

Załącznik Nr 1 Uchwały.....
Rady Miejskiej w Reszlu z dnia

Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030

Reszel, czerwiec 2022

1.	Analiza strategiczna	6
1.1.	Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej	6
1.2.	Analiza SWOT	22
1.3.	Drzewo problemów	25
2.	Rozwój strategiczny Gminy Reszel w latach 2022-2030.....	26
2.1.	Wizja i misja rozwoju Gminy Reszel w perspektywie 2030 roku	26
2.2.	Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów	29
2.3.	Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa.....	48
2.4.	Obszary strategicznej interwencji w Gminie Reszel	53
2.5.	Ramy finansowe i źródła finansowania	56
2.6.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	65
2.7.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej ...	70
3.	Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu	86
3.1.	Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku	86
3.2.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	87
3.3.	Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego.....	89
3.4.	Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego (projekt)	90
3.5.	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.....	91
4.	System realizacji Strategii	94
4.1.	Wdrażanie Strategii	94
4.2.	Monitorowanie i ewaluacja Strategii	96
4.3.	Aktualizacja Strategii	98
4.4.	Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	99
	Spis schematów, rysunków, tabel	101
	Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Reszel	102
	Załącznik nr 2. Karta projektu	103

Wprowadzenie

Jedną z podstawowych metod zarządzania gminną jednostką samorządu terytorialnego jest planowanie strategiczne rozwoju gminy w dłuższym horyzoncie czasowym. Głównym instrumentem wykorzystywanym w długofalowej polityce rozwoju jest strategia, która zawiera cele rozwoju gminy oraz kierunki i priorytetowe działania, które są niezbędne do ich realizacji. Działania realizowane przez Gminę oraz jej partnerów społeczno-gospodarczych przyczynią się do wzrostu pozycji konkurencyjnej gminy, jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

„Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030” jest dokumentem zawierającym kontynuację wielu działań i inicjatyw wspierających rozwój miasta, które zostały wpisane i realizowane zgodnie z założonymi celami i kierunkami rozwoju w poprzednim dokumencie strategicznym Gminy Reszel, tj. „Strategii Rozwoju Gminy Reszel”. Ponieważ w dniu 13 listopada 2020 roku weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 1378), której celem jest uporządkowanie krajowego systemu dokumentów strategicznych w zakresie polityki rozwoju i zapewnienie jego spójności, jak również zwiększenie efektywności programowania i realizacji strategii, polityk i programów, to pomimo obowiązującego jeszcze horyzontu czasowego poprzedniej strategii przystąpiono do aktualizacji dokumentu. Poprzedni dokument strategiczny określający długofalowy rozwój gminy wymaga aktualizacji zarówno ze względu na wspomniane zmiany prawne, ale przede wszystkim na zmieniającą się sytuację gospodarczą, społeczną i przestrzenną gminy, jak i w jej otoczeniu. Strategia obecna, w odróżnieniu od dotychczasowego dokumentu strategicznego określającego długofalowy rozwój gminy, będzie wiązać planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym.

Należy jednak podkreślić, że niniejsza Strategia nie jest zamkniętym dokumentem i w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych, w tym m.in. uwarunkowań społecznych, gospodarczych czy też prawnych oraz wykreowania nowych projektów, powinna być aktualizowana.

Okres, dla którego opracowano „Strategię Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030”, stanowi przedział czasu, w którym zakłada się modernizację obszaru społecznego i gospodarczego gminy poprzez realizację projektów przyczyniających się do osiągnięcia celów operacyjnych i tym samym celów strategicznych. Okres ten wynosi 9 lat i obejmuje lata 2022-2030.

Natomiast horyzont czasowy Strategii jest przedziałem czasowym, w którym oczekuje się efektów realizowanych działań strategicznych. Jednak nie wszystkie zaplanowane działania strategiczne przyniosą oczekiwane efekty natychmiast po ich wykonaniu. Niektóre efekty wystąpią dopiero po 2030 r. Zakłada się, że wszystkie efekty realizacji Strategii będą widoczne do 2033 r.

Prace nad niniejszą Strategią rozpoczęto we wrześniu 2021 roku, kiedy to na wniosek Burmistrza Reszla Rada Miejska w Reszlu w dniu 29 września 2021 r. podjęła Uchwałę Nr XLIV/289/2021 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji. Prace nad stworzeniem *Strategii* oparto na partycypacyjno-eksperckim modelu budowy dokumentów strategicznych. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono przygotowaniem *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Reszel* oraz

przeprowadzeniem warsztatów dla przedstawicieli Urzędu Gminy w Reszlu, jednostek podległych oraz mieszkańców. Ponadto przeprowadzono badanie ankietowe w formie on-line i papierowej, wywiady pogłębione z przedstawicielami samorządu, mieszkańcami gminy, w tym z przedsiębiorcami.

Strategia składa się z czterech części. Pierwsza część stanowi podsumowanie „*Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Reszel*”, (Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu). Diagnoza strategiczna oraz analiza SWOT jest punktem wyjścia do projektowania rozwoju Gminy Reszel. W drugiej części zostały określone następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działania. Ponadto w tej części przedstawiono zarówno planowane działania o charakterze strategicznym wpisujące się w cele strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego (OSI Marginalizacja, OSI Miasta CITTASLOW), jak i określono obszary strategicznej interwencji dla Gminy (OSI Rewitalizacja). Pokazano również model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

W trzeciej części dokumentu wykazano zgodność *Strategii* z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu. W ostatniej części dokumentu pokazano system realizacji *Strategii* wraz z wytycznymi do sporządzania dokumentów wykonawczych oraz ramy finansowe i źródła finansowania.

Schemat 1. Budowa części strategicznej „Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030”

Źródło: opracowanie własne

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030* został przygotowany zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzenia konsultacji społecznych (spotkań, badań ankietowych, wywiadów pogłębionych). Procedura określona w Ustawie

obejmuje poddanie dokumentu konsultacjom społecznym, przedłożenie go Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii, a po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa, przeprowadzenie ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii.

Prace nad stworzeniem strategii oparto na partycypacyjno-eksperckim modelu budowy dokumentów strategicznych. Zakres prac obejmował następujące działania:

- przeprowadzenie badania ankietowego w 2021 r. dotyczącego badania poziomu jakości życia w Gminie Reszel. Celem badania było wskazanie poziomu dostępności i zadowolenia mieszkańców z usług i infrastruktury społecznej i technicznej, gospodarki oraz poczucia bezpieczeństwa. Przedstawione wyniki w „*Diagnozie społeczno-gospodarczej Gminy Reszel*” mają charakter poglądowy.
- opracowanie „*Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Reszel*” na podstawie danych statystycznych, dokumentów gminnych oraz opracowań analitycznych.
- przeprowadzenie warsztatów z udziałem przedstawicieli Urzędu Gminy w Reszlu, jednostek podległych gminie oraz indywidualnych rozmów:
 - weryfikacja materiałów analitycznych,
 - opracowanie analizy SWOT,
 - identyfikacja głównych wyzwań rozwojowych,
- opracowanie projektu strategii i przedstawienie go w ramach konsultacji społecznych: mieszkańcom gminy, sąsiednich gmin i ich związków, lokalnym partnerom społecznym i gospodarczym, oraz Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.
- opracowanie ostatecznej wersji „*Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030*”.
- przedłożenie „*Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030*” Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
- przyjęcie „*Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030*” przez Radę Miejską w Reszlu w drodze uchwały.

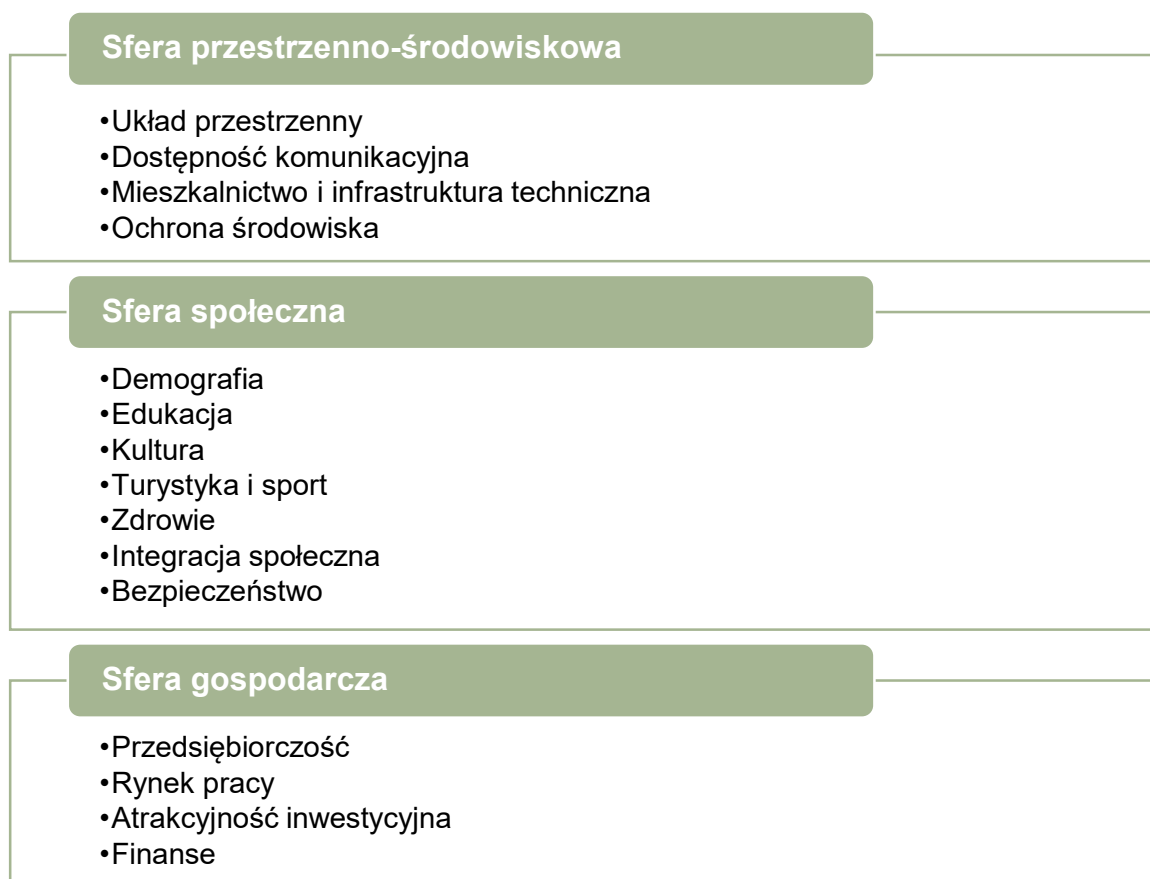
1. Analiza strategiczna

1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej

„Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Reszel”, która jest Załącznikiem nr 1 do niniejszego dokumentu zawiera szczegółową charakterystykę Gminy, w tym dane statystyczne wraz ze wskaźnikami obrazującymi zjawiska i procesy zachodzące w gminie w najważniejszych obszarach: przestrzennym, środowiskowym społecznym i gospodarczym na przestrzeni ostatnich lat. W diagnozie przedstawiono również działania realizowane przez władze gminy oraz zaangażowanie mieszkańców w rozwój Gminy Reszel.

Na schemacie nr 2 przedstawiono badane obszary społeczno-gospodarcze w *Diagnozie*, które w niniejszym dokumencie zostaną podsumowane wraz ze wskazaniem wyzwań, jakie stają przed władzami Gminy Reszel.

Schemat 2. Badane obszary społeczno-gospodarcze

Źródło: opracowanie własne

Sfera przestrzenno-środowiskowa

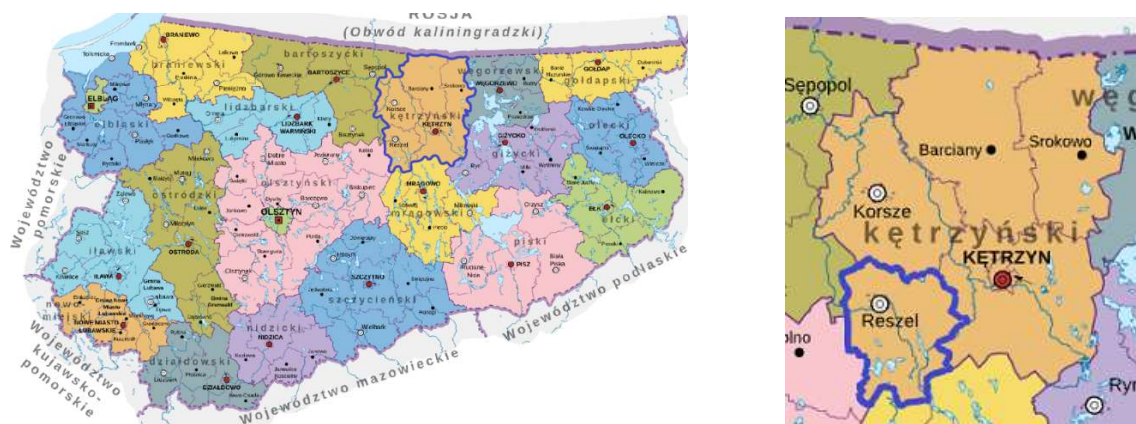
Układ przestrzenny

Gmina miejsko-wiejska Reszel położona jest w południowo-zachodniej części powiatu kętrzyńskiego, w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Gmina graniczy z gminą Korsze, Bisztynek, Kolno, Mrągowo, Kętrzyn, Sorkwity. Obszar gminy obejmuje 178,7 km².

Na terenie Gminy znajduje się 1 miasto – Reszel i 39 miejscowości. Teren Gminy podzielony jest na 20 sołectw (Beżławki, Czarnowiec, Dębnik, Klewno, Kocibórz, Leginy, Łężany, Mnichowo, Pieckowo, Pilec, Plenowo, Ramty, Robawy, Siemki, Święta Lipka, Tolniki Małe, Widryny, Wola, Worpławki, Zawidy).

W skład gminy wchodzi teren o różnych formach użytkowania. Blisko 2/3 powierzchni gminy Reszel zajmują użytki rolne, które zajmują łącznie 9344 ha, co stanowi 71,8% ogółu powierzchni gminy. W tej grupie gruntów przeważają grunty orne, a zaraz po nich pastwiska trwałe, łąki trwałe oraz grunty rolne zabudowane. Znaczną powierzchnię terenów zajmują grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia – 3028 ha i stanowią 16,9% ogólnej powierzchni gminy. Pozostałe tereny gminy stanowią grunty pod wodami i nieużytki – łącznie prawie 8%, grunty zabudowane i zurbanizowane - 3,6%. Biorąc pod uwagę teren miejski, grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 32,2% powierzchni miasta.

Rysunek 1. Położenie Gminy Reszel na tle Polski, województwa warmińsko-mazurskiego i powiatu

Źródło: *Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Reszel*

Gmina Reszel jest gminą o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego, które sprzyjają budowie potencjału turystyczno-gospodarczego. Istniejące uwarunkowania wymuszają szczególną dbałość o utrzymanie, przywracanie i kształtowanie ładu przestrzennego. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią, zgodne z wymogami kształtowania ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju jest warunkiem niezbędnym dla dbałości o wyjątkowe dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe województwa warmińsko-mazurskiego.¹

¹ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, 2018 r.

Dostępność komunikacyjna

Dostępność komunikacyjna jest jednym z kluczowych czynników przesądzających o atrakcyjności turystyczno-gospodarczej danego obszaru, warunkując dostępność zasobów turystycznych, kulturowych oraz kształtując techniczne warunki rozwoju gminy. Możliwości dojazdu do danego regionu i możliwość poruszania się po nim zapewniają różne rodzaje transportu, takie jak: transport lądowy, samochodowy, wodny, morski i lotniczy. Na dostępność komunikacyjną składa się przede wszystkim sieć dróg kolejowych i kołowych, częstotliwość połączeń kolejowych i autobusowych PKS utrzymywanych z innymi miastami oraz bliskość lotnisk. Dostępność komunikacyjna w regionie stymuluje rozwój turystyki, gospodarki oraz jakość życia mieszkańców gminy.² Sieć transportowa jest elementem łączącym wszystkie aspekty życia mieszkańców, w tym dostęp do miejsc pracy, usług, turystyki czy gospodarki.

Sieć dróg (publicznych) w gminie jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Podstawowy układ sieci drogowej Gminy Reszel zapewnia dostępność z sąsiednimi gminami i miastami.

Ważną rolę transportową w Gminie Reszel spełniają przebiegającą **cztery drogi wojewódzkie**, tj.:

- 1) droga wojewódzka DW 590 Barciany - Reszel – Biskupiec łącząca drogę wojewódzka nr 591 w okolicach Barcian z miejscowością Biskupiec,
- 2) droga wojewódzka DW 593 Lutry – Ryn – Reszel, przebiegająca przez teren powiatów ostródzkiego, lidzbarskiego, olsztyńskiego i kętrzyńskiego – stanowi ona zatem połączenie komunikacyjne z w/w terenami. Na wielu odcinkach droga posiada walory drogi widokowej (przebiega przez malownicze tereny Pojezierza Olsztyńskiego i Pojezierza Mrągowskiego),
- 3) droga wojewódzka DW 594 Bisztynek – Reszel – Kętrzyn łącząca drogę krajową nr 57 w Bisztynku z Kętrzynem,
- 4) droga wojewódzka DW 596 Mnichowo - Bęsia – Biskupiec, która rozpoczyna się w miejscowości Mnichowo, gdzie odchodzi od drogi wojewódzkiej nr 593. Następnie kieruje się w stronę południowo - zachodnią i dociera do Biskupca, gdzie łączy się z drogą krajową nr 57. Droga posiada walory trasy widokowej, ze względu na położenie na malowniczych terenach Pojezierza Mrągowskiego.

Poza tym połączenia drogowe z powiatem i innymi jednostkami samorządu terytorialnymi utrzymywane są przez drogi powiatowe o łącznej długości blisko 66 km oraz drogi gminne i zakładowe o długości blisko 150 km.

Sieć osadniczą miasta Reszel tworzy siatka głównych ulic, w tym w szczególności ul. Warmińska, Chrobrego, Kościuszki, Mazurska, Słowiańska, stanowiące części dróg wojewódzkich 594 i 590.

Rozwój turystyki rowerowej w Gminie Reszel jest znaczącym czynnikiem rozwoju lokalnego. Reszel nie dysponuje w chwili obecnej ścieżkami rowerowymi, niemniej jednak przez jej teren przebiega kilka tras rowerowych, łączących ją z najpiękniejszymi miejscami w regionie:

- 1) Mrągowo - Polska Wieś - Gizewo - Widryny - Leginy - Mnichowo - Reszel - Świętą Lipka - Pilec - Lembruk – Mrągowo – trasa łatwa, średniej długości. Jej największymi atrakcjami są zabytki. Trasa o niezapomnianych walorach krajobrazowych. Długość trasy - 60 km.

² Uwarunkowania potencjału turystycznego, Uniwersytet Rzeszowski

- 2) Reszel – Pieckowo – Wanguty – Bezląwki – Święta Lipka – Reszel – trasa atrakcyjna krajobrazowo, jak i architektonicznie. Długość trasy - 30 km.

Przez Gminę Reszel nie przebiega żadna droga krajowa.

Stan techniczny dróg jest zróżnicowany w zależności od lokalizacji. Wyzwaniem dla Gminy Reszel na lata 2022 – 2030 jest modernizacja dróg istniejących oraz rozbudowa gminnych i wewnętrznych dróg, która poprawi dostępność komunikacyjną gminy. Ponadto w celu rozwoju turystyki w mieście niezbędna jest rozbudowa i budowa nowych odcinków dróg rowerowych i uzyskanie dzięki temu spójnego systemu dróg turystycznych.

Przez Gminę Reszel nie przebiega linia kolejowa.

Gmina Reszel posiada komunikację autobusową, zapewniającą powiązania Reszla z regionem. Brak jest natomiast dobrze rozwiniętego systemu połączeń autobusowych miasta Reszel z mniejszymi miejscowościami zlokalizowanymi na terenie Gminy Reszel.

Mieszkalnictwo i infrastruktura techniczna.

Jakość życia może być mierzona dostępem mieszkańców do podstawowej infrastruktury publicznej. Poziom wyposażenia terenu gminy w infrastrukturę techniczną w Gminie Reszel jest zróżnicowany terytorialnie (mieszkańcy miasta mają większy dostęp do poszczególnych sieci niż mieszkańcy wsi, aczkolwiek nie jest to regułą). Wartości wskaźników wyposażenia w poszczególne sieci świadczą o **zróżnicowanym poziomie dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej**.

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej ogółem w Gminie Reszel wyniósł 93,9 % (GUS, 2020), w tym w mieście 96,5%, a na wsi 89,2%. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 66,8 % (GUS, 2020) ludności gminy. Na obszarach wiejskich o niegodnych warunkach deniwelacyjnych zamieszkałych przez małą liczbą mieszkańców stosuje się przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Najistotniejszym wyzwaniem stojącym przed Gminą Reszel z punktu widzenia infrastruktury technicznej jest zwodociągowane miejscowości: Śpigiel, Grzybowo oraz Klewno - Kolonia, gdzie mieszkańcy zaopatrują się w wodę z ujęć własnych oraz dalsze skanalizowanie terenu gminy. Istniejąca sieć wodociągowa i kanalizacyjna wymaga również modernizacji.

Funkcjonująca na terenie Gminy Reszel dystrybucyjna sieć gazownicza jest sukcesywnie rozbudowywana i posiada rezerwy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia istniejących, jak i potencjalnych odbiorców w gaz ziemny. Na terenie Gminy Reszel jedynie 53,8% ludności korzysta z sieci gazowej, w tym na terenie miasta Reszel wskaźnik ten wynosi 84,3%.

W Gminie Reszel sieć ciepłownicza funkcjonuje jedynie na terenie miasta Reszel. Sieć ciepłownicza jest izolowana, jednak stan techniczny ponad połowy długości sieci określa się jako zły, charakteryzuje się znacznymi stratami przesyłowymi ciepła i nadaje się do gruntowej modernizacji.

Na terenie Gminy Reszel sieć deszczowa występuje tylko na części terenu miasta Reszel. Na pozostałym terenie Gminy Reszel brak jest sieci kanalizacji deszczowej.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Reszel. Obowiązujący obecnie dokument został

przyjęty przez Radę Miejską w Reszlu Uchwałą Nr XXIII/235/17 z dnia 23 lutego 2017 r. Obszar gminy Reszel objęty obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego gminy wynosi ok 4% powierzchni. Wśród obowiązujących planów miejscowych można wymienić m.in. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Reszel, wsi Święta Lipka i drogi pielgrzymkowej na trasie Reszel - Święta Lipka, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów rekreacyjnych w obrębie Pilec w gminie Reszel czy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Reszel – miejscowość Robawy.

Na obszarze miasta Reszel **wyznaczono obszar rewitalizacji** i opisano go w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Reszel w ramach Ponadlokalnego Programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow, który przyjęty został uchwałą nr VIII/64/2015 Rady Miejskiej w Reszlu z dnia 30 czerwca 2015 r. Program był kilkakrotnie aktualizowany. Na obszarze rewitalizacji Gmina Reszel zrealizowała następujące przedsięwzięcia podstawowe: aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, prace remontowo - konserwacyjne budynku MOK na cele aktywizacji społeczno-zawodowej, ułatwienie dostępu do ośrodków wsparcia społecznego poprzez przebudowę ulicy Podzamcze, rozwój przestrzeni publicznej poprzez przywrócenie funkcji integracyjnych i rekreacyjnych Parku Miejskiego i jego otoczenia.

Ochrona środowiska

Analiza stanu środowiska na obszarze Gminy Reszel pozwala wskazać na istotne zagrożenia dla jakości powietrza związane z koniecznością zachowania spójności i zgodności pomiędzy rozwojem społeczno-gospodarczym gminy a ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych.

Największym zagrożeniem dla środowiska naturalnego Gminy Reszel jest zanieczyszczenie powietrza spowodowane działalnością gospodarstw domowych (indywidualne źródła ciepła w gospodarstwach domowych), przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, występujące w okresie grzewczym. Do występujących na terenie gminy zagrożeń zalicza się także zanieczyszczenia komunikacyjne.

Gmina Reszel od wielu lat podejmuje szereg działań mających na celu poprawę środowiska m.in.: termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, udzielanie dotacji z budżetu gminy Reszel na zadania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, fotowoltaiki, kolektorów słonecznych, pomp ciepła, wymianę istniejącego ogrzewania węglowego na ekologiczne, promowanie programu Czyste powietrze finansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, utrzymywanie terenów zieleni miejskiej, racjonalna gospodarka odpadami, usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy zgodnie z Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Reszel, utrzymanie czystości i porządku zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy oraz opieka nad bezdomnymi zwierzętami zgodnie z Programem opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Reszel. Powyższe działania zapisane są w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Reszel na lata 2019-2023 z perspektywą na lata 2024-2025.

Na terenie Gminy Reszel znajduje się kilka ważnych obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, powołanych w celu zachowania szczególnie cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowo-kulturowych.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie gminy miejskiej Reszel wynosiła na koniec 2020 roku 5 728,57 ha (GUS). W granicach Gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Guber, Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Legińsko-Mrągowskich, pomniki przyrody, obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, która jest obligatoryjna w całej Polsce. Ponadto w północno zachodnim fragmencie Gminy swój zasięg ma otulina rezerwatu przyrody „Polder Sątopy – Samulewo”.

Przez Gminę przepływają dwie większe rzeki: Dajna i Sajna.

Wyzwania Gminy Reszel w sferze przestrzennej i środowiskowej

Tabela 1. Wyzwania Gminy Reszel w sferze przestrzennej i środowiskowej

- Podnoszenie jakości usług związanych z infrastrukturą techniczną
- Budowa nowych, rozbudowa i modernizacja istniejących dróg;
- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa drogowego (np. modernizacja nawierzchni dróg)
- Rozwój infrastruktury przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów;
- Modernizacja oświetlenia ulicznego w mieście Reszel;
- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej;
- Planowanie nowych obszarów mieszkalnych i gospodarczych z uwzględnieniem zasad rozwoju zrównoważonego i ochroną ładu przestrzennego;
- Zapobieganie potencjalnym konfliktom przestrzennym na styku funkcji rolniczych i nierolniczych oraz uciążliwych i nieuciążliwych;
- Rozbudowa i modernizacje sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej i gazowej;
- Adaptacja do zmian klimatu;
- Bieżący monitoring oraz poprawa jakości powietrza;
- Optymalizacja funkcjonowania systemu gospodarki odpadami;
- Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- Poprawa stanu powietrza – programy dotacyjne;

Źródło: opracowanie własne

Sfera społeczna

Demografia

Z Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Reszel wynika, że w ostatnim okresie obserwowane są niekorzystne trendy demograficzne. Analizując zmiany liczby ludności miasta w latach 2015-2020 zauważalna jest tendencja spadkowa.

Gminę Reszel w 2020 r. zamieszkiwało 7 464 mieszkańców (GUS, 2020). Od 2015 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się ogółem o 238 osób, tj. 3,1 %. Gęstość zaludnienia wynosiła 42

osoby/km² i była niższa niż średnia w województwie warmińsko-mazurskim (59 os/km²) i przeciętna ogólnokrajowa (123 os/km²).

Na stan liczebny mieszkańców Gminy oddziałuje szereg czynników. Zasadnicze znaczenie odgrywają: przyrost naturalny, długość życia i saldo migracji. Na terenie Gminy ujemny przyrost naturalny utrzymuje się od początku analizowanego okresu, w tym w roku 2020 przyrost naturalny wyniósł -6,84. Saldo migracji na przestrzeni lat 2015-2019 miało wartość ujemną (osiągając wartości od -35 do -62), natomiast w 2020r. osiągnęło -12. Mniejszy poziom ujemnego salda migracji może wynikać z trwającej pandemii Covid-19 i wynikających z tego ograniczeń przemieszczania i kryzysu społeczno-gospodarczego spowodowanego pandemią.

Tabela 2. Czynniki wpływające na liczbę ludności w Gminie Reszel w latach 2015-2020

Wskaźnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ludności ogółem	7 702	7 721	7 600	7 531	7 488	7 464
w tym mężczyźni	4 667	4 676	4 615	4 571	4 550	4 535
w tym kobiety	3 035	3 045	2 985	2 960	2 938	2 929
Przyrost naturalny	-5,79	-2,48	-9,94	-2,52	-5,48	-6,84
Saldo migracji	x	-35	-64	-48	-62	-12

Źródło: *Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Reszel, GUS*

Zmiany demograficzne, a w szczególności postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego, prowadzą do wielu niekorzystnych konsekwencji, m.in. zwiększenia wydatków ze środków publicznych, zmian zasad funkcjonowania systemów zabezpieczenia społecznego, z którymi musi zmierzyć się również Gmina Reszel. Wskaźnik obciążenia demograficznego kształtował się w Gminie na poziomie 29,8 osoby (GUS, 2020). Wskaźnik ten w porównaniu do 2019 r. wzrósł o 2,8 punktu procentowego, natomiast w stosunku do 2015 r. o 20,6 punktu procentowego. W porównaniu do wartości osiągniętej w woj. warmińsko-mazurskim wskaźnik obciążenia demograficznego (w 2020 r.) był wyższy o 11,9 punktu procentowego, a także wyższy o 1,3 punktu procentowego w porównaniu do średniej ogólnokrajowej.

Zmiany demograficzne spowodują także wzrost popytu na nowe usługi społeczne, w szczególności skierowane do osób starszych, a także zmianę struktur rynkowych i usług publicznych realizowanych przez instytucje publiczne. Najważniejsze zmiany dotyczą również wzrostu popytu na usługi medyczne. Starzenie się społeczeństwa spowoduje również potrzebę korzystania z nowych usług w wielu innych obszarach, takich jak: kształcenie (np. rosnąca popularność uniwersytetów trzeciego wieku), rozrywka i rekreacja, technologie informacyjne, usługi finansowe, transport itd. W związku z tym władze Gminy Reszel podejmują działania na rzecz rozwoju infrastruktury oraz podniesienia jakości usług społecznych, atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania i inwestowania, co bezpośrednio przełoży się na podniesienie jakości życia mieszkańców miasta.

Największymi problemami w sferze społecznej w Reszlu są zatem:

- silna deformacja struktury wiekowej,

- niekorzystna prognoza demograficzna.

Edukacja

Wychowanie przedszkolne w Gminie Reszel jest organizowane w 1 przedszkolu publicznym, do którego uczęszcza ok. 120 dzieci rocznie. Przedszkole Samorządowe mieści się w Reszlu. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Reszlu w 2020 roku wyniósł 62,5 %.

Na terenie miasta Reszel funkcjonuje także Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko”. W roku szkolnym 2020/2021 do przedszkola uczęszczało średniorocznie 32,92 dzieci. Dzieci z Gminy Reszel uczęszczały także do przedszkoli w Kętrzynie i Sorkwicach. Gmina Reszel zwracała koszty udzielanych dotacji za te dzieci w/w gminom. **Według danych Urzędu Miejskiego w Reszlu w 2021r. liczba miejsc w przedszkolach nie zabezpiecza potrzeb mieszkańców.**

Na terenie gminy miejskiej Reszel funkcjonują placówki oświatowe wszystkich szczebli poza uczelniami wyższymi. Sieć placówek oświatowych tworzą:

- 1) **Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 w Reszlu**, w którego skład wchodzi: Szkoła Podstawowa Nr 3 w Reszlu im. Marii Dąbrowskiej w Reszlu, Przedszkole Samorządowe w Reszlu.
- 2) **Zespół Szkół im. Macieja Rataja w Reszlu**, w skład którego wchodzi: liceum ogólnokształcące, technikum, zasadnicza szkoła zawodowa/ branżowa Szkoła I stopnia.

Na terenie Gminy Reszel nie funkcjonuje żaden żłobek.

Dobry poziom nauczania w szkołach w Gminie Reszel potwierdzają wyniki egzaminów ósmoklasisty oraz maturalnego w 2021 r. Średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów w egzaminach państwowych w szkołach podstawowych są niższe od wyników dla kraju i województwa.

Uczniowie szkół z Gminy Reszel czynnie uczestniczą także w organizowanych wydarzeniach sportowych i konkursach naukowych, zdobywając liczne miejsca na czołowych miejscach list i rankingów.

Gmina Reszel w zakresie zadań oświatowych realizuje projekty, w których uczestniczą podległe placówki oświatowe. W 2020 r. realizowano dodatkowe zajęcia nauki języków obcych, zajęcia teatralne, muzyczne, plastyczne, konstrukcyjno-kreatywne, robotyki, logopedyczne. Ponadto realizowane są zajęcia mające na celu podniesienia u uczniów kompetencji kluczowych, niezbędnych na rynku pracy i uzyskaniu właściwych umiejętności oraz złagodzenie zdiagnozowanych dysfunkcji, w tym rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Kultura

Oferta kulturalna w Gminie Reszel jest istotnym elementem życia społecznego i turystycznego miasta. Głównymi organizatorami życia kulturalnego są Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Reszlu

Podstawą działalności MOK i MBP jest prowadzenie działalności kulturalnej i zapewnienie mieszkańcom Gminy Reszel ciekawego i twórczego sposobu spędzania czasu wolnego. Obie instytucje prowadzą różnorodne imprezy kulturalne, zajęcia oraz warsztaty edukacyjne dla mieszkańców. Skupiają zarówno dzieci i młodzież, jak i osoby dorosłe, w tym seniorów,

którzy uczestniczą warsztatach, stałych formach pracy oraz koncertach i spektaklach. Wspomagają osoby, grupy i środowiska w rozwoju aktywności kulturalnej, artystycznej i społecznej. W swoim działaniu, z jednej strony opiera się na potencjale oczekiwań i potrzeb oraz dynamice środowiska, z drugiej strony czerpie inspiracje i wzorce z lokalnej tradycji. Miejski Ośrodek Kultury prowadzi kompleksową organizację eventów, realizując tego typu działania od etapu projektu po ich organizację techniczną i artystyczną. Wykonawcy z Miejskiego Ośrodka Kultury występują też poza Gminą Reszel uczestnicząc w przeglądach, konkursach oraz projektach promujących Miasto i Gminę Reszel.

Na terenie Gminy Reszel funkcjonują także świetlice wiejskie zlokalizowane w budynkach gminnych w Klewnie, Widrynach, Zawidach, Łężanach.

W Gminie Reszel działa 12 stowarzyszeń, których działalność związana jest bezpośrednio z działalnością kulturalną.

Zgodnie z raportem z przeprowadzonej ankiety dotyczącej rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Reszel, respondenci wskazywali na potrzebę zwiększenia ilości, jakości i różnorodności wydarzeń kulturalnych skierowanych do wszystkich grup wiekowych (szczególnie młodzieży i osób starszych).

Turystyka i sport

Kwestię odpowiedzialności gminy za realizację zadań w obszarze sportu i rekreacji reguluje wprost ustawa o samorządzie gminnym uwzględniając sprawy kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych wśród tych, które objęte są zadaniami własnymi gminy (art. 7.1). Do infrastruktury sportowo - rekreacyjnej w gminie Reszel należą: boiska i sale sportowe przyszkolne, place zabaw, Stadion Miejski w Reszlu z bieżnią lekkoatletyczną, kompleks boisk sportowych ORLIK 2012, teren edukacyjno – kulturalno – wypoczynkowy przy ul. Słowiańskiej w Reszlu (z skate parkiem, torem rowerowym, urządzeniami fitness, placem zabaw oraz fontanną), tereny rekreacyjno - wypoczynkowe na terenie Gminy m. im. w miejscowościach Tolniki Małe, Robawy, Ramty, Pasterzewo, Łężany, Zawidy, Mnichowo, Leginy, Pilec, Worpławki, Bezlawki, Pieckowo.

W obszarze oferty sportowej i rekreacyjnej Gmina Reszel zapewnia obiekty sportowo-rekreacyjne, organizuje sportowe i rekreacyjne imprezy masowe organizuje działania w zakresie aktywizacji sportowo-ruchowej.

Na terenie miasta Reszel znajduje się zabytkowy Park Miejski, będący jednym z głównych miejsc rekreacji mieszkańców Gminy Reszel. Poprzez park w Reszlu prowadzi Trasa Ekologiczno-Dydaktyczna, wzdłuż której ustawiono tablice informacyjne opisujące florę, faunę oraz zabytki spotykane na trasie. Ponadto w Parku znajduje się Amfiteatr z lat 30-tych XX wieku, który został zrewitalizowany podczas prac związanych z rozwojem przestrzeni publicznej poprzez przywrócenie funkcji integracyjnych i rekreacyjnych Parku Miejskiego i jego otoczenia.

Na terenie Gminy Reszel zostały utworzone dwie trasy do Nordic Walking o łącznej długości ponad 21 kilometrów: trasa zielona o długości 13 kilometrów. Powstałe trasy przyczyniają się do poszerzenia oferty turystycznej i rekreacyjnej na terenie Gminy.

W Gminie Reszel działają 2 stowarzyszenia działające głównie w zakresie kultury fizycznej oraz 2 kluby sportowe.

Reszel stanowi atrakcyjne miejsce podróży turystyczno-krajoznawczych. Do głównych walorów należy zaliczyć zachowane dziedzictwo kulturowe. Zespół staromiejski w Reszlu oraz Święta Lipka – nazywana Perłą Baroku – są magnesem przyciągającym rzesze turystów i pielgrzymów. Święta Lipka jest Sanktuarium Pielgrzymkowym i miejscem turystycznym, gdzie w okresie letnim odbywają się koncerty organowe. Dużym zainteresowaniem cieszy się również przebiegająca przez teren gminy trasa rowerowa, prowadząca z Mrągowa do Reszla i Świętej Lipki, zwana „Ku perle baroku”.

Ponadto dodatkową atrakcją turystyczną są zabytki oraz zespół staromiejski w Reszlu. Do najciekawszych obiektów zabytkowych miasta i gminy, które warto zobaczyć, należą m.in. Zamek biskupi, Kościół farny pod wezwaniem Piotra i Pawła, Gotyckie mosty na rzece Sajnie, Barokowy klasztor Sióstr Misjonarek, Ratusz, Sanktuarium Maryjne w Świętej Lipce, Stara Plebania w Reszlu.

Pomimo posiadanych przez Gminę licznych walorów turystyczno-rekreacyjnych, nie jest w pełni wykorzystywany potencjał jakim gmina dysponuje. Baza turystyczna jest słabo rozwinięta i występują znaczne braki w infrastrukturze sportowo-turystyczno-rekreacyjnej.

Na terenie Gminy Reszel organizowana jest trzydniowa impreza cykliczna Dni Reszla, które odbywają się co roku na początku lipca, przyciągająca rzeszę turystów z całego gminy i powiatu.

Znaczącym ograniczeniem w rozwoju turystyki jest m.in. niski stopień rekreacyjnego zagospodarowania terenów zielonych położonych na terenie Gminy.

Znaczący wpływ na wzrost atrakcyjności gminy będą miały zrealizowane i realizowane projekty rewitalizacyjne w szczególności rozwój przestrzeni publicznej poprzez przywrócenie funkcji integracyjnych i rekreacyjnych Parku Miejskiego i jego otoczenia, rewitalizacja Zespołu Dawnej Plebani w Reszlu, z adaptacją na cele kultury i obsługi ruchu turystycznego czy zagospodarowanie dziedzica zamkowego oraz otoczenia Zamku.

Zdrowie

Mieszkańcy Gminy Reszel mają zapewnioną bezpłatną opiekę zdrowotną, która na jej terenie odbywa się za pośrednictwem dwóch przychodni zdrowia: Poradni Rodzinnej PRO FAMILIA przy ul. Kolejowej w Reszlu oraz Centrum Zdrowie, Twój Partner przy ul. Słowackiego w Reszlu. Na terenie Gminy działają również prywatne gabinety lekarskie i stomatologiczne, oraz działy Zakład Opieki Zdrowotnej w Reszlu. Podstawowym celem ZOZ jest udzielanie świadczeń zdrowotnych i promocja zdrowia. Wykonywane są przede wszystkim zadania z zakresu świadczeń pielęgnacyjno-opiekuńczych, świadczeń związanych z opieką paliatywną oraz związanych z ambulatoryjną opieką specjalistyczną. Udzielane są również świadczenia zdrowotne, które odbywają się w medycznych komórkach organizacyjnych ZOZ w ramach zawartych umów z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Na terenie Gminy działają także 3 apteki ogólnodostępne.

Pomimo funkcjonowania na terenie miasta dwóch ośrodków zdrowia oraz ZOZ, mieszkańcy w ankietach dot. rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Reszel wskazywali na niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki medycznej.

Integracja społeczna

Skala działań Gminy Reszel w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu i marginalizacji społecznej wynika ze specyfiki problemów społecznych charakterystycznych dla gminy. Reszel charakteryzuje się wysoką wartością sprawności instytucjonalnej w tym obszarze. Gmina oprócz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Reszel na lata 2016-2021, zapewnia wsparcie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznemu oraz realizuje szereg zadań związanych z aktywizacją społeczną różnych grup wiekowych.

Wspierane są m.in. funkcjonujące w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu **Ośrodek Wsparcia Emerytów i Rencistów – Klub Seniora** (którego celem jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych w szczególności poprzez: poprawę sprawności manualnej i ruchowej, promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu, rozwijanie aktywności społecznej, organizację czasu wolnego), **Ośrodek Wsparcia Osób Bezrobotnych – Klub Integracji Społecznej** (który realizuje działania ukierunkowane na: przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniu wśród bezrobotnych, przeciwdziałanie ich marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, organizowanie różnych form wsparcia, promowanie pozytywnych form aktywnego spędzania wolnego czasu), ale także dom pomocy społecznej czy Środowiskowy Dom Samopomocy.

Elementem, który ma największe znaczenie w zakresie przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu współpraca gminy miejskiej Reszel z organizacjami społecznymi i pozarządowymi w tym zakresie. W ramach takiej współpracy Reszel zleca organizacjom pozarządowym zadania m.in. z zakresu aktywnej integracji, promocji zdrowia oraz prowadzenia ośrodka wsparcia tj. Środowiskowego Domu Samopomocy.

Na terenie Reszla zjawisko bezdomności występuje w niewielkim stopniu (12 osób w 2020r.). Pomocy osobom bezdomnym oraz zagrożonych bezdomnością udziela Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu.

Reszel jako gmina miejsko-wiejska jest narażona na negatywne zjawiska charakterystycznych dla środowiska wiejskiego oraz potrzeby większej alokacji środków na te cele. Reszel charakteryzuje się dużą aktywnością w pozyskiwaniu różnych źródeł finansowania tych działań (w tym np. realizacja projektu „**Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym**”, realizacja programów rządowych). Działania te prowadzone są także przy wykorzystaniu działających na terenie Gminy świetlic wiejskich (Klewno, Widryny, Zawidy, Łężany, Worplawki, Tolniki Małe).

Aktywność społeczna jest również rozumiana jako aktywność obywatelska i udział w demokratycznych wyborach. W okresie 2018-2020 odbyły się aż 4 wybory: samorządowe w 2018 r. (frekwencja w Gminie wyniosła 51,44%), do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej 2019 r., do Parlamentu Europejskiego 2019 r. (frekwencja 34,6%), na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 2020 r. (frekwencja 58,14%). W demokratycznych wyborach brała udział większość osób uprawnionych, za wyjątkiem wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. (34,6%). Największa frekwencja miała miejsce podczas wyborów prezydenckich w 2020 r. (58,14%).

Bezpieczeństwo

Na terenie Gminy funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna w Reszlu, Ochotnicza Straż Pożarna w Pilcu oraz Straż Miejska. Bezpieczeństwem na terenie Gminy zajmuje się Komisariat Policji w Reszlu. Straż Miejska, będąca komórką organizacyjną Urzędu Gminy w Reszlu, została powołana w 1992 r. Zgodnie z informacją otrzymaną z Komisariatu Policji w Reszlu, liczba interwencji w 2020 r. w porównaniu z rokiem 2019 spadła o 0,04%. Wśród najczęściej przeprowadzonych interwencji w 2020 r. w Gminie Reszel największy udział stanowiły kolizje drogowe.

Wyzwania Gminy Reszel w sferze społecznej

Tabela 3. Wyzwania Gminy Reszel w sferze społecznej

- Zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobku i przedszkolu;
- Poprawa jakości nauczania;
- Rozwój infrastruktury edukacyjnej;
- Kompleksowa polityka senioralna;
- Dopasowanie usług publicznych do zmieniającej się struktury i potrzeb społeczności lokalnej;
- Podniesienie atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy. Oferta kulturalna, wypoczynkowa i rekreacyjna dostosowana do każdej grupy wiekowej oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności gminy jako miejsca do zamieszkania i aktywności zawodowej;
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.
- Optymalizacja oferty edukacyjnej z uwzględnieniem zmian, trendów demograficznych oraz zapotrzebowania zgłaszanego przez rynek pracy
- Wzmacnianie więzi i poczucia przynależności do miejsca zamieszkania, w tym asymilacja obcokrajowców
- Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom poprzez doskonalenie systemu ochrony zdrowia
- Wsparcie dla osób i rodzin dotkniętych skutkami pandemii
- Stworzenie nowych i promowanie istniejących produktów turystycznych Gminy Reszel w oparciu o posiadane zasoby dziedzictwa kulturowego, historycznego
- Wspieranie działań organizacji pozarządowych, promocja działań i postaw proobywatelskich (np. budżet obywatelski)
- Rozwój bazy gastronomicznej i noclegowej
- Współpraca z gminami ościennymi w zakresie tworzenia jednolitej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwoju sieci ścieżek rowerowych

Źródło: opracowanie własne

SFERA GOSPODARCZA

Przedsiębiorczość

Przedsiębiorczość jest istotnym czynnikiem przeciwdziałającym niekorzystnym procesom społeczno-ekonomicznym, takim jak bezrobocie, wykluczenie, marginalizacja. W Gminie

Reszel w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 616 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 434 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Potencjał gospodarczy na terenie Gminy Reszel zdominowany jest przez sektor małych i średnich przedsiębiorstw stanowiący 100% wszystkich podmiotów. W Reszlu na koniec 2020 r. było zarejestrowanych 25 spółek prawa handlowego (w tym 18 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością) oraz 18 spółek cywilnych.

Na przestrzeni ostatnich lat 2015-2020 liczba przedsiębiorstw działających w mieście wzrosła o 5,1%. **Przedsiębiorczość w Gminie Reszel wzrasta w stosunku do liczby mieszkańców (83) i rozwija się szybciej niż w powiecie kętrzyńskim (79), lecz wolniej niż w województwie warmińsko-mazurskim (96).** Otrzymany wskaźnik jest też znacznie niższy od wartości wskaźnika otrzymanego dla Polski (122).

Poziom innowacyjności Gminy Reszel liczony poprzez wskaźnik: liczba firm z sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - branżę silnie odpowiedzialną za poszukiwanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań) na 1000 mieszkańców wyniósł w 2020 r. 2,8 i był niższy od poziomu innowacyjności powiatu kętrzyńskiego (4,0) i o wiele niższy dla województwa warmińsko-mazurskiego (7,6). Na przestrzeni lat 2015-2020 wskaźnik dla Reszla spadł o 0,3.

W gminie Reszel na koniec 2020 r. w strukturze podmiotów wg formy prawnej największy udział mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą 434 (70,45%), natomiast najmniejszy procent stanowią spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki cywilne po 2,92%. W 2020 r. najwięcej podmiotów prowadziło działalność w sektorze Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (119), w sektorze budownictwo 77, a 41 firm w sektorze przetwórstwo przemysłowe. W 2020r. w gminie Reszel 75,81% przedsiębiorstw prowadziło działalność (wg grup REGON) w grupie pozostała działalność, 21,43 w grupie przemysł i budownictwo, natomiast 2,7% w grupie rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Największe firmy działające na terenie Gminy Reszel to: Rema S.A. w Reszlu - producent pilarek i maszyn do obróbki drewna, DFM Sp. z o.o. – producent mebli tapicerowanych, MŁYNOMAG Myszkowska Rezanko Spółka Jawna – producent mąki. Ponadto największymi pracodawcami na terenie Gminy są: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Reszlu, Firma ROMIX Roman Luchowski, Zespół Opieki Zdrowotnej w Reszlu, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 w Reszlu, Zespół Szkół im. Macieja Rataja w Reszlu, Urząd Gminy w Reszlu, Sklepy: „Biedronka”, „POLOmarket”, „Pelcowizna”.

Rynek pracy

Zgodnie z GUS (2020 r.) na terenie Gminy Reszel pracuje ogółem 853 mieszkańców, w tym 450 kobiet (47,25%) i 403 mężczyzn (52,75%). Liczba osób pracujących w latach 2018-2020 ma tendencję spadkową, natomiast do 2018 roku liczba ta wzrastała. W powiecie kętrzyńskim, województwie warmińsko-mazurskim i w całym kraju liczba osób utrzymuje się na stałym poziomie. Jedną z głównych przyczyn są czynniki demograficzne, które przełożyły się na spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i wzrost liczby osób nieaktywnych na rynku pracy. Wskaźnik określający liczbę pracujących na 1000 ludności osiągnął w gminie Reszel w 2020 r. wartość 114 osób i jest niższy w stosunku do wartości dla powiatu kętrzyńskiego (138), województwa warmińsko-mazurskiego (199) i Polski (252). Innym czynnikiem

wpływającym na zmniejszającą się liczbę osób pracujących jest migracja osób młodych do większych miast w celach zarobkowych.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. **stopa bezrobocia dla powiatu kętrzyńskiego wynosiła 18,0%** (poziom bezrobocia jeden z wyższych w województwie). Dla województwa warmińsko-mazurskiego wskaźnik ten wynosił 10,1%. Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba bezrobotnych w Gminie Reszel malała (od 590 osób w 2016 r. do 355 w 2019). W 2020 r. nastąpił wzrost bezrobocia w porównaniu do 2019 r. o 61 osób. Przyczyn takiego wzrostu można upatrywać trwającej w tym okresie pandemii COVID-19 i jej skutków społeczno-gospodarczych.

Społeczeństwo informacyjne

Dostępne rozwiązania technologiczne umożliwiają szybki i łatwy kontakt oraz dostęp do informacji i wiedzy. Coraz więcej spraw administracyjnych można załatwić bez wychodzenia z domu. Dlatego też zwiększa się liczba urzędów publicznych i przedsiębiorstw korzystających z nowoczesnych rozwiązań. W 2020 r. Gmina Reszel rozpoczęła realizację projektu pn. „Cyfrowa dostępność informacji sektora publicznego oraz wysoka jakość e-usług publicznych”. Zakres projektu stanowi wdrożenie systemu teleinformatycznego udostępniającego 13 nowych e-usług gwarantujących wysoką funkcjonalność dla interesariuszy Urzędu Gminy w Reszlu. Na terenie Gminy Reszel sieć Internetu szerokopasmowego jest słabo rozwinięta.

Atrakcyjność inwestycyjna

Rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Reszel możliwy jest poprzez realizowanie inwestycji, które są finansowane nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania dla rozwoju przedsiębiorczości czy budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników. Na te działania składa się zwykle budowa lub modernizacja istniejącej infrastruktury. Poczynione inwestycje to zwykle główny czynnik przyciągający zewnętrznych inwestorów, koło zamachowe dla miejscowego rynku budowlanego, ale także element polityki społecznej i środowiskowej: pozwala niwelować bezrobocie, zwiększać komfort życia (parki, chodniki), a także wspierać poprawę stanu środowiska.³

Gmina Reszel systematycznie dąży do poprawy warunków inwestowania i stwarza ku temu odpowiednie warunki. Pozyskiwanie przedsiębiorców i powstawanie nowych inwestycji przekłada się na zwiększanie dochodów budżetowych gminy, a zwłaszcza dochodów własnych, z których można finansować zadania służące rozwojowi lokalnej społeczności. Dlatego też rozwój społeczno-gospodarczy gminy w dużym stopniu zależy od tempa przyrostu na jego obszarze nowoczesnych inwestycji.

Rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Reszel możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Część inwestycji została dofinansowana z funduszy zewnętrznych.

³ E.Bończak-Kucharczyk, K.Herbst, K.Chmura, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Jak władze lokalne mogą wspierać przedsiębiorczość, Warszawa 1998

W perspektywie finansowej 2014-2020 Gmina Reszel pozyskała 13,5 mln złotych dotacji na 6 projektów, w tym dla 4 projektów infrastrukturalnych. Ponad 9,5 mln złotych stanowił wkład własny z budżetu gminy⁴.

Obszar Gminy Reszel stanowi bardzo atrakcyjny pod względem turystyczno-krajobrazowym teren. Zespół staromiejski w Reszlu oraz Święta Lipka – nazywana Perłą Baroku są magnesem przyciągającym rzesze turystów i pielgrzymów. Święta Lipka jest Sanktuarium Pielgrzymkowym i miejscem turystycznym. Teren Gminy to także teren o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Charakteryzuje się występowaniem licznych gatunków ptaków wodno-błotnych w Dolinie Rzeki Guber oraz licznych jezior, z których największe to: Legińskie, Widryńskie, Pasterzewo, Klawój, Wyrbel, Dejnów. Na terenie obszaru występują liczne kompleksy leśne z bogatą fauną i florą. Warunki wodne sprzyjają aktywnemu wykorzystywaniu ich przez uczestników sportów wodnych zwłaszcza kajakarzy i wędkarzy. Dużym zainteresowaniem cieszy się również przebiegająca przez teren gminy trasa rowerowa, prowadząca z Mrągowa do Reszla i Świętej Lipki, zwana „Ku perle baroku”. Ponadto na terenie miasta Reszel znajduje się zrewitalizowany zabytkowy Park Miejski. Położony jest w południowej i północno - wschodniej części miasta, w malowniczej dolinie rzeki Sajny, dzięki czemu stanowi stały punkt odwiedzin mieszkańców gminy i turystów.

Baza hotelowo - restauracyjna w Gminie Reszel jest słabo rozwinięta. Na terenie Gminy zlokalizowane są 3 obiekty noclegowe oferujące łącznie 113 miejsc. Ponadto na terenie gminy znajdują się liczne obiekty sportowe, z których mogą korzystać mieszkańcy i turyści. Wszystkie wskaźniki potencjału turystycznego powiatu kętrzyńskiego są znacznie niższe niż osiągnięte w województwie warmińsko-mazurskim i Polsce.

Gmina miejska Reszel współpracuje z partnerskimi miastami krajowymi i zagranicznymi w zakresie m.in. kultury, sportu, turystyki i ochrony środowiska.

Finanse

Możliwości rozwoju Gminy uwarunkowane są wieloma czynnikami, wśród których istotne znaczenie to posiadane środki finansowe. Zdolność władz Gminy Reszel do inwestowania związana jest głównie ze strukturą wydatków i dochodów budżetowych i to one kształtują warunki życia mieszkańców, a także wytyczają długofalowe kierunki rozwoju regionu.

Tabela 4. Stan budżetu Gminy Reszel w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody	28 379 311,59	29 343 010,14	31 714 628,88	34 666 323,07	44 598 745,22	39 147 444,14
Wydatki	27 855 436,49	28 386 020,33	31 687 929,89	41 201 051,64	46 103 539,46	36 110 700,69
Deficyt/Nadwyżka	523 875,10	956 989,81	26 698,99	-6 534 728,57	-1 504 794,24	3 036 743,45

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Reszel w latach 2015-2020

Na przestrzeni lat 2015-2020 deficyt budżetowy występował w latach 2018-2019, spowodowany zaciągnięciem pożyczek na realizację inwestycji współfinansowanych ze środków unijnych. W pozostałych latach analizy budżetu Gminy występowała nadwyżka finansowa. Wynik budżetu na dzień 31.12.2020 roku zamknięto nadwyżką w wysokości 3 036 743,45 zł.

⁴ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/projekty/lista-projektow/lista-projektow-realizowanych-z-funduszy-europejskich-w-polsce-w-latach-2014-2020/>

Konstrukcja budżetu Gminy Reszel zapewniła wykonanie reguły wydatkowej zgodnie, z którą wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż dochody bieżące (artykuł 242 ustawy o finansach publicznych).

Udział wydatków majątkowych w budżecie Gminy związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków (5,07% w 2020 r.) pokazuje, że Gmina wykorzystuje szanse w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację niezbędnych inwestycji. Większość inwestycji, wykonywanych w mieście było współfinansowanych ze środków zewnętrznych - głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Władze pozyskały również zewnętrzne środki z funduszy rządowych. Łącznie w perspektywie finansowej 2014-2020 Gmina pozyskała ponad 13,5 milionów złotych dotacji.

Tabela 5. Wyzwania Gminy Reszel w sferze gospodarczej

- Utrzymanie i podniesienie poziomu atrakcyjności inwestycyjnej gminy
- Rozwój infrastruktury turystycznej
- Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Reszel
- Współpraca Gminy z mieszkańcami, przedsiębiorcami i gminami partnerskimi
- Skuteczna promocja Gminy
- Łagodzenie skutków gospodarczych związanych z pandemią COVID-19

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie wniosków z analizy społeczno-gospodarczej.

Analiza zmian zachodzących od 2015 r. wskazuje na znaczącą poprawę sytuacji Gminy Reszel w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców, rynku pracy, sportu, bezpieczeństwa oraz środowiska. Niekorzystne tendencje notuje się natomiast w procesach demograficznych, dostępności komunikacyjnej, czy rozwoju turystyki.

1.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT pozwala porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia zewnętrznego, czyli możliwości rozwoju i obszary problemowe z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego.

Poniższą analizę dokonano w oparciu o:

- wnioski z opisu charakterystyki Gminy,
- wyniki z *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Reszel* opracowanej w oparciu o dane statystyczne Banku Danych Lokalnych, dokumenty wewnętrzne Gminy oraz ankiety i źródła zewnętrzne,
- warsztaty z przedstawicielami Urzędu Gminy w Reszlu i jednostek podległych, mieszkańcami, ankiety, rozmowy indywidualne z przedstawicielami Urzędu Gminy i przedsiębiorcami.

Schemat 3. Analiza SWOT

SILNE STRONY

Unikalna w skali kraju zabudowa i układ urbanistyczny
Wysokie walory środowiskowe (las, jeziora)
Dobre położenie wobec innych znaczących atrakcji turystycznych
Poprawiająca się infrastruktura dróg - budowanie, rozbudowanie infrastruktury drogowej
Wyznaczony obszar rewitalizowany i zrealizowane projekty
Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa
Zdiagnozowane problemy klimatyczne i przeciwdziałanie, w tym realizacja programów środowiskowych (np. wymiana źródeł ogrzewania)
Możliwość rozwoju ekologicznego ogrzewania w mieście
Potencjał turystyki oparty o zabytki historyczne i sakralne (Święta Lipka)
Stosunkowo dobra oferta imprez kulturalnych i rozrywkowych
Wysoka aktywność opieki społecznej (projekty MOPS i świetlice wiejskie)
Aktywność społeczeństwa (działalność sołectw, współpraca z organizacjami pozarządowymi)
Partnerskie relacje z innymi miastami (wspólne pozyskiwanie środków, wspólne realizowanie projektów i wydarzeń), np. Cittaslow
Zadowalający dostęp do Podstawowej Opieki Zdrowotnej
Duża aktywność Miejskiego Domu Kultury i bardzo dobre warunki infrastrukturalne dla rozwoju oferty kulturalnej (zrewitalizowany Dom Kultury, amfiteatr)
Zapewnione usługi bezpieczeństwa (policja, straż pożarna, straż miejska)
Rozpoznawalność Gminy w skali kraju
Dobrze rozwinięte usługi i przemysł drzewny, w tym produkcja dla przemysłu drzewnego
Potencjał rozwoju turystyki całorocznej (religijnej, sakralnej, turystyki osób ze szczególnymi potrzebami)
Stosunkowo dobra baza gastronomiczna
Bliska odległość ośrodków tworzących sieci funkcjonalne (Kętrzyn, Mrągowo, Biskupiec)
Możliwości nowych inwestycji – duży potencjał inwestycyjny Gminy
Wzrost przedsiębiorczości
Spadek bezrobocia
Umiejętność podmiotów w pozyskiwaniu funduszy unijnych

SŁABE STRONY

Peryferyjne położenie, poza głównymi szlakami komunikacyjnymi kraju (drogi ekspresowe, porty lotnicze)
Duże obciążenie budżetu miasta Reszel związane z utrzymaniem zabytków
Rozproszenie terytorialne miejscowości (co znacząco podnosi koszty budowy i modernizacji infrastruktury technicznej)
Wciąż widoczne braki w infrastrukturze drogowej
Potrzeba modernizacji istniejącej sieci wodociągowej
Braki infrastruktury kanalizacyjnej i ściekowej
Braki infrastruktury sieci kanalizacji deszczowej
Braki infrastruktury sieci gazowej i ciepłowniczej
Brak w pełni uzbrojonych nowych terenów mieszkaniowych
Sezonowe zanieczyszczenia (piece)
Zła charakterystyka energetyczna wielu budynków publicznych i prywatnych
Ograniczona oferta edukacji ponadpodstawowej
Deficyty w systemie edukacji, w tym brak żłobka, potrzeba dostosowania opieki przedszkolnej do rosnących potrzeb i standardów, konieczność podniesienia wyników nauczania
Brak ścieżek rowerowych
Brak poradni psychologiczno-pedagogicznej
Brak całodobowych usług ambulatoryjnych
Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej
Stosunkowo niskie dochody mieszkańców (92,8 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce)
Odływ młodzieży do większych ośrodków miejskich i aglomeracji
Duża liczba osób długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobotnych (blisko 57%)
Duża liczba osób korzystających z MOPS (8,7% mieszkańców Gminy)
Niskie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe osób długotrwale bezrobotnych
Stosunkowo wysokie koszty utrzymania nieruchomości
Brak w pełni uzbrojonych nowych terenów inwestycyjnych
Wciąż funkcjonująca szara strefa gospodarcza
Niewykorzystany potencjał turystyczny (braki w infrastrukturze turystycznej, brak systemu ścieżek rowerowych, plaż, braki w oznakowaniu szlaków)
Brak spójnej promocji miasta i gminy
Niewystarczająca współpraca podmiotów w zakresie rozwoju turystyki (operatorzy turystyczni, przedsiębiorcy, gmina, parafie)

SZANSE

Rosnąca popularność wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz innych rozwiązań prośrodowiskowych

Regulacje ogólnokrajowe zobowiązujące JST do podniesienia jakości środowiska

Środki na nową przestrzeń publiczną (m.in. rewitalizacja, gospodarka niskoemisyjna)

Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców

Polityka prorodzinna

Systematyczny wzrost jakości życia społecznego

Dostępność funduszy unijnych na cele społeczne

Wysoka aktywność przedsiębiorcza społeczeństwa

Wzrastająca popularność turystyki sakralnej, senioralnej

Wzrastająca popularność turystyki „poza głównymi szlakami turystycznymi i skupiskami ludzi”

Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych

ZAGROŻENIA

Niewystarczające środki finansowe w programach prośrodowiskowych

Wzrost udziału transportu indywidualnego skutkujący rosnącą zanieczyszczeniami komunikacyjnymi

Brak kontroli nad spalaniem odpadów w paleniskach domowych

Zmiany przepisów dot. gospodarki niskoemisyjnej

Rosnące ceny gazu (jako źródła ogrzewania)

Negatywne trendy demograficzne (starzejące się społeczeństwo, ujemne saldo migracji)

Wzrost problemów społecznych wynikających z pandemii COVID-19

Słaba współpraca sfery gospodarczej i sfery edukacji zawodowej

Problemy finansowe publicznej służby zdrowia i związane z tym problemy z dostępnością usług

Emigracja zarobkowa

Konkurencyjność większych miejscowości

Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza spowodowana pandemią COVID-19

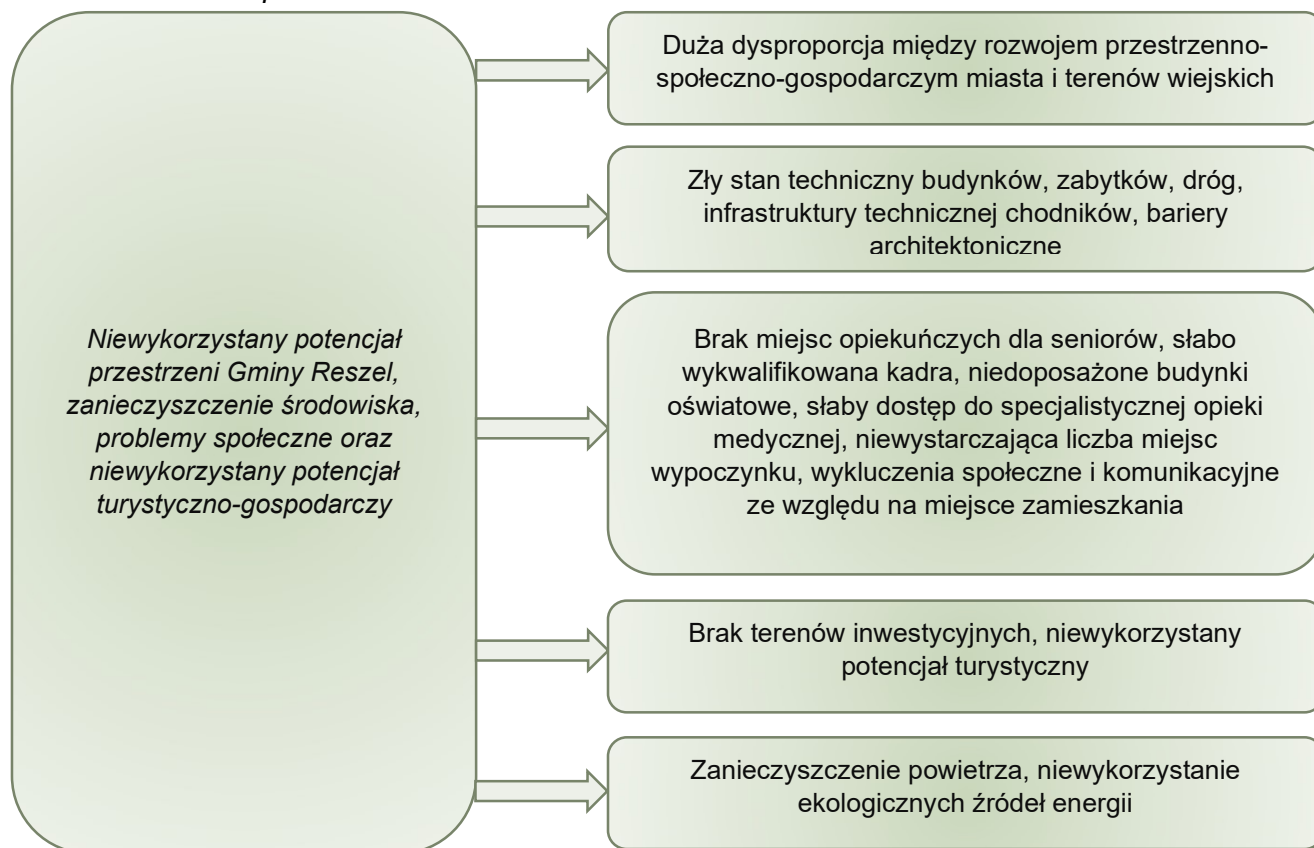
Brak zagwarantowanych środków w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 i ograniczona ich dostępność

Brak stabilnej polityki międzynarodowej

1.3. Drzewo problemów

Drzewo problemów powstało na podstawie *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Reszel*, wniosków z *Diagnozy* zamieszczonej w niniejszym dokumencie w podrozdziale 1.1. *Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT*.

Schemat 4. Drzewo problemów

Źródło: opracowanie własne

2. Rozwój strategiczny Gminy Reszel w latach 2022-2030

Programowanie rozwoju to kluczowy element i podstawa zarządzania rozwojem lokalnym, pod którym to pojęciem rozumiemy zespół skoordynowanych działań podejmowanych przez gminy, zmierzających do realizacji wcześniej określonych (sformułowanych) celów. W procesie zarządzania rozwojem lokalnym istotną rolę odgrywa samorząd, pełniąc funkcje koordynacyjne i organizacyjne, w tym zakresie współpracy interesariuszy (aktorów rozwoju lokalnego).⁵

Budowa elementów „Strategii Rozwoju Gminy Reszel do 2030 roku” odbywać się będzie według poniższego schematu.

Schemat 5. Programowanie rozwoju

Źródło: „Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym”, 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji sformułowano wizję, cele strategiczne oraz operacyjne wraz z kierunkami działania.

Na władzach lokalnych spoczywa zatem ogromna odpowiedzialność optymalnego angażowania i wykorzystywania wszystkich sił tkwiących w lokalnych systemach, tj. kapitale społecznym, a także potencjale środowiskowym i gospodarczym.

2.1. Wizja i misja rozwoju Gminy Reszel w perspektywie 2030 roku

Wizja JST rozumiana jako docelowy obraz danej jednostki w przyszłości. Jest to marzenie o lepszej przyszłości, stan pożądany i oczekiwany, do spełnienia którego będą dążyć

⁵ Internet <https://samorząd.nid.pl>, 28.12.2020

wdrażający strategię. Wyzwaniem dla zarządzających rozwojem będzie skupienie wokół wizji różnych grup interesariuszy.⁶

W poprzednim dokumencie strategicznym, tj. w *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Reszel do 2025 roku* określono wizję gminy jako:

- *Stale inwestowanie w kapitał ludzki i społeczny.*
- *Wysoki poziom szkolnictwa i opieki przedszkolnej, rozwijanie szkolnictwa zawodowego.*
- *Stworzenie obszaru ekonomicznego.*
- *Ograniczone bezrobocie – rozwój rynku pracy, utrzymanie i tworzenie nowych miejsc pracy, zatrzymana emigracja ludzi młodych.*
- *Rozwinięte budownictwo mieszkaniowe.*
- *Wszechstronny dostęp do służby zdrowia.*
- *Dobra infrastruktura drogowa i techniczna.*
- *Rozwinięta infrastruktura turystyczno-rekreacyjna w oparciu o istniejący potencjał.*
- *Rozwinięta turystyka – rozwinięta oferta produktów turystycznych, zwiększony ruch turystyczny.*
- *Reszel będzie poprzez działania w sferze społecznej, środowiskowej, infrastrukturalnej i gospodarczej wzmacniał swój profil Cittaslow rozwijając kontakty i wymianę doświadczeń z innymi uczestnikami tej sieci.*

Większość założeń poprzedniej strategii zostało zrealizowanych, m. in. poprzez wykorzystanie funduszy europejskich i zaangażowanie mieszkańców oraz przedsiębiorców w rozwój gminy. Niemniej jednak, określone kierunki rozwoju są ciągle aktualne. Dlatego też w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Reszel do 2030 roku* sformułowano następującą wizję:

⁶ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

Wizja Gminy Reszel:

Gmina Reszel w 2030 r. dzięki unikalnej zabudowie urbanistycznej miasta oraz niepowtarzalnym obiektom zabytkowym zlokalizowanym na terenie całej gminy jest miejscem z rozpoznawalną marką turystyczną w regionie i w kraju, na stałe wpisaną w program odwiedzin zwiedzających Warmię i Mazury.

Jest atrakcyjnym miejscem pobytu dla osób korzystających z czystego środowiska, pięknego krajobrazu i dostępu do stale udoskonalanych usług społeczno-publicznych wpisanych w rozwiniętą i uporządkowaną przestrzeń gminną.

Gmina Reszel w 2030 r. jest strefą rozwoju nowoczesnego rolnictwa i lokalnej gospodarki, kreującą nowe miejsca pracy i oferującą dobre warunki rozwoju przedsiębiorców.

Gmina Reszel jest gminą wsłuchaną w głos społeczności lokalnej oraz ukierunkowaną na realizację wspólnych zamierzeń społeczno-gospodarczych z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego.

Misją Gminy jako podstawowej jednostki samorządu terytorialnego jest odpowiadanie za wszystkie sprawy o zasięgu lokalnym, które – zgodnie z założeniami ustawy o samorządzie gminnym – mogą się przysłużyć „zaspokojeniu zbiorowych potrzeb wspólnoty” (...) Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 16 ust. 1 Konstytucji RP mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową.⁷

Misja Gminy Reszel:

Gmina Reszel miejscem przyjaznym mieszkańcom i turystom, czerpiącym z bogactwa historii, kultury, kapitału ludzkiego i nieskażonej przyrody; oferujące dobre warunki do życia i prowadzenia działalności gospodarczej.

⁷ Samorząd terytorialny w pigułce. System samorządu w Polsce

2.2. Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów

Wnioski z opracowanej *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Reszel* oraz z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami Gminy stały się podstawą dla opracowania części programowej *Strategii*, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Plan operacyjny *Strategii* składa się z czterech priorytetów:

- przestrzeń,
- środowisko,
- społeczeństwo,
- gospodarka.

Sformułowano po jednym celu strategicznym w danym obszarze, które określają, co Gmina chce osiągnąć. Cele strategiczne będą realizowane poprzez cele operacyjne określające, w jaki sposób Gmina to osiągnie.

Wyznaczone cele strategiczne Gminy Reszel są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Zaplanowane działania w sferze gospodarczej i społecznej będą realizowane z zachowaniem ładu przestrzennego. Ponadto działania te wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osadniczej Gminy. Natomiast efektem realizacji celów związanych z rozbudową infrastruktury technicznej będzie rozwój społeczny, gospodarczy oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego. Realizacja celów i kierunków działań będzie przybliżała do osiągnięcia pożądanego statusu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji.

Ideą rozwoju Gminy Reszel będzie zrównoważony rozwój gminy związany z trwałą poprawą jakości życia współczesnych i przyszłych pokoleń osiągany przez kształtowanie właściwych proporcji w gospodarowaniu trzema rodzajami kapitału: ekonomicznym, społecznym oraz naturalnym.

Schemat 6. Cel główny, cele strategiczne i cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY I. ESTETYCZNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

Polityka przestrzenna Gminy prowadzona jest w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 2, pkt 6) obszar przestrzeni publicznej to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Według organizacji Public for Spaces dobrze zagospodarowana przestrzeń wpływa na jakość życia mieszkańców, poprawia ich zdrowie, przyciąga inwestycje, rozwija przedsiębiorczość, staje się miejscem wydarzeń kulturalnych, rozwija turystykę, poprawia bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa, a także determinuje poziom samoorganizacji społeczeństwa. Przestrzeń publiczna spełnia kilka funkcji:

- wymiar społeczny, np. przestrzeń publiczna stanowi miejsce spotkań i budowy relacji między jej użytkownikami oraz tworzenia społecznych sieci współpracy,
- wymiar ekonomiczny, np. jest miejscem kreowania i wymiany dóbr i usług,
- wymiar środowiskowy, np. stanowi część terenów zielonych i pełni funkcje ekologiczne w gminie,
- wymiar instytucjonalny, np. miejsce współpracy mieszkańców z instytucjami publicznymi oraz miejsce realizacji wspólnych inwestycji.⁸

Działania w ramach priorytetu **Przestrzeń** będą dotyczyły zagospodarowania niewykorzystanych przestrzeni, poprawy dostępności komunikacyjnej i infrastruktury technicznej gminy oraz w dalszym ciągu prowadzenia polityki rewitalizacyjnej.

Poniżej przedstawiono strukturę założonych celów operacyjnych wraz z kierunkami działań oraz oczekiwanymi efektami realizowanych zadań.

⁸ B. Wieteska-Rosiak, Hybrydyzacja przestrzeni publicznej miasta w kontekście adaptacji do zmian klimatu, 2018 roku

Tabela 6. Cel strategiczny 1 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań

CEL STRATEGICZNY I			
Estetyczna i dostępna przestrzeń publiczna			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ (źródło: BDL GUS)
1.1. Poprawa estetyki i dalsza rewitalizacja przestrzeni publicznej	<p>Poprawa jakości, funkcjonalności i dostępności istniejących przestrzeni publicznych</p> <p>Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania</p> <p>Kształtowanie systemu terenów zieleni publicznej w formie parków, skwerów</p> <p>Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji</p> <p>Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych</p> <p>Ochrona zabytków</p> <p>Dbłość o miejsca kultu religijnego, miejsca o znaczącej wartości historycznej i kulturowe</p> <p>Zagospodarowanie przestrzeni publicznej – zachowanie terenów zieleni, leśnych, rolnych</p>	<p>Przywrócenie do życia zdegradowanych obszarów i uzupełnienie ich o nowe funkcje</p> <p>Poprawa stanu zabytków</p> <p>Poprawa estetyki i funkcjonalności reprezentatywnych obiektów gminnych poprzez ich rewitalizację</p> <p>Poprawa jakości przestrzeni i ochrona ładu przestrzennego gminy</p> <p>Rozwój i poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznych</p>	<p>Stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powierzchni Gminy [%]</p> <p>Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających zasady zrównoważonego rozwoju [szt.]</p> <p>Liczba opracowanych programów rewitalizacji [szt.]</p> <p>Udział zrewitalizowanej powierzchni objętej planami rewitalizacji w powierzchni całkowitej Gminy ogółem [%]</p> <p>Liczba zrewitalizowanych obiektów</p> <p>Liczba obiektów i miejsc o znaczeniu kulturowym poddanych renowacji [szt.]</p>
1.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	<p>Budowa, przebudowa i remonty dróg gminnych oraz pozostałej infrastruktury przydrożnej</p>	<p>Rozbudowa i poprawa stanu siatki drogowej na obszarze gminy</p> <p>Zwiększenie bezpieczeństwa</p>	<p>Długość rozbudowanych dróg [km]</p> <p>Długość wybudowanych ścieżek</p>

	<p>Budowa i modernizacja chodników</p> <p>Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego</p> <p>Budowa parkingów i miejsc postojowych</p> <p>Budowa progów zwalniających</p> <p>Objęcie monitoringiem miejsc szczególnie niebezpiecznych</p> <p>Usuwanie barier architektonicznych na drogach, w szczególności poprzez tworzenie podjazdów, sygnalizacji dźwiękowej</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych</p> <p>Współpraca z Powiatową Służbą Drogową oraz Zarządem Dróg Wojewódzkich w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich</p>	<p>uczestników ruchu drogowego na obszarze gminy</p> <p>Poprawa jakości dróg wraz z rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą</p> <p>Poprawa stanu jakości dróg na terenie Gminy</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez rozbudowę oświetlenia i chodników przy kluczowych odcinkach dróg</p> <p>Rozbudowa sieci tras rowerowych</p> <p>Zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu rowerowego</p>	<p>rowerowych [km]</p> <p>Długość wybudowanych chodników [km]</p> <p>Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych [szt.]</p> <p>Liczba powstałych punktów monitoringu [szt.]</p> <p>Liczba usuniętych barier architektonicznych [szt.]</p>
1.3. Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	<p>Budowa systemu ścieżek rowerowych</p> <p>Rozwój i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej, np. siłownie, boiska, place zabaw, obszary rekreacji dla wszystkich grup wiekowych</p> <p>Tworzenie nowych szlaków turystycznych</p> <p>Tworzenie przyrodniczych ścieżek edukacyjnych</p> <p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze sportu</p>	<p>Poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy</p> <p>Zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców gminy</p> <p>Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców Gminy o charakterze sportowo-rekreacyjnym</p>	<p>Długość ścieżek rowerowych (dróg dla rowerów) [km]</p> <p>Liczba obiektów kulturalnych/zabytków (zmodernizowanych/ nowych) [szt.]</p> <p>Liczba obiektów sportowych (zmodernizowanych/ nowych) [szt.]</p> <p>Liczba imprez sportowych na terenie gminy [szt.]</p> <p>Liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze sportu wspieranych przez Gminę [szt.]</p>

	Organizowanie i wspieranie imprez sportowo-rekreacyjnych		Liczba zorganizowanych imprez sportowych w ciągu roku [szt.]
1.4. Poprawa dostępności komunikacyjnej	<p>Dostosowanie lokalnego systemu publicznej komunikacji autobusowej do potrzeb mieszkańców Gminy</p> <p>Współpraca ze związkami międzygminnymi i stowarzyszeniami w ramach poprawy dostępności przestrzennej Gminy</p> <p>Współpraca z sąsiednimi gminami mająca na celu utrzymanie wspólnej sieci transportu zbiorowego</p> <p>Wdrażanie niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym</p> <p>Utworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych z sąsiednimi gminami</p>	<p>Zwiększenie wykorzystania komunikacji publicznej</p> <p>Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i CO2 do atmosfery związanej z tzw. emisją liniową</p>	<p>Liczba istniejących linii komunikacji zbiorowej [szt.]</p> <p>Długość linii autobusowych [km]</p> <p>Liczba przystanków autobusowych na terenie Gminy [szt.]</p> <p>Liczba osób korzystająca z transportu publicznego [osoba/rok]</p>

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY II. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Podstawowymi zasobami warunkującymi rozwój gospodarczy i społeczny są: potencjał energetyczny, zasoby wody, powietrze atmosferyczne, warunki klimatyczne, zasoby przestrzeni i krajobrazów oraz związana z nimi różnorodność biologiczna, gleba i zasoby geologiczne oraz użytki pozaekonomiczne środowiska. Stan tych zasobów i ich dostępność oraz ograniczone zdolności ekosystemów do zachowania równowagi i świadczenia usług na rzecz gospodarki wpływają na możliwości inwestycyjne oraz zaspokojenie elementarnych potrzeb bytowych.⁹

Niezbędne będzie podjęcie działań w zakresie ochrony środowiska. Działania te wspomagane będą przez inwestycje w racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi, zieloną gospodarkę czy rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego.

Poniżej przedstawiono strukturę założonych celów operacyjnych wraz z kierunkami działań oraz oczekiwanymi efektami realizowanych zadań.

⁹ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)

Tabela 7. Cel strategiczny 2 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań

CEL STRATEGICZNY II			
Ochrona środowiska naturalnego			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Rozbudowa infrastruktury technicznej	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej	Polepszenie jakości istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Długość rozbudowanej sieci wodociągowej [km]
	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej [km]
	Modernizacja przepompowni ścieków	Polepszenie jakości powietrza dzięki rozwojowi sieci gazowej	Długość nowo wybudowanej sieci gazowej [km]
	Modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy	Liczba gospodarstw wyposażonych w indywidualne systemy zagospodarowania ścieków
	Rozbudowa indywidualnych systemów zagospodarowania ścieków	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej Gminy	Procent mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej [%]
	Współpraca z operatorami w zakresie rozbudowy sieci gazociągowej i energetycznej na obszarze Gminy	Poprawa jakości życia mieszkańców	Procent mieszkańców mających dostęp do sieci kanalizacyjnej [%]
	Tworzenie warunków do rozbudowy szerokopasmowej sieci internetowej	Polepszenie jakości środowiska	Procent mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej [%]
		Ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba mieszkańców korzystających z dostępu do szerokopasmowego Internetu [os.]
2.2. Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, obiegu zamkniętego)	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i prywatnych	Poprawa stanu gospodarowania wodami	Zmniejszenie ilości CO ₂ wprowadzanego do środowiska
		Zwiększenie liczby osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury technicznej	
		Polepszenie jakości środowiska	
		Ograniczenie emisji gazów	

	Odnawialne źródła energii Wdrażanie rozwiązań technologicznych ograniczających emisję i produkcję odpadów	cieplarnianych Zmniejszenie ilości odpadów	[tony] Zmniejszenie ilości wytworzonych odpadów [tony]
2.3. Ochrona klimatu, jakości powietrza i środowiska	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej, w tym wdrażanie projektów związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii Wymiana źródeł ciepła w budynkach z programu dofinansowań do wymiany źródeł ciepła na proekologiczne w budynkach mieszkalnych Tworzenie warunków do rozbudowy instalacji OZE Monitoring stanu powietrza	Zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery z tradycyjnych źródeł ciepła Poprawa efektywności energetycznej budynków Zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych niskoemisyjnymi źródłami ciepła Ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko przyrodnicze Gminy Stała kontrola jakości powietrza atmosferycznego	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] Liczba i moc wykorzystywanych na terenie gminy nowych ekologicznych źródeł energii [szt.] Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.] Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych [Mg CO ₂ /rok] Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok] Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok]

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY III. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Ważnym aspektem rozwoju gminy są jego mieszkańcy i dążenie do zaspokajania ich potrzeb. Zaplanowane działania w priorytecie Społeczeństwo są odpowiedzią na zidentyfikowane problemy w *Diagnozie społeczno-gospodarczej Gminy Reszel*. Przeanalizowano obecną infrastrukturę społeczną dla każdej grupy wiekowej i jej stopień wykorzystywania, w celu określenia niezbędnych inwestycji, jakie powinny zostać zrealizowane w najbliższych latach. W związku z pogłębiającym się procesem starzenia społeczeństwa, Gmina powinna podjąć działania w kierunku zapewnienia usług osobom starszym, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu.

Oprócz inwestycji infrastrukturalnych, należy dążyć do zaangażowania mieszkańców w rozwój lokalny ich miejscowości poprzez inicjowanie i kreowanie dialogu społecznego, rozwój cyfryzacji usług oraz zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych i profilaktycznych. Niezbędne są także działania mające na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Poniżej przedstawiono strukturę założonych celów operacyjnych wraz z kierunkami działań oraz oczekiwanymi efektami realizowanych zadań.

Tabela 8. Cel strategiczny 3 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań

CEL STRATEGICZNY III			
Wysoka jakość życia mieszkańców			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego	Stworzenie żłobka	Wzrost potencjału kapitału ludzkiego	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 [szt.]
	Poprawa bazy przedszkolnej i szkolnej	Wzrost liczby miejsc w placówkach opiekuńczych dzieci do 3 roku życia	Liczba doposażonych placówek edukacyjnych [szt.]
	Doposażenie placówek oświatowo-wychowawczych w niezbędny sprzęt, pomoce naukowe i najnowocześniejsze narzędzia sprzyjające realizacji procesu kształcenia i rozwoju intelektualnego	Poprawa jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji	Liczba dzieci uczestniczących w programach i projektach dotyczących edukacji oraz wychowania [osoba]
	Udział placówek oświatowo-wychowawczych w programach i projektach dotyczących edukacji oraz wychowania	Poprawa wyników kształcenia uczniów	Średnie wyniki nauczania w szkołach [%]
	Wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	Poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej i zajęć pozalekcyjnych	Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w programach/projektach aktywizujących [osoba]
	Organizacja zajęć pozalekcyjnych	Poprawa na rynku pracy, w tym spadek bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
	Edukacja uczniów i młodzieży w zakresie rozwoju kreatywności, przedsiębiorczości i odpowiedzialności społecznej	Wzrost kwalifikacji zawodowych mieszkańców Gminy	Liczba wspartych jednostek infrastruktury senioralnej [szt.]
	Dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy	Wykwalifikowana kadra	Liczba osób korzystających ze usług dla seniorów [liczba osób]
	Doskonalenie lokalnego rynku pracy	Dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej	Liczba podmiotów świadczących usługi dla osób z niepełnosprawnościami [szt.]
		Wzrost integracji społecznej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba osób z
		Zapewnienie dziennej i całodobowej opieki nad osobami starszymi i chorymi	Liczba osób z

	<p>oraz poprawa efektywności kształcenia</p> <p>Wspieranie najbardziej uzdolnionych poprzez specjalne systemy stypendialne i nagrody</p> <p>Aktywizacja osób bezrobotnych</p> <p>Wsparcie doskonalenia kwalifikacji przez kadrę nauczycielską</p> <p>Wspieranie włączenia społecznego i aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p>Rozwijanie aktywnych form spędzania, czasu przez osoby starsze</p> <p>Dostosowanie oferty wypoczynkowo-rekreacyjnej do osób ze szczególnymi potrzebami</p>		<p>niepełnosprawnościami korzystających ze usług społecznych [liczba osób]</p>
<p>3.2. Zwiększenie dostępności do usług, w tym ich cyfryzacja</p>	<p>Tworzenie warunków do rozbudowy szerokopasmowej sieci internetowej</p> <p>Poprawa jakości Internetu</p> <p>Tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu</p> <p>Obsługa obywateli online przez instytucje publiczne.</p> <p>Poprawa jakości Internetu</p> <p>Tworzenie publicznych punktów Internetu</p>	<p>Ograniczenie problemu wykluczenia cyfrowego</p> <p>Rozwój informatyzacji na terenie Gminy</p> <p>Większa ilość spraw dostępnych do załatwienia drogą elektroniczną w instytucjach publicznych</p>	<p>Wyposażenie w urządzenie z dostępem do Internetu w % ogółu gospodarstw domowych [%]</p>

<p>3.3. Zdrowie i poprawa bezpieczeństwa</p>	<p>Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej</p> <p>Doposażenie instytucji bezpieczeństwa publicznego w niezbędny sprzęt</p> <p>Rozbudowa i modernizacja monitoringu Gminy</p> <p>Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej</p> <p>Wdrażanie programów prozdrowotnych</p> <p>Promocja zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców Gminy</p> <p>Promocja zdrowego trybu życia</p> <p>Przeciwdziałanie ryzyku powodziowemu poprzez odtworzenie – kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Sajna na terenie Gminy oraz realizację działań nietechnicznych</p> <p>Poprawa zdolności retencji rzeki Dajny na terenie Gminy</p>	<p>Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy</p> <p>Poprawa zdrowotności mieszkańców</p> <p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Podniesienie standardu świadczonych usług leczniczych</p> <p>Poprawa dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym</p>	<p>Zwiększenie wykrywalności ogólnej przestępstw [%]</p> <p>Liczba powstałych punktów monitoringu [szt.]</p> <p>Liczba wspartych przez gminę programów zdrowotnych [szt.]</p> <p>Liczba wspartych ośrodków zdrowia [szt.]</p> <p>Liczba porad w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej [szt.]</p>
<p>3.4. Współpraca ze społeczeństwem obywatelskim i samorządami</p>	<p>Wspieranie lokalnych organizacji społecznych</p> <p>Pomoc i wsparcie dla istniejących organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich</p> <p>Podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia</p>	<p>Poczucie wspólnoty społecznej wśród mieszkańców</p> <p>Rozwijanie współpracy z innymi JST i podmiotami</p> <p>Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań zleconych</p>	<p>Liczba przeprowadzonych działań wspierających organizacje społeczne [szt.]</p> <p>Liczba organizacji pozarządowych działających na obszarze Gminy [szt.]</p> <p>Liczba zespołów artystycznych / sportowych [szt.]</p>

	poczucia tożsamości regionalnej mieszkańców	Budowanie relacji międzyludzkich	
	Realizacja wspólnych celów rozwojowych z sąsiednimi samorządami		

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY IV. ROZWÓJ GOSPODARCZY

Rozwój gospodarczy gminy Reszel powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Oznacza to dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska a rosnącymi potrzebami i oczekiwaniami społeczeństwa.

Na tworzenie klimatu sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości w gminie wpływa całokształt działań i decyzji gminy. Działania Gminy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości powinny obejmować:

- aktywizację lokalnych zasobów kapitału i pracy oraz efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych, walorów lokalizacji przestrzennej,
- kreowanie nowych zasobów lokalnych poprzez stwarzanie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości, sportu, turystyki i rekreacji
- zarządzanie infrastrukturą w celu ułatwienia nawiązywania stosunków gospodarczych,
- zarządzanie zasobami pracy, które są szczególnym czynnikiem rozwoju lokalnego,
- kreowanie powiązań integracyjnych pomiędzy uczestnikami procesów gospodarczych,
- wzmacnianie przejawów życia gospodarczego w wymiarze lokalnym.¹⁰

Obszar działań w priorytecie **Gospodarka** nakierunkowane jest przede wszystkim na wzmocnienie konkurencyjności Gminy poprzez podnoszenie poziomu innowacyjności gminy (w tym cyfryzacja i automatyzacja procesów), rozwój turystyki całorocznej oraz tworzenie warunków do dalszego rozwoju przedsiębiorczości.

Poniżej przedstawiono strukturę założonych celów operacyjnych wraz z kierunkami działań oraz oczekiwanymi efektami realizowanych zadań.

¹⁰ M. Kochmańska, Działalność gminy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej

Tabela 9. Cel strategiczny 4 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań

CEL STRATEGICZNY IV			
Rozwój gospodarczy			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
4.1. Rozwój turystyki, ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego	Budowa/modernizacja obiektów turystycznych	Wzrost ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej	Miejsca noclegowe na 1000 ludności [msc.]
	Budowa/modernizacja obiektów rekreacyjno-sportowych	Poprawa oferty turystycznej gminy Reszel	Udzielone noclegi na 1000 ludności
	Współpraca z innymi samorządami w zakresie stworzenia promocji turystycznej z woj. warmińsko-mazurskiego	Wzrost liczby mieszkańców i turystów korzystających z ogólnodostępnej infrastruktury	Liczba obiektów kulturalnych/zabytków (zmodernizowanych/ nowych) [szt.]
	Promocja turystycznej oferty gminy Reszel	Rozwój współpracy samorządowej oraz z innymi podmiotami w zakresie turystyki	Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych [liczba osób]
	Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi i biurami turystycznymi w celu poprawy i rozszerzenia bazy turystycznej	Rozwój bazy noclegowej	Liczba aktywnych czytelników (liczba osób)
	Organizacja i współorganizacja imprez sportowych i kulturalnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym	Poszerzenie oferty kulturalnej	Liczba imprez kulturalnych [szt.]
	Współpraca z instytucjami kultury oraz organizacjami pozarządowymi mająca na celu rozszerzenie oferty kulturalnej		Liczba imprez sportowych na terenie gminy [szt.]
4.2. Budowa marki i promocja gospodarcza Gminy	Współpraca z organizacjami zewnętrznymi i stowarzyszeniami, których Gmina jest członkiem	Wzrost atrakcyjności turystycznej, inwestycyjnej Gminy Spadek bezrobocia wśród	Liczba podjętych działań promocyjnych w ramach współpracy z organizacjami zewnętrznymi i stowarzyszeniami [szt.]

	<p>Udział w targach, konferencjach</p> <p>Rozwój informacji wizualnej</p> <p>Zdefiniowanie punktów informacji turystycznej</p> <p>Udział Gminy we wspólnych akcjach promocyjnych z podmiotami zewnętrznymi</p>	mieszkańców	<p>Liczba turystów odwiedzających Gminę [os.]</p> <p>Liczba targów/konferencji, na których promowano Gminę [szt.]</p>
4.3. Rozwój nowoczesnego rolnictwa	<p>Wspieranie innowacyjnych technologii</p> <p>Propagowanie ekologicznych upraw rolnych i lokalnych targowisk</p>	<p>Zwiększanie udziału rolnictwa ekologicznego i lokalnej produkcji rolnej jako perspektywicznych gałęzi rolnictwa</p> <p>Zwiększenie świadomości postaw mieszkańców i konsumentów związanych z produktami wysokiej jakości</p>	<p>Liczba podmiotów gospodarczych zajmujących się produkcją rolnictwa ekologicznego [szt.]</p>
4.4. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	<p>Wprowadzanie innowacji procesowych w podmiotach gospodarczych</p> <p>Zwiększanie dostępności korzystania przez przedsiębiorców z usług cyfrowych</p> <p>Wparcie doradcze MŚP</p> <p>Zwiększone zachęty lokalne</p> <p>Współpraca z instytucjami okołobiznesowymi</p>	<p>Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw działających na terenie gminy</p> <p>Rozwój gospodarczy gminy</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy</p> <p>Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców</p> <p>Poprawa atrakcyjności rynku pracy, w tym zmniejszenie bezrobocia</p> <p>Wzrost konkurencyjności gminy Reszel</p>	<p>Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności [-]</p> <p>Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności</p> <p>Pracujący na 1000 ludności [osoba]</p> <p>Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) [%]</p> <p>Liczba podjętych działań promocyjnych [szt.]</p> <p>Liczba produktów turystycznych [szt.]</p> <p>Wartość środków z budżetu gminy przeznaczona na działania promocyjne [PLN]</p>

<p>4.5. Sprawny samorząd</p>	<p>Stworzenie rozpoznawalnej marki gminy Reszel o zasięgu ponadlokalnym</p> <p>Promowanie Gminy na wydarzeniach lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych</p> <p>Kształtowanie atrakcyjnego wizerunku gminy Reszel w oparciu o niestandardowe działania PR</p> <p>Współpraca partnerska z innymi JST w celu wzajemnej promocji</p> <p>Kształtowanie prawidłowych postaw mieszkańców w zakresie wspólnego rozwoju Gminy</p> <p>Realizacji celów Strategii i bieżąca weryfikacja założeń kierunków</p>	<p>Realizacja założonych celów i kierunków działań</p> <p>Rozpoznawalność gminy Reszel</p> <p>Poczucie wspólnoty społecznej wśród mieszkańców</p> <p>Wzrost jakości poziomu życia mieszkańców</p> <p>Wzrost dochodów własnych Gminy</p> <p>Rozwijanie współpracy z innymi JST i podmiotami</p> <p>Zwiększenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców</p>	<p>Wysokość dochodu własnego na 1 mieszkańca</p> <p>Wysokość wydatków na 1 mieszkańców</p> <p>Liczba umów z organizacjami pozarządowymi [szt.]</p> <p>Liczba miast i gmin partnerskich [szt.]</p>
------------------------------	--	--	---

Źródło: opracowanie własne

Kierunki działań będą realizowane przez Gminę Reszel za pośrednictwem:

- Urzędu Gminy w Reszlu,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu,
- Miejskiego Ośrodka Kultury w Reszlu,
- Miejskiej Biblioteki Publicznej w Reszlu,
- Służb dbających o bezpieczeństwo mieszkańców (policja, straż pożarna, straż miejska),
- Szkół, przedszkoli,
- Wspólnot mieszkaniowych,
- Organizacji pozarządowych,
- Przedsiębiorców.

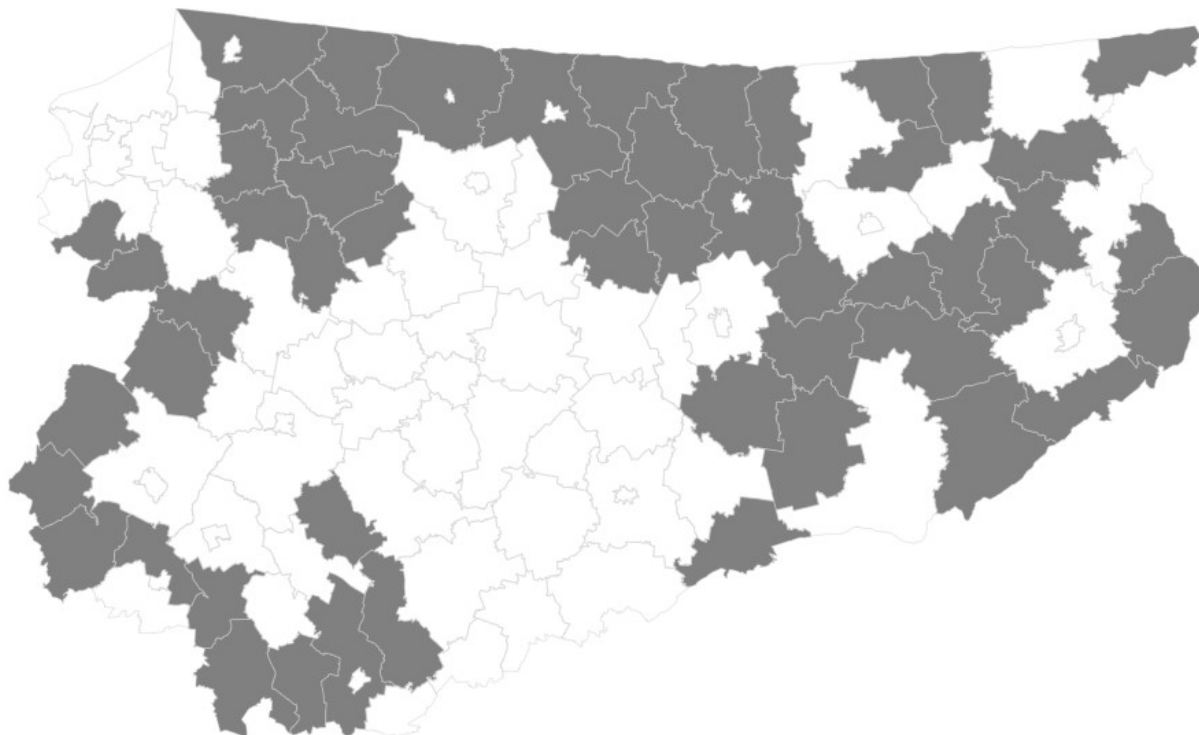
2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa

W Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* wyszczególniono obszary strategicznej interwencji (OSI). Obszary strategicznej interwencji zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść – regionalnego i krajowego. W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego* wskazano kilka obszarów funkcjonalnych, których zasięgi odpowiadają celom realizacji polityki rozwoju województwa. Drugie, regionalne kryterium wyodrębnienia OSI opiera się o wieloletnią współpracę partnerów/jednostek samorządu terytorialnego.¹¹

Zgodnie ze strategią rozwoju województwa Gmina Reszel występuje w dwóch obszarach strategicznej interwencji:

1. **OSI Obszary marginalizacji** jest najsilniej wyludniających się OSI wśród wyróżnionych obszarów. Charakteryzuje go ponadto powolny wzrost zamożności gmin i znaczący wzrost przedsiębiorczości przy niewielkim wzroście liczby pracujących oraz liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców. W gminach podlegających marginalizacji udział środków europejskich w stosunku do dochodów własnych jest zdecydowanie najwyższy, a wartość tych środków w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje obszarowi drugie miejsce w województwie¹²;

Rysunek 2. OSI Obszary marginalizacji

Źródło: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*

¹¹ Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

¹² Ibidem

Tabela 10. Cele strategiczne województwa warmińsko-mazurskiego a OSI Obszary marginalizacji – perspektywa 2030

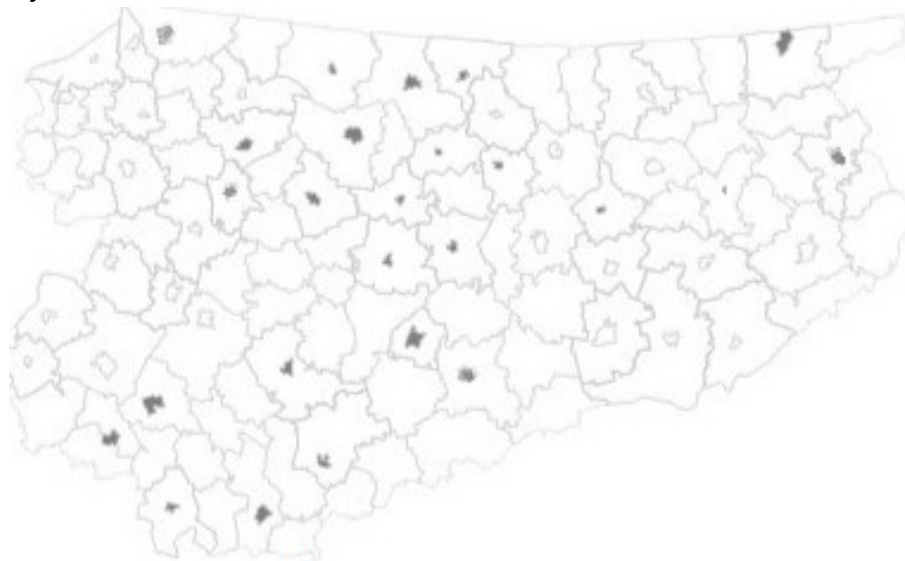
Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Dobra dostępność do usług publicznych o wysokiej jakości Odnowione funkcje obszarów zdegradowanych Rozwinięta e-administracja	Sieć centrów rozwoju lokalnego
Inteligentna produktywność	Włączenie w inteligentne specjalizacje regionu Przedsiębiorcze dzieci i młodzież Rozwinięta ekonomia społeczna Status uzdrowiska (gmina wiejska Górowo Iławeckie)	-
Kreatywna aktywność	Osoby starsze włączone w programy aktywności społecznej Aktywne i efektywne partnerstwa lokalne i ponadlokalne	Przygotowane tereny zgodne z polityką przestrzenną uwzględniającą suburbanizację
Mocne fundamenty	Uzupełnione braki w zakresie infrastruktury technicznej Satysfakcjonująca dostępność komunikacyjna Przełamana peryferyjność przygraniczna Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze	Powiązania funkcjonalne na linii najbliższe miasto – wieś Powiązania funkcjonalne na linii ośrodek powiatowy – wieś Atrakcyjne przestrzenie wypoczynku

Źródło: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

2. **OSI Miasta CITTASLOW** - w porównaniu z innymi OSI charakteryzuje jeden z większych ubytków ludności oraz spółek z udziałem zagranicznym, a także niewielki wzrost zamożności. Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest najniższy wśród wszystkich wyodrębnionych obszarów. Jednocześnie odnotować należy znaczący wzrost liczby miejsc pracy na 1000 mieszkańców oraz wzrost liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców.¹³

¹³ Ibidem

Rysunek 3. OSI Miasta CITTASLOW

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, Facebook Cittaslow Polska

Tabela 11. Cele strategiczne województwa warmińsko-mazurskiego a OSI Miasta CITTASLOW – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Rozwinięte relacje edukacja – rynek pracy Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców Rozwinięta e-administracja	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (edukacyjne)
Inteligentna produktywność	Dobrze przygotowana oferta inwestycyjna	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (warunki dla prowadzenia biznesu)
Kreatywna aktywność	Korzystne warunki dla włączenia społecznego	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (kultura, opieka medyczna)
Fundamenty rozwoju	Silny kapitał społeczny wspierany licznymi projektami współpracy Wysoki udział OZE w bilansie energetycznym miasteczek Wysoka jakość środowiska przyrodniczego	Dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjna miast i ich najbliższego otoczenia

Źródło: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

Poniżej przedstawiono działania zaplanowane do realizacji na terenie gminy Reszel, które wpisują się w cele strategiczne Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* OSI zapisanych w Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Liczba zadań inwestycyjnych nie jest zamknięta i w razie potrzeby może być poszerzana podczas aktualizacji *Strategii*.

Tabela 12. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Reszel do 2030 r. z celami strategicznymi województwa i funkcjonujących na terenie gminy Reszel regionalnych OSI

CELE STRATEGICZNE: Warmińsko-Mazurskie 2030	OSI Obszary marginalizacji - oczekiwane efekty interwencji	OSI CITTASLOW - oczekiwane efekty interwencji	Zgodność planowanych działań z celami operacyjnymi Strategii rozwoju gminy Reszel
Kompetencje przyszłości: 1.1. Użyteczne kwalifikacje i kompetencje 1.2. Nowoczesne usługi 1.3. Profesjonalne organizacje	Dobra dostępność do usług publicznych o wysokiej jakości Odnowione funkcje obszarów zdegradowanych Rozwinięta e-administracja	Rozwinięte relacje edukacja – rynek pracy Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców Rozwinięta e-administracja	Wzmocnienie kapitału ludzkiego Zwiększenie dostępności do usług, w tym ich cyfryzacja Poprawa estetyki i dalsza rewitalizacja przestrzeni publicznej Zdrowie i poprawa bezpieczeństwa Sprawny samorząd
Inteligentna produktywność: 2.1. Satysfakcjonująca praca 2.2. Inteligentna specjalizacja 2.3. Wysoka konkurencyjność	Włączenie w inteligentne specjalizacje regionu Przedsiębiorcze dzieci i młodzież Rozwinięta ekonomia społeczna Status uzdrowiska (gmina wiejska Górowo Iławeckie)	Dobrze przygotowana oferta inwestycyjna	Wzmocnienie kapitału ludzkiego Zwiększenie dostępności do usług, w tym ich cyfryzacja Poprawa estetyki i dalsza rewitalizacja przestrzeni publicznej Zdrowie i poprawa bezpieczeństwa Sprawny samorząd Współpraca ze społeczeństwem obywatelskim i samorządami Budowa marki i promocja gospodarcza Gminy Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka Rozbudowa infrastruktury technicznej Ochrona klimatu, jakości powietrza i środowiska
Kreatywna aktywność: 3.1. Inspirująca twórczość 3.2. Efektywna współpraca 3.3. Ukształtowana tożsamość	Osoby starsze włączone w programy aktywności społecznej Aktywne i efektywne partnerstwa lokalne i ponadlokalne	Korzystne warunki dla włączenia społecznego	Wzmocnienie kapitału ludzkiego Współpraca ze społeczeństwem obywatelskim i samorządami Budowa marki i promocja gospodarcza Gminy Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka Sprawny samorząd

<p>Fundamenty rozwoju:</p> <p>4.1. Silny kapitał społeczny 4.2. Optymalna infrastruktura rozwoju 4.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze</p>	<p>Uzupełnione braki w zakresie infrastruktury technicznej Satysfakcjonująca dostępność komunikacyjna Przełamana peryferyjność przygraniczna Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze</p>	<p>Silny kapitał społeczny wspierany licznymi projektami współpracy Wysoki udział OZE w bilansie energetycznym miasteczek Wysoka jakość środowiska przyrodniczego</p>	<p>Poprawa estetyki i dalsza rewitalizacja przestrzeni publicznej Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej Poprawa dostępności komunikacyjnej Współpraca ze społeczeństwem obywatelskim i samorządami Rozbudowa infrastruktury technicznej Zielona gospodarka (w tym gospodarka niskoemisyjna, obiegu zamkniętego) Ochrona klimatu, jakości powietrza i środowiska</p>
--	---	---	--

Źródło: opracowanie własne

2.4. Obszary strategicznej interwencji w Gminie Reszel

Zgodnie z rozwiązaniami ustawowymi, zapisanymi w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszarami specjalnej polityki są m.in. obszary strategicznej interwencji (OSI).

OSI to terytoria wymagające wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia wewnętrznego potencjału rozwoju lub zapobiegania negatywnym procesom przyrodniczym i (lub) społeczno-gospodarczym. Wyróżnia się dwa obszary:

- o niekorzystnych cechach i procesach społeczno-ekonomicznych i (lub) przyrodniczych, wymagające interwencji zewnętrznych,
- obszary wzrostu - o charakterze obszarów funkcjonalnych – aktualnie istniejących lub możliwych do wykreowania o szczególnie korzystnych właściwościach przyrodniczych lub społeczno-ekonomicznych dla rozwoju.¹⁴

W ramach niniejszej Strategii wyznaczono jeden obszar strategicznej interwencji:

1. OSI Rewitalizacja.

OSI REWITALIZACJA

Rewitalizacja stanowi istotny instrument rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Poprawa jakości życia rozumiana jest jako zapewnienie bezpieczeństwa, godziwych warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, warunków edukacji, poprawy stanu środowiska naturalnego oraz kulturowego, przywrócenia ładu w przestrzeni miejskiej, wzrostu aktywności gospodarczej oraz odbudowy więzi społecznych.

Kryterium delimitacji:

Zgodnie z dotychczas obowiązującym *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Reszel w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow* wyznaczono obszar rewitalizacji, który obejmuje centrum miasta Reszel wraz z terenem bezpośrednio przylegającym. Obszar rewitalizacji na terenie gminy Reszel zajmuje powierzchnię około 55 ha, co stanowi 14,43% całkowitej powierzchni Gminy) i w 2017 roku zamieszkiwany był przez 1734 osoby (22,47% ogółu ludności Gminy).

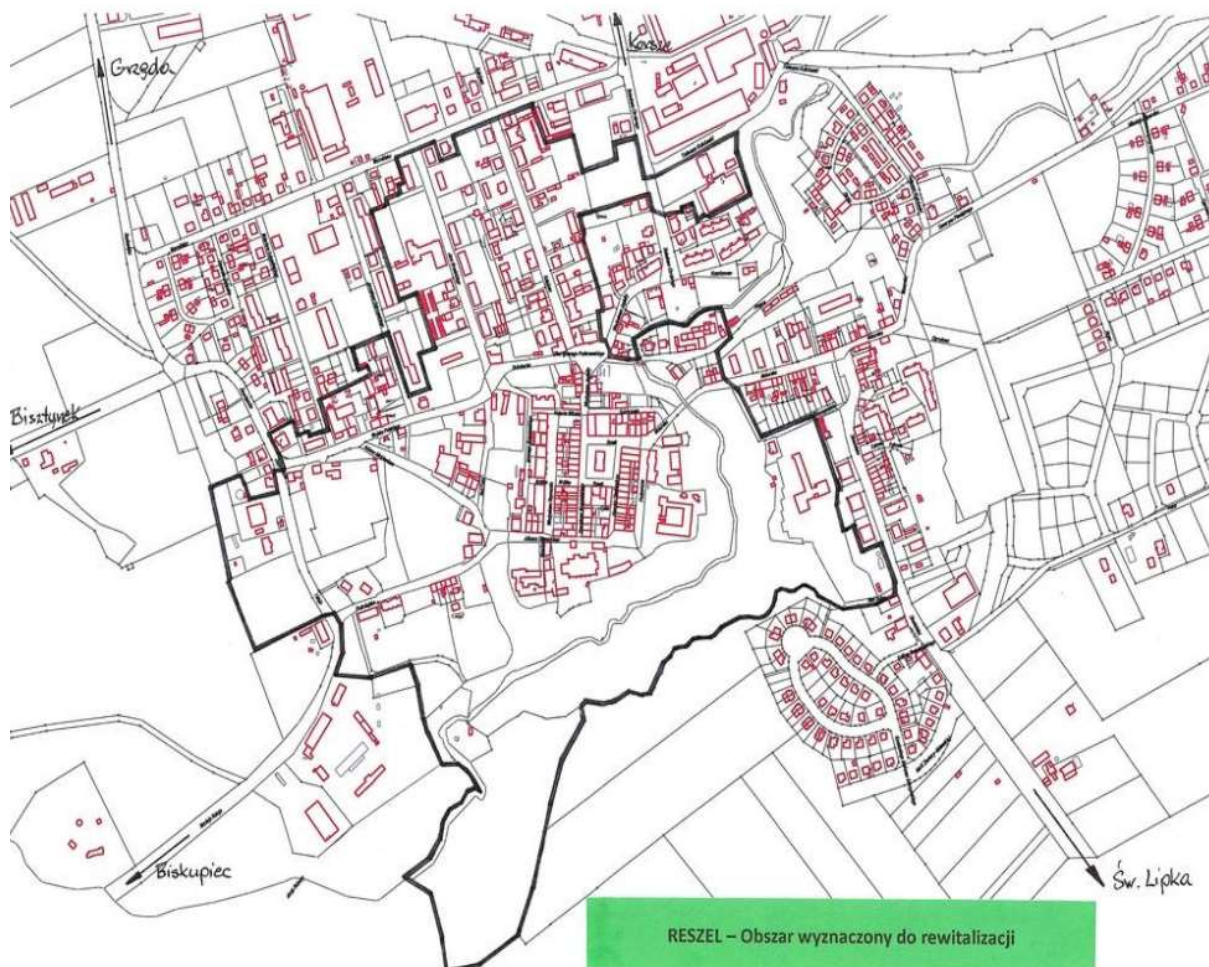
Uzasadnienie OSI

Każda gmina, która chciałaby prowadzić działania rewitalizacyjne, musi mieć opracowany i uchwalony lokalny program rewitalizacji (LPR)/gminny program rewitalizacji (GPR), a od 2024 roku jedynym akceptowalnym programem będzie gminny program rewitalizacji. W ramach tego dokumentu wyznacza się ze względu na czynniki społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe obszar zdegradowany, który wymaga podjęcia strategicznej interwencji. Oczekiwanym efektem realizowanych działań w ramach LPR lub GPR jest dalsze wyprowadzanie obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego.

Z uwagi na fakt opracowania nowego programu rewitalizacji (GPR) w 2022/2023 roku i wyznaczenia nowego obszaru zdegradowanego, rekomenduje się do pozostawienia obecnego obszaru rewitalizacyjnego do czasu uchwalenia gminnego programu rewitalizacji.

¹⁴ P. Śleszyński, J. Bański, M. Degórski, T. Komornicki, Delimitacja obszarów strategicznej interwencji państwa: obszarów wzrostu i obszarów problemowych

Rysunek 4. OSI REWITALIZACJA na terenie gminy Reszel

Źródło: opracowanie własne na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Reszel w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow

Tabela 13. Oczekiwane skutki interwencji OSI Rewitalizacja a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Estetyczna i dostępna przestrzeń publiczna		Przywrócenie do życia zdegradowanych obszarów i uzupełnienie ich o nowe funkcje
	1.1. Poprawa estetyki i dalsza rewitalizacja przestrzeni publicznej	Poprawa stanu zabytków Poprawa estetyki gminy Poprawa jakości przestrzeni i ochrona ładu przestrzennego gminy Rozwój przestrzeni społecznej Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznych Poprawa jakości przestrzeni i ochrona ładu przestrzennego gminy
	1.3. Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	Poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy

		Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Poprawa jakości przestrzeni i ochrona ładu przestrzennego gminy
Ochrona środowiska naturalnego	2.1 Rozbudowa infrastruktury technicznej	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy Poprawa jakości życia mieszkańców Polepszenie jakości środowiska
Wysoka jakość życia mieszkańców	3.1 Wzmocnienie kapitału ludzkiego	Poprawa jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji Poprawa na rynku pracy, w tym obniżenie bezrobocia Wzrost kwalifikacji zawodowych
	3.2 Zwiększenie dostępności do usług, w tym ich cyfryzacja	Ograniczenie problemu wykluczenia cyfrowego Rozwój informatyzacji na terenie Gminy
	3.4 Współpraca ze społeczeństwem obywatelskim i samorządami	Poczucie wspólnoty społecznej wśród mieszkańców Rozwijanie współpracy z innymi JST i podmiotami
Rozwój gospodarczy	4.1 Rozwój turystyki, ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego	Wzrost ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej Poprawa oferty turystycznej gminy Reszel Wzrost liczby mieszkańców i turystów korzystających z ogólnodostępnej infrastruktury Rozwój współpracy samorządowej oraz z innymi podmiotami w zakresie turystyki Rozwój bazy noclegowej Poszerzenie oferty kulturalnej
	4.2 Budowa marki i promocja gospodarcza Gminy	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw działających na terenie gminy Rozwój gospodarczy gminy Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców Poprawa atrakcyjności rynku pracy, w tym zmniejszenie bezrobocia Wzrost konkurencyjności gminy Reszel

	4.4 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	<p>Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw działających na terenie gminy</p> <p>Rozwój gospodarczy gminy</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy</p> <p>Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców</p> <p>Poprawa atrakcyjności rynku pracy, w tym zmniejszenie bezrobocia</p> <p>Wzrost konkurencyjności gminy Reszel</p>
	4.5 Sprawny samorząd	<p>Rozpoznawalność gminy Reszel</p> <p>Poczucie wspólnoty społecznej wśród mieszkańców</p> <p>Wzrost dochodów Gminy</p> <p>Rozwijanie współpracy z innymi JST i podmiotami</p> <p>Zwiększenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców</p>

Źródło: opracowanie własne

2.5. Ramy finansowe i źródła finansowania

Podstawowe źródła finansowania zadań zaplanowanych w „Strategii Rozwoju Gminy Reszel do 2030 roku”, to:

1. środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Gminy, w tym:
 - dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie zawartych porozumień,
 - subwencja ogólna (część oświatowa),
 - dochody własne (podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku Gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody).
2. krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki pochodzące z funduszy unijnych w okresie programowania na lata 2021-2027 (m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności),
 - środki pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
 - środki pochodzące z Funduszu Dróg Samorządowych,
 - inne krajowe (np. tarcze antykryzysowe) i zagraniczne środki finansowe np. z funduszu norweskiego i funduszu Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
 - krajowe środki finansowe np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

3. komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe,
 - inne.
4. środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania strategii, w tym sektora prywatnego.

Ze względu na brak zatwierdzonych programów operacyjnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 na dzień zakończenia opracowania dokumentu *Strategii*, nie jest możliwe wskazanie źródła dofinansowania wraz z wielkością dofinansowania poszczególnych projektów.

Tabela 14. Działania planowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju gminy Reszel na lata 2022-2030 r. ze wskazaniem zakresu działań i źródeł finansowania

Lp.	Tytuł inwestycji	Przewidywany zakres działań	Okres realizacji	Prognozowana wartość inwestycji (PLN)	Źródła finansowania
1	Poprawa efektywności energetycznej budynku Ratusza w Reszlu	Zakres działań to termomodernizacja w zakresie: remont dachu wraz z wieżyczką i zegarem, remont elewacji, remont stolarki okiennej i drzwiowej, remont instalacji elektrycznej, sanitarnej i centralnego ogrzewania, remont i przebudowa pomieszczeń, remont stropów w budynku, remont posadzki na parterze wraz z wykonaniem izolacji poziomej, wykonanie izolacji pionowej budynku. Wykonanie innych niezbędnych prac poprawiających efektywność energetyczną budynku i jego funkcjonalność. Budynek wpisany do rejestru zabytków. Wskaźnik produktu: budynek 1 szt., powierzchnia zabudowy ok. 351 m ²	2024-2025	7 500 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
2	Poprawa efektywności energetycznej budynków Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. B. Chrobrego w Reszlu	Zakres działań to termomodernizacja w zakresie: remont dachu, remont wieżyczki w budynku głównym, remont elewacji, remont stolarki okiennej i drzwiowej, remont instalacji elektrycznej, sanitarnej i centralnego ogrzewania, remont pomieszczeń, wykonanie izolacji pionowej budynków wraz z odwodnieniem /jeśli będzie wymagane/, remont posadzi wraz z wykonaniem izolacji poziomej w budynku pracowni. Budynki wpisane do ewidencji zabytków. Wskaźniki produktu: budynki - 2 szt., powierzchnia zabudowy – główny budynek: 579 m ² , budynek pracowni: 125 m ²	2024-2025	8 500 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
3	Poprawa efektywności energetycznej budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Reszlu	Zakres działań to termomodernizacja w zakresie: remont dachu, remont elewacji, remont stolarki okiennej i drzwiowej, remont instalacji elektrycznej, sanitarnej i centralnego ogrzewania, remont pomieszczeń, wykonanie izolacji pionowej budynków wraz z odwodnieniem /jeśli będzie wymagane/, remont posadzi wraz z wykonaniem izolacji poziomej w budynku na parterze. Budynek wpisany do gminnej ewidencji zabytków. Wskaźniki produktu: budynek - 1 szt., powierzchnia zabudowy – 308 m ²	2025-2027	6 000 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
4	Budowa kanalizacji	Inwestycja dotyczy budowy sieci kanalizacji deszczowej na	2025-	8 000 000	Środki własne /

Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030

	deszczowej w ciągu ulic ul. Dąbrowskiego, Łukasińskiego, Woj. Polskiego, Mickiewicza, Podmiejskiej, Rataja	odcinku ok. 3 km	2030		zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
5	Remont dawnego zespołu klasztornej jezuitów (augustianów) w Reszlu przy ul. Podzamcze	Zespół budynków w Reszlu przy ulicy Podzamcze (dawny zespół klasztornej jezuitów (augustianów), XVII, XIX) wymaga remontu elewacji i dachu trzech budynków, remontu stolarki okiennej i izolacji pionowej w jednym z budynków oraz przebudowy i dostosowania piętra jednego z budynków dla potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi. Obecnie w budynku funkcjonuje ośrodek ŚDŚ, który zapewnia spędzenie czasu osobom ze szczególnymi potrzebami. Budynek wpisany jest do rejestru zabytków. Obiekt zabytkowy z XVII w. Przeprowadzenie remontu przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego. Wskaźnik produktu: Budynek – 3 szt., powierzchnie zabudowy: 5200m ² , 334m ² , 239+32 m ² Projekt obejmuje: przebudowę i remont dachu, remont elewacji, remont izolacji pionowej fundamentów, remont stolarki okiennej i drzwiowej, przebudowę wraz z niezbędnymi instalacjami technicznymi oraz dostosowanie piętra jednego z budynków do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.	2024-2030	4 000 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
6	Budowa ścieżki pieszo - rowerowej na trasie Reszel-Św. Lipka	Inwestycja zakłada budowę ścieżki pieszo rowerowej, budowa oświetlenia, elementy małej architektury, przystanki dla rowerów. Długość ścieżki ok. 5 km. Zapewnione zostanie bezpieczeństwo drogowe uczestników oraz nastąpi poprawa dostępności i bezpieczeństwa mieszkańców msc.: Św. Lipka, Ramty, Lipowa Góra, Robawy do msc. Reszel.	2022-2024	8 000 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
7	Budowa kotłowni do ogrzewania miasta Reszel na biomasę lub elektrociepłownię	Inwestycja zakłada budowę kotłowni do ogrzewania miasta Reszel na biomasę lub elektrociepłownię.	2023-2030	25 000 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
8	Budowa, przebudowa i remont dróg i chodników na terenie gminy Reszel	Inwestycja zakłada budowę, przebudowę i remont dróg i chodników na terenie gminy Reszel.	2023-2030	2 000 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
9	Współpraca z zarządcami	Inwestycja zakłada współpracę z zarządcami dróg	2023-	2 500 000	Środki własne /

Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030

	dróg powiatowych i wojewódzkich w zakresie budowy, przebudowy i remontów dróg i chodników powiatowych i wojewódzkich	powiatowych i wojewódzkich w zakresie budowy, przebudowy i remontów dróg i chodników powiatowych i wojewódzkich.	2030		zewewnętrzne źródła finansowania / środki UE
10	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Reszel	Inwestycja zakłada budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Reszel.	2023-2030	3 000 000	Środki własne / zewnętrznne źródła finansowania / środki UE
11	Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Reszel	Inwestycja zakłada budowę sieci wodociągowej na terenie gminy Reszel.	2023-2030	2 500 000	Środki własne / zewnętrznne źródła finansowania / środki UE
12	Budowa sieci deszczowej na terenie gminy Reszel	Inwestycja zakłada budowę sieci deszczowej na terenie gminy Reszel.	2023-2030	5 000 000	Środki własne / zewnętrznne źródła finansowania / środki UE
13	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z budową infrastruktury technicznej na terenie gminy Reszel	Inwestycja zakłada budowę oczyszczalni ścieków wraz z budową infrastruktury technicznej na terenie gminy Reszel	2023-2030	4 500 000	Środki własne / zewnętrznne źródła finansowania / środki UE
14	Budowa nowego cmentarza komunalnego w Gminie Reszel	Inwestycja zakłada budowę nowego cmentarza komunalnego dla miejscowości Święta Lipka. Na teren gdzie ma powstać cmentarz obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	2024-2030	1 000 000	Środki własne / zewnętrznne źródła finansowania / środki UE
15	Budowa alei i dróg na cmentarzu komunalnym w Grodzkim Młynie	Inwestycja zakłada budowę alei i dróg wewnętrznych na istniejącym cmentarzu komunalnym w Grodzkim Młynie w Gminie Reszel. Na teren cmentarza obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	2024-2030	500 000	Środki własne / zewnętrznne źródła finansowania / środki UE
16	Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Podmiejskiej w Reszlu	Inwestycja zakłada budowę budynku poprawi sytuację mieszkaniową w mieście.	2024-2030	4 000 000	Środki własne / zewnętrznne źródła finansowania / środki UE
17	Droga do osiągnięcia sukcesu życiowego	Inwestycja zakłada utworzenie w MOPS Punktu Konsultacyjnego dla mieszkańców, w którym będą usługi specjalistyczne: - psychologiczne, - prawne, - terapeutyczne dla uzależnionych.	2022-2025	144 000 rocznie	Środki własne / zewnętrznne źródła finansowania / środki UE

18	Piknik rodzinny "Siła w Trzecim Wieku"	Projekt zakłada organizację pikniku rodzinnego ze wskazaniem na profilaktykę seniorów. Podczas spotkania planuje się przeprowadzanie podstawowych badań (cukier, ciśnienie), gimnastyka dla seniora jako element utrzymania sprawności, gry, zabawy, konkursy z nagrodami i upominkami.	2023	12 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
19	Prezentacja Gminy Reszel na turystycznej mapie Polski	Cykl działań artystyczno- eventowych opracowywany i realizowany w partnerstwie z instytucjami, stowarzyszeniami i przedsiębiorcami prowadzącymi działania z zakresu: kultury, rekreacji, turystyki, hotelarstwa i gastronomii, celem prezentacji walorów i atrakcyjności Gminy Reszel. Projekt realizowany będzie w partnerstwie z instytucjami, stowarzyszeniami i przedsiębiorcami prowadzącymi działania z zakresu: kultury, rekreacji, turystyki, hotelarstwa i gastronomii.	2023-2024	100 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
20	Blisko kultury	Realizacja wraz z partnerami 4-12 projektów edukacyjno-animacyjnych, skierowanych do społeczności lokalnych (w zależności od wartości projektów); Rozwój lokalnych partnerstw, w których wiodącym podmiotem będzie biblioteka jako przestrzeń do spotkań, wspólnej pracy, działalności twórczej, promowania aktywności czytelniczej oraz odpoczynku i integracji społeczności; W wyniku realizacji projektu nastąpi: - wzmocnienie kompetencji pracowników biblioteki, pozwalających na rozpoznanie potrzeb i potencjału kulturowego członków lokalnych społeczności, a w konsekwencji na efektywną z nimi współpracę i inicjowanie działań kulturalnych wokół bibliotek; - wymiana doświadczeń z innymi beneficjentami konkursu w skali kraju; - włączenie nowych środowisk w działalność biblioteki i aktywizacja społeczności lokalnej. Projekt realizowany będzie we współpracy z Narodowym Centrum Kultury w Warszawie, w ramach konkursu BLISKO – Biblioteka Lokalność Inicjatywy Społeczność Kooperacja Partnerzy: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Reszlu,	2022-2035	100 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030

		Towarzystwo Miłośników Reszla i Okolic, lokalni twórcy			
21	Zagospodarowanie terenu Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Reszlu przy u. Chrobrego 5 w Reszlu	Inwestycja dotyczy przebudowy muru oporowego wzdłuż ciągu pieszego, naprawa nawierzchni asfaltowej na miejscach parkingowych.	2023	100 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
22	Podniesienie jakości i wyników nauczania w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Reszlu	Projekt zakłada udział nauczycieli w szkoleniach podnoszących ich kompetencje TIK, umiejętność pracy w grupie, rozwój kompetencji kluczowych, językowych, przyrodniczych oraz udział uczniów w dodatkowych zajęciach podnoszących ich kompetencje kluczowe.	2022-2025	500 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
23	Wyposażenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Reszlu w pomoce dydaktyczne rozwijające kompetencje kluczowe	Inwestycja zakłada zakup pomocy dydaktycznych umożliwiających prowadzenie zajęć rozwijających kompetencje kluczowe.	2022-2025	400 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
24	Modernizacja budynków i budowli komunalnych w Gminie Reszel	W ramach realizacji zadania przewiduje się realizację takich elementów jak m.in.: - budowa budynku o funkcji socjalnej wg typowych projektów wielorodzinnych, - budowa szaletu miejskiego w obrębie Ulic Podzamcze - Mazurska w Reszlu, - remont budynku przy ul. Słowiańskiej 11, - remont dachu budynku przy ul. Mazurskiej 49 w Reszlu, - remont budynku ul. Reymonta 19 w Reszlu, - remont budynku mieszkalnego przy ul. Podzamcze 4 w Reszlu, - remont budynku ul. Spichrzowa 10 w Reszlu, - remont kapitalny budynku przy ul. Mazurskiej 36 w Reszlu.	2022-2030	3 200 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
25	Rozbudowa i modernizacja systemów sieci kanalizacji wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej oraz oczyszczalni ścieków w Gminie Reszel	W ramach realizacji zadania przewiduje się realizację takich elementów jak m.in.: - modernizacja i przebudowa przepompowni ścieków w parku miejskim, budowa placu, dojazdu i ciągu komunikacyjnych, - budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach nad jeziorami w celu ich ochrony, - przejęcie zadań i oczyszczalni ścieków w Łężanach w celu przebudowy i modernizacji, - kompleksowa budowa zbiorników bezodpływowych lub	2022-2030	60 000 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

		przydomowych oczyszczalni ścieków, - skanalizowanie ul. Lipowej w Reszlu, - zwodociągowanie „Koziej Górki”, - SUW Pilec - budowa studni nr 3, - modernizacja budynku SUW Klewno, - modernizacja SUW Pilec, - zakup agregatu prądotwórczego na SUW Reszel, - modernizacja trafostacji SUW Reszel, - budowa kontenerowej stacji redukcji ciśnienia/ zawór redukcyjny, - montaż kompensatorów ciśnienia, - wymiana i budowa brakujących zasuw na sieci wodociągowej, - wymiana hydrantów w mieście Reszel, - kompleksowy monitoring SUW'ów, - kompleksowy monitoring przepompowni ścieków, - inwentaryzacja sieci ogólnospławnej w Reszlu z rozdziałem kanalizacji deszczowej i sanitarnej, budowa kanalizacji deszczowej.			
26	Otoczenie kościoła św. Apostołów Piotra i Pawła w Reszlu	Inwestycja zakłada odwodnienie kościoła, usunięcie betonowych wylewek z otoczenia kościoła i zastąpienie ich kostką brukową zgodnie z projektem	2022-2030		Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
27	Przebudowa Klasztoru Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny w Reszlu na obiekt turystyczny z funkcją noclegową i gastronomiczną	W ramach realizacji zadania przewiduje się budowę/powstanie takich elementów jak m.in.: - baza noclegowa dla: turystów i pielgrzymów - baza gastronomiczna – „Kuchnia Klasztorna”, która będzie miała za cel promowanie potraw naszego regionu oraz tradycji klasztornych - SPA dla duszy- miejsce przeznaczone dla osób szukających wyciszenia i odpoczynku dla duszy - grota solna - klasztorny dom dla osób potrzebujących pomocy - świeczkarnia, Projekt pozwoli na: - wsparcie oraz ratowanie obiektu dziedzictwa kulturowego, - udostępnienie budynku jako atrakcji turystycznej, - promowanie tradycji i historii klasztornej Reszla,	2021-2030	6 700 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030

		- udostępnienie budynku dla niepełnosprawnych, poprzez dostosowanie obiektu do ich potrzeb.			
28	Instalacja fotowoltaiczna oraz montaż pompy ciepła dla Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Krasickiego 4 w Reszlu	Projekt zakłada: - zmianę sposobu zaopatrzenia zbiorowego w dostawę ciepła i ciepłej wody z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii - obniżenie kosztów c.o. i ciepłej wody na poziomie ok. 45% - utrzymanie wskaźników energetycznych, - utrzymanie ergonomii budynku.	2021-2024	450 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
29	Instalacja fotowoltaiczna oraz montaż pompy ciepła dla Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Łukasińskiego 8 w Reszlu	Projekt zakłada: - zmianę sposobu zaopatrzenia zbiorowego w dostawę ciepła i ciepłej wody z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii - obniżenie kosztów c.o. i ciepłej wody na poziomie ok. 45% - utrzymanie wskaźników energetycznych, - utrzymanie ergonomii budynku.	2021-2024	450 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
30	Instalacja fotowoltaiczna oraz montaż pompy ciepła dla Wspólnoty Mieszkaniowej „NASZ DOM” przy ul. Łukasińskiego 8A w Reszlu	Projekt zakłada: - zmianę sposobu zaopatrzenia zbiorowego w dostawę ciepła i ciepłej wody z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii - obniżenie kosztów c.o. i ciepłej wody na poziomie ok. 45% - utrzymanie wskaźników energetycznych, - utrzymanie ergonomii budynku.	2021-2024	450 000	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Reszel oraz innych podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy Reszel

2.6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym przedstawiającym wizję rozwoju województwa jest „*Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”. W *Strategii* wyróżniono cztery priorytety obejmujące: kompetencje przyszłości, inteligentną produktywność, kreatywną aktywność oraz mocne fundamenty. Celem głównym *Strategii* województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Ponadto w *Strategii* przedstawiono 10 obszarów strategicznych interwencji, w tym dwie, w które wpisuje się gmina Reszel (więcej w podrozdziale 2.4. *Obszary strategicznej interwencji w gminie Reszel*).

Kluczowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Reszel

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wynika przede wszystkim z zapisów i założeń przedstawionych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Reszel*.

Powierzchnia gminy liczy – 179 km². Gminnym ośrodkiem obsługi regionalnej jest miasto Reszel. W granicach gminy znajduje się 20 sołectw (Bezlawki, Czarnowiec, Dębnik, Klewno, Kocibórz, Leginy, Łężany, Mnichowo, Pieckowo, Pilec, Plenowo, Ramty, Robawy, Siemki, Święta Lipka, Tolniki Małe, Widryny, Wola, Worpławki, Zawidy) w skład których wchodzi 39 miejscowości. Zewnętrzne drogowe powiązania komunikacyjne gminy zapewniają przebiegające przez jej teren drogi wojewódzkie nr: 590 (Barciany - Korsze - Reszel - Biskupiec), 594 (Biszynek – Reszel - Święta Lipka - Kętrzyn), 596 (Mnichowo- Biskupiec), które łączą gminę z układem sieci dróg krajowych (drogi o nr: 16 (Olsztyn - Ełk) i 57 (Bartoszyce - Szczytno). Wiodącą funkcją gospodarki gminy jest rolnictwo, rozwijające się na bazie gospodarstw indywidualnych i zespołowych, oraz obsługa turystyki. Przemysł ogranicza się do kilkunastu podmiotów prowadzących drobną wytwórczość. Obszar gminy charakteryzuje się malowniczością, na którą składają się lasy, pagórki, zespoły wzgórz oraz jezior o urozmaiconej linii brzegowej.

Struktura przestrzenna miasta ukształtowana jest wokół historycznego starego miasta i Zamku w Reszlu. Strukturę przestrzenną obszaru gminy kształtuje w głównej mierze jej położenie na osi dróg wojewódzkich biegnących w kierunkach wschód-zachód i północ-południe. Ważnym aspektem mającym wpływ na strukturę przestrzenną całej gminy ma miasto Reszel oraz Święta Lipka jako główne miejsca obsługi turystów. Z drugiej strony w południowej części gminy uwarunkowania przyrodnicze w postaci jezior, sprzyjają rozwojowi funkcji turystycznych i rekreacyjnych.

W przypadku struktury zainwestowania w gminie jednoznacznie można stwierdzić, że do najbardziej zainwestowanych terenów należy obszary miejski. Mieszczą się tu podstawowe usługi publiczne i komercyjne dla mieszkańców gminy. Pozostałe tereny zainwestowane to przede wszystkim tereny wsi sołeckich zabudowanych: zabudową mieszkaniową i zagrodową. We wsi Łężany i Św. Lipka dostępne są również usługi podstawowe. Na pozostałych obszarach dominuje gospodarka rolna.

Wsie zakładane były głównie na planie owalnicy (Bezlawki, Robawy, Tolniki Małe, Zawidy, a także pierwotna forma Kępy Tolnickiej), w mniejszym stopniu na planie ulicówki (Mnichowo, Pasterzewo, Pieckowo, Pilec), czasami przekształcały się w wielodrożnicę (Widryny). Wyjątkiem jest wieś Klewno założona na planie widlicy. Zupełnie wyjątkową miejscowością jest Święta Lipka, wieś, której układ funkcjonalno-przestrzenny rozwijał się wokół dominanty całego założenia- sanktuarium pielgrzymkowego, zwłaszcza od strony drogi pielgrzymkowej. Założenia te w niektórych wypadkach zostały już zdeformowane nową zabudową jednak

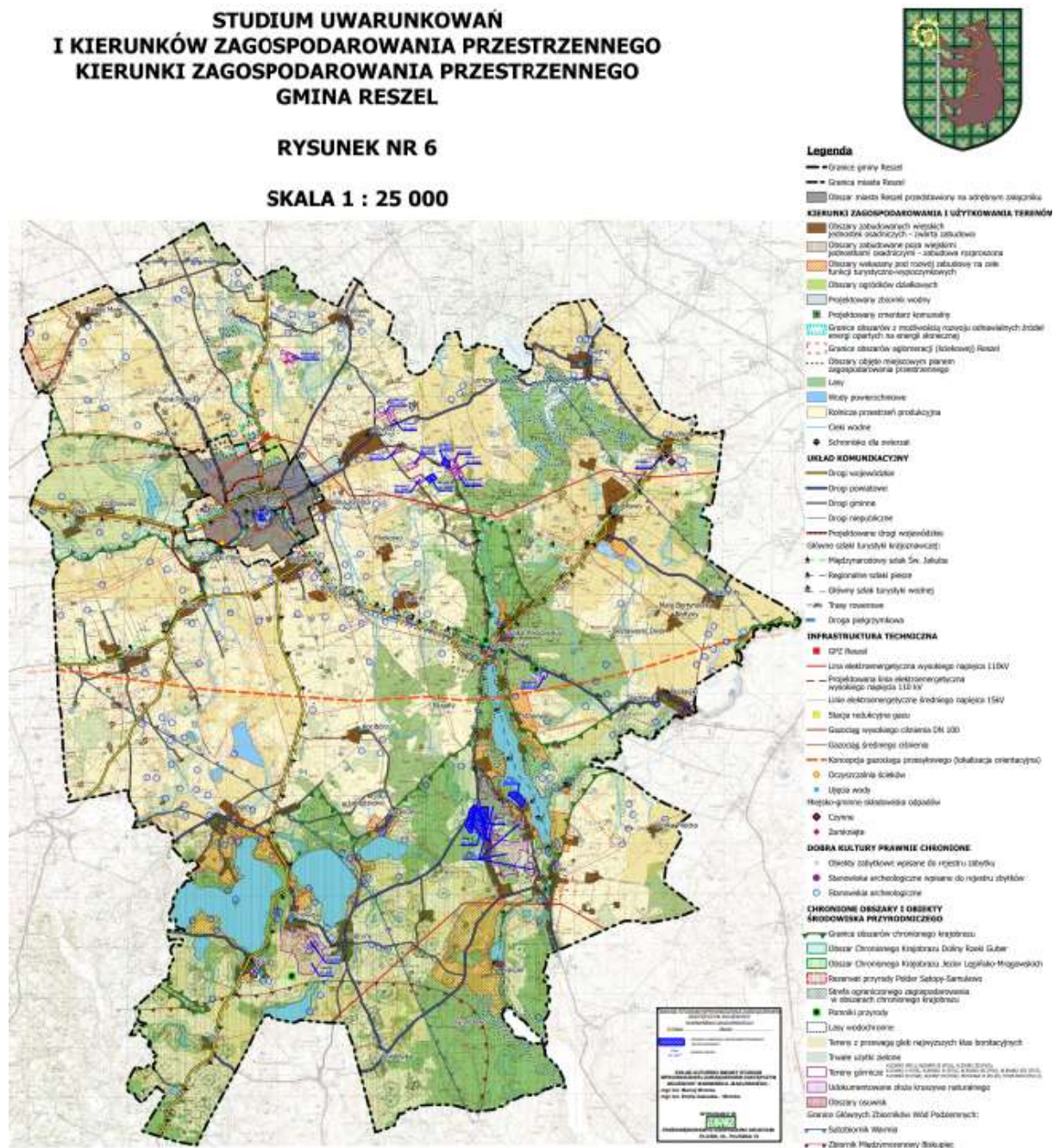
nadal jest widoczny pierwotny rysunek urbanistyczny miejscowości, a niektóre przez nową zabudowę zostały wzmocnione i uzupełnione. *Przemiany zachodzące w sieci osadniczej poza miastem Reszel są minimalne i można tu mówić głównie o utrwalaniu stanu istniejącego.*

Dawne majątki ziemskie na terenie gminy *Reszel reprezentują nieliczne, wielkoobszarowe założenia pałacowo-parkowe z dużymi folwarkami i komponowanymi w obrębie dóbr krajobrazem (Łężan, Leginy, Wola, Jutrkowo) oraz przeważające, mniejsze założenia dworsko-parkowe z folwarkami (Biel, Czarnowiec, Kocibórz, Mojkowo, Ramty, Stąpławki, Wanguty, Worplawki, Wólka Ryńska). Należą do nich również powstałe w większości w XX wieku niewielkie folwarki podległe większym majątkom (Bertyny, Bezlawecki Dwór, Lipowa Góra, Plenowo, Siemki, Śpigiel, Wólka Pilecka). Kilka majątków nie przetrwało do czasów współczesnych (Jutrkowo, Krokocin).*

Do wsi z wyjątkowo liczną zabudową kolonijną należą Klewno, Tolniki Małe, Widryny i Zawidy. Rozproszenie zabudowy jest skutkiem przemian własnościowych *jakie miały miejsce na Warmii w XIX i XX wieku. Podobna, rozproszona zabudowa powstawała na parcelowanych gruntach majątków ziemskich, przy czym występowało tu znacznie większe zróżnicowanie układów przestrzennych. W części przypadków zachowała się układ przestrzenny założenia dworsko-parkowego z folwarkiem, zaś rozproszoną zabudowę kolonijną wprowadzono w otwartej przestrzeni (Wola, Worplawki). Inną formą był podział całych dóbr i praktycznie zanik założenia dworsko-folwarcznego, przy jednoczesnym powstawaniu zabudowy chłopskiej wzdłuż dróg w układzie wsi lub/ i kolonijnej (Siemki, Pieckowo, Śpigłówka). Szczególnym przykładem zabudowy parcelacyjnej są Legiony wyróżniające się w większości regularnością rozplanowania zagród usytuowanych wzdłuż dróg oraz ujednoliconą formą dość nietypowej zabudowy (domy na planie silnie wydłużonego prostokąta, łączące funkcje mieszkalne i gospodarcze, nakryte płaskim dachem, czasem z dodatkowymi budynkami gospodarczymi).*

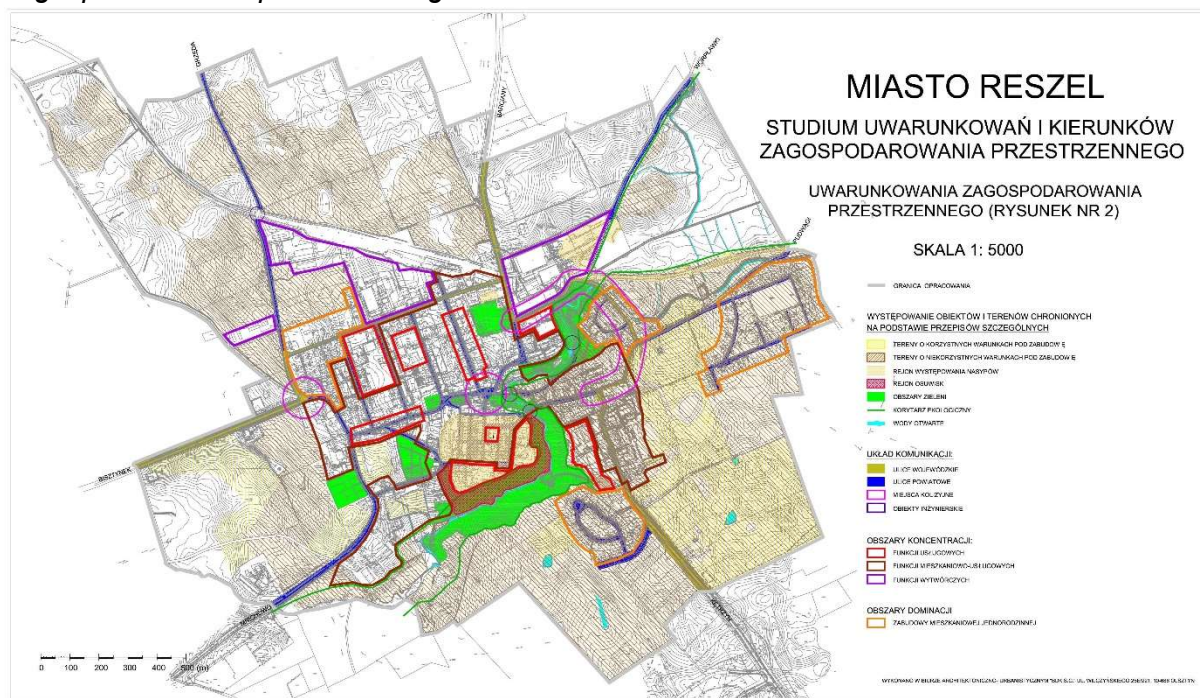
Podobny sposób rozplanowania rozproszonej zabudowy *z pojedynczymi gospodarstwami charakteryzuje wieś Dębnik, która powstała w drugiej połowie XIX wieku, w większości na gruntach mieszczańskich Reszla. Parcelacja majątków ziemskich spowodowały znaczne rozproszenie ośrodków wiejskich oraz spory udział zabudowy kolonijnej. Są to cechy, które wpływają na przekształcenia strukturalne na wsi, w tym utrudnione wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną i społeczną*

Rysunek 5. Struktura użytkowania terenów w gminie Reszel i kierunki zmian zagospodarowania przestrzennego

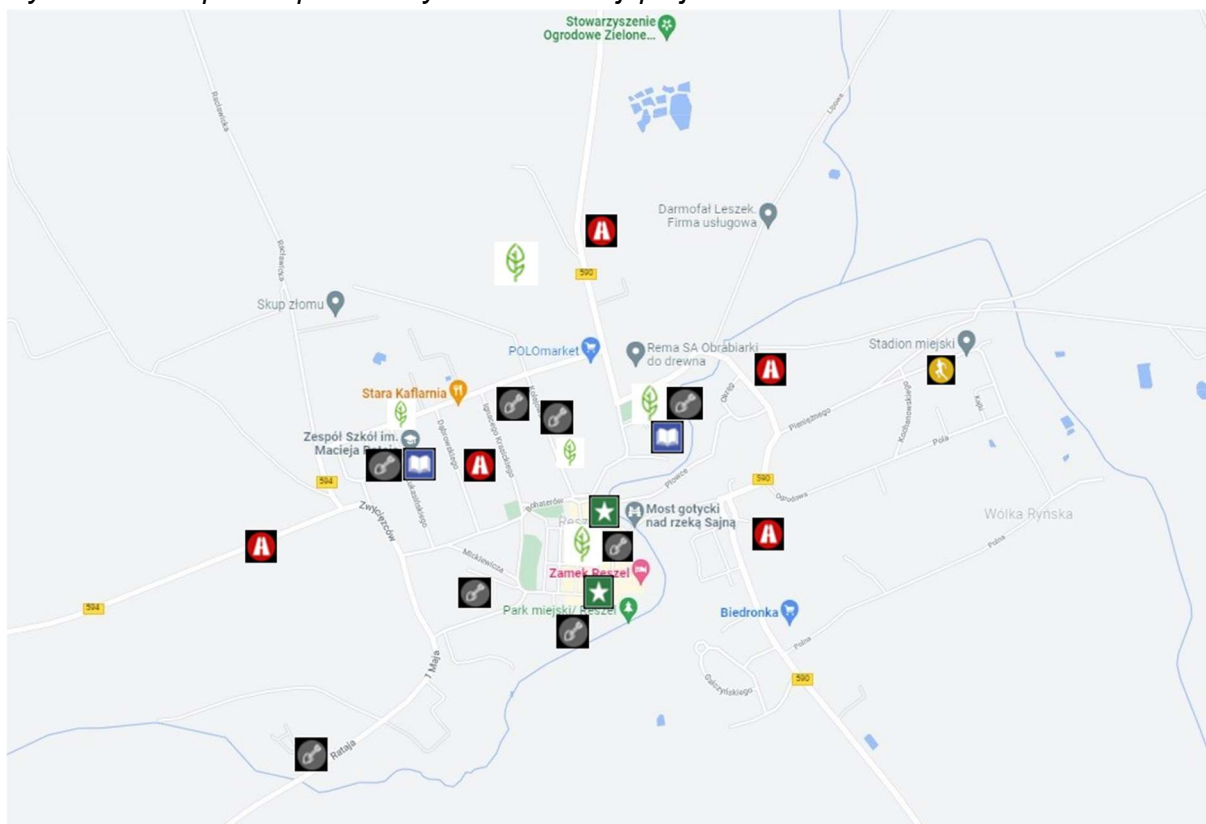
Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Reszel

Rysunek 6. Struktura użytkowania terenów w mieście Reszel i kierunki zmian zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Reszel

Rysunek 7. Mapa z zaplanowanymi do realizacji projektami - Miasto Reszel

Źródło: opracowanie własne

atrakcje turystyczne (m.in. rewitalizacja, zmodernizowane budynki, renowacja zabytków)

sport i rekreacja (m.in. boiska, korty, pływalnie, modernizacja obiektów sportowych)

Kierunki interwencji rozwoju gminy:

1. W zakresie infrastruktury technicznej:
 - Poprawa infrastruktury drogowej (dróg, chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia, parkingów) przyczyni się do zwiększenia mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców, jak również zwiększy atrakcyjność turystyczną gminy.
 - Wraz z rozwojem gospodarczym, gmina musi zapewnić mieszkańcom najważniejsze potrzeby, w tym m.in. związane z mieszkalnictwem i z dostępem do podstawowych potrzeb. Gmina zaplanowała realizację inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową.
2. W zakresie środowiska:
 - W gminie Reszel będą realizowane działania w celu w celu ochrony środowiska i niskoemisyjności (m.in. termomodernizacja, wymiana pieców, ochrona bioróżnorodności). W ramach zadań środowiskowych można jeszcze wyróżnić: budowę instalacji fotowoltaicznej, wymianę na energooszczędne oświetlenie uliczne.
3. W zakresie infrastruktury społecznej:
 - Ważnymi inwestycjami w obszarze społecznym będzie tworzenie warunków do rozwoju dostępu do specjalistycznych usług medycznych.
4. W zakresie turystyki i sportu:
 - Nadanie obszarom i obiektom nowych funkcji społecznych, integracyjnych i edukacyjnych oraz zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej gminy Reszel poszerzy ofertę turystyczną, rekreacyjną i sportową dla mieszkańców i turystów.
 - Na terenie gminy powstaną wybuduje nowe miejsca wypoczynku i rekreacji, które zwiększą atrakcyjność turystyczną gminy i stworzą możliwość utworzenia gminy turystyczną całorocznie. Jednym z głównych planów związanych z rozwojem turystyki i sportu w mieście jest dalszy rozwój obiektów sportowych, budowa nowych obiektów sportowych, tworzenie szlaków i tras rowerowych, miejsc wypoczynku.
5. W zakresie gospodarczej:
 - Ważnym kierunkiem rozwoju Gminy jest stworzenie dobrych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. poprzez prowadzenie działań rozwojowych dla inicjatyw gospodarczych oraz dialog społeczny z przedsiębiorcami.

2.7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Strukturę przestrzenną obszaru gminy kształtuje w głównej mierze jej położenie na osi dróg wojewódzkich biegnących w kierunkach wschód-zachód i północ-południe. Ważnym aspektem mającym wpływ na strukturę przestrzenną całej gminy ma miasto Reszel oraz Święta Lipka jako główne miejsca obsługi turystów. Z drugiej strony w południowej części gminy uwarunkowania przyrodnicze w postaci jezior, sprzyjają rozwojowi funkcji turystycznych i rekreacyjnych.

W przypadku struktury zainwestowania w gminie jednoznacznie można stwierdzić, że do najbardziej zainwestowanych terenów należy obszar miejski. Mieszczą się tu podstawowe usługi publiczne i komercyjne dla mieszkańców gminy. Pozostałe tereny zainwestowane to przede wszystkim tereny wsi sołeckich zabudowanych: zabudową mieszkaniową i zagrodową. We wsi Łężany i Św. Lipka dostępne są również usługi podstawowe. Na pozostałych obszarach dominuje gospodarka rolna.

Sieć osadnicza gminy Reszel należy do grupy sieci o nierównomiernym rozmieszczeniu przestrzennym. Tereny osadnicze są ulokowane głównie wokół ośrodka miejskiego na północnym wschodzie oraz w południowo-zachodniej części gminy. Na taką alokację wpływ miały następujące determinanty:

- niejednorodne warunki agroprzyrodnicze w obszarze gminy,
- system powiązań komunikacyjnych łączących Reszel z pobliskimi miastami tj.: Kętrzynem i Mrągowem.
- większa gęstość powiązań komunikacyjnych w południowej części gminy.
- historyczne ukształtowanie sieci osadniczej skupionej przy zbiornikach wodnych
- i szlakach komunikacyjnych.
- rozwój jednostek osadniczych w pobliżu terenów sprzyjających uprawie roli (gleby dobrych klas) na wschodzie i zachodzie gminy.

Z analizy rozkładu sieci osadniczej wynika, że obszary prawie chronione ze względu na walory przyrodnicze nie miały wpływu na rozmieszczenie poszczególnych miejscowości. Jednak obecnie może w znacznym stopniu ograniczyć ich rozwój.

Główne elementy kształtujące strukturę przestrzenną Gminy Reszel:

1. Istniejące ośrodki przestrzenno-funkcjonalne, takie jak: miasto Reszel (z jego centrum, na którego obszarze funkcjonują podmioty pełniące funkcje usługowe i administracyjne) oraz zespół klasztorny Święta Lipka
2. Sieć komunikacyjna – dwie główne drogi wojewódzkie (nr 590 i 594), stanowiąca szkielet układu komunikacyjnego w gminie.
3. Tereny otwarte o charakterze publicznymi i tereny zieleni publicznej – to tereny pełniące role publiczne i rekreacyjne. Do najważniejszych obszarów można zaliczyć tereny nad jeziorami: Legińskie, Widryńskie, Dejnowa, tereny rolne (tereny rolniczej przestrzeni, produkcyjnej), leśne i wód powierzchniowych.
4. Zabytki – wiele obiektów zabytkowych objętych ochroną prawną. Do najważniejszych zalicza się Zamek w Reszlu.
5. Kluczowe obszary aktywizacji społecznej, kulturowej (Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu).

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenów, zgodnie z zapisami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Reszel*, są następujące:

Tabela 15. Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenów Gminy Reszel

Nazwa obszaru	Charakterystyka	Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej
MIASTO RESZEL			
Obszary zabudowane	Obszary koncentracji funkcji mieszkaniowej i usługowej	<p>podnoszenie jakości życia i komfortu zamieszkania poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie infrastruktury technicznej, z zakresu ochrony środowiska, komunikacyjnej</p> <p>zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy</p> <p>zwieszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w kontekście rozwoju budownictwa, mieszkaniowego jednorodzinnego</p> <p>kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej</p> <p>ochrona krajobrazu kulturowego</p>	<p>Uzupełnienie i przekształcanie zabudowy w kierunku zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej oraz usługowej o szerokim zakresie, w tym usługi użyteczności publicznej</p> <p>Uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, w tym również o tereny obsługi turystyki, sportu i rekreacji, ogólnodostępnej zieleni urządzonej</p> <p>Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna może być realizowana jako zabudowa bliźniacza, szeregową lub wolnostojącą</p> <p>Przekształcenia kwartałów zabudowy poprzez likwidację zabudowy gospodarczej wewnątrz nich</p> <p>Kształtowanie pierzei ulicznych</p> <p>Realizacja i zagospodarowanie terenów zieleni i rekreacji</p> <p>Modernizacja układu komunikacji</p> <p>Podnoszenie standardów w zakresie estetyki zewnętrznej budynków oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną: kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej, zaopatrzenia w gaz</p>
	Obszary koncentracji funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej	<p>budowanie roli miasta jako lokalnego lidera usług i handlu</p> <p>porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej</p> <p>zwiększanie potencjału gospodarczego, w tym wzmacnianie istniejących funkcji</p>	<p>Uzupełnienie i przekształcanie zabudowy w kierunku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług nieuciążliwych, w tym usługi użyteczności publicznej</p> <p>Uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, dopuszcza się wprowadzanie terenów sportu i rekreacji oraz ogólnodostępnej zieleni urządzonej</p> <p>Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna może być realizowana jako</p>

		usługowych komercyjnych podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług	zabudowa bliźniacza, szeregową lub wolnostojącą Kształtowanie pierzei ulicznych Realizacja i zagospodarowanie terenów zieleni i rekreacji Modernizacja układu komunikacji Podnoszenie standardów w zakresie estetyki zewnętrznej budynków oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną: kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej, zaopatrzenia w gaz
	Obszary koncentracji funkcji produkcyjno –usługowej	zwiększanie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy	Uzupełnianie i przekształcanie zabudowy w kierunku: zabudowy produkcyjnej, magazynowej, składowej i usługowej Wprowadzanie zieleni izolacyjnej Modernizacja układu komunikacji Podnoszenie standardów w zakresie estetyki zewnętrznej budynków oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną: kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sieci wodociągowej Porządkowanie podziałów geodezyjnych
	Obszary koncentracji funkcji usługowej	uzupełnianie i kreowanie nowej struktury przestrzennej koncentracja obszarów wzdłuż obecnych i planowanych ciągów komunikacyjnych minimalizowanie negatywnych skutków dla ludzi, infrastruktury i środowiska, w tym stały monitoring	Uzupełnienie i przekształcanie zabudowy w kierunku zabudowy usługowej o szerokim zakresie, w tym usługi użyteczności publicznej Uzupełnienie istniejących struktur zabudowy na terenach jeszcze nie zabudowanych zgodnie z przeznaczeniem, w tym również o tereny obsługi turystyki, sportu i rekreacji, ogólnodostępnej zieleni urządzonej Dopuszcza się uzupełnienie i przekształcania gospodarstwa rolnego zlokalizowanego przy ul. Rataja, w kierunku obsługi rolnictwa Kształtowanie pierzei ulicznych Realizacja i zagospodarowanie terenów zieleni i rekreacji Modernizacja układu komunikacji Podnoszenie standardów w zakresie estetyki zewnętrznej budynków oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną: kanalizacji sanitarnej i sieci

			wodociągowej, zaopatrzenia w gaz
	Obszary urządzeń infrastruktury technicznej		Uzupełnianie i przekształcanie zabudowy w kierunku infrastruktury technicznej, Wprowadzanie zieleni izolacyjnej Modernizacja układu komunikacji
Obszary wskazane pod zabudowę i zainwestowanie	Obszary rozwoju funkcji mieszkaniowej i usługowej	budowanie roli miasta jako lokalnego lidera usług i handlu porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej	Rozwój zabudowy w kierunku: zabudowy mieszkaniowej i usługowej Zagospodarowanie uzupełniające: obiekty obsługi ruchu turystycznego, rekreacji indywidualna, nieuciążliwa działalność rzemieślnicza, budynki gospodarcze, garaże, infrastruktura techniczna i infrastruktura drogowa Zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną Bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i w granicach terenu, do którego inwestor ma tytuł prawny Rozwój obsługi komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną
	Obszary rozwoju funkcji sportowo-rekreacyjnej	zwiększanie potencjału gospodarczego, w tym wzmacnianie istniejących funkcji usługowych komercyjnych podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług	Rozwój usług związanych ze sportem, rekreacją indywidualną i zbiorową, a także usług turystyki i obsługi podróży, obiekty związane bezpośrednio z przeznaczeniem Zagospodarowanie uzupełniające: tereny zieleni urządzonej i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni), infrastruktura techniczna i infrastruktura drogowa Rozwój obsługi komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną
	Obszary rozwoju funkcji produkcyjno-usługowej		Rozwój zabudowy produkcyjnej, magazynowej, składowej i usługowej Zagospodarowanie uzupełniające: zabudowa mieszkaniowa związana z funkcją podstawową obszaru, budynki gospodarcze, garaże

			<p>Wprowadzanie zieleni izolacyjnej</p> <p>Rozwój obsługi komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną</p> <p>Bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu</p> <p>Porządkowanie podziałów geodezyjnych</p>
	Obszary rozwoju odnawialnych źródeł energii opartych na energii słonecznej		<p>Rozwój zabudowy produkcyjnej związanej z produkcją energii elektrycznej w oparciu o energię słoneczną</p> <p>Zagospodarowanie uzupełniające: tereny otwarte rolniczej przestrzeni produkcyjnej w tym budynki związane z obsługą rolnictwa, zieleni urządzona</p> <p>Wprowadzanie zieleni izolacyjnej</p> <p>Rozwój obsługi komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną</p> <p>Porządkowanie podziałów geodezyjnych</p>
Obszary nieurbanizowane (otwarte)	<p>a) Obszary zieleni urządzonej (w tym parkowej i cmentarnej);</p> <p>b) Obszary zieleni nieurządzonej (lokalny korytarz ekologiczny);</p> <p>c) Obszary ogrodów działkowych;</p> <p>d) Obszary otwarte (w tym rolnicza przestrzeń produkcyjna);</p> <p>e) Obszar wskazany pod budowę zbiornika retencyjnego;</p> <p>f) Obszary wskazane do objęcia zakazem zabudowy:</p> <p>- tereny osuwiskowe</p>		Zagospodarowanie zgodnie z przeznaczeniem
Obszary	Obszary komunikacji - układu		Rozbudowa i modernizacja systemu komunikacyjnego

infrastruktury technicznej i systemów komunikacji	nadrzędnego i podstawowego		<p>Przebudowa układu nadrzędnego - połączenie dróg wojewódzkich: nr 594 i 590, poprzez ul. Gdańską, fragment ul. Raclawickiej, i budowę odcinka łączącego w/w drogi wojewódzkie</p> <p>W ciągu drogi wojewódzkiej nr 590 - budowa odcinka łączącego ul. Słowiańską z ul. Kościuszki, następnie przebieg przez ul. Kościuszki i Chrobrego</p> <p>Modernizacja systemów komunikacji w tym skrzyżowań, winna uwzględniać istniejące historyczne otoczenie</p>
OBSZAR WIEJSKI			
Wiejskie jednostki osadnicze	Obszary zabudowane wiejskich jednostek osadniczych	<p>podnoszenie jakości życia i komfortu zamieszkania poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie infrastruktury technicznej, z zakresu ochrony środowiska, komunikacyjnej</p> <p>zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy</p> <p>zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w kontekście rozwoju budownictwa</p> <p>kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej</p> <p>ochrona krajobrazu kulturowego</p>	<p>Zagospodarowanie podstawowe: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa zagrodowa</p> <p>Zagospodarowanie uzupełniające: zabudowa usługowa, zabudowa obsługi turystyki i rekreacji, działalność rzemieślnicza i wytwórcza, budynki gospodarcze, garaże, infrastruktura techniczna i infrastruktura drogowa</p> <p>Zagospodarowanie dopuszczalne: tereny sportu i rekreacji (np. place zabaw, boiska), tereny zieleni urządzonej (w ramach uatrakcyjnienia terenów zabudowy i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej oraz tworzenia przestrzeni publicznych) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni)</p> <p>Na terenie miasta i gminy Reszel zakazano prowadzenia działalności związanej z hodowlą, uśmiercaniem (ubojem) i przetwórstwem zwierząt futerkowych</p> <p>Rewitalizacja struktury zabudowy oraz modernizację i poprawę estetyki ciągów jezdnych i pieszych</p> <p>Wprowadzenie zieleni urządzonej ogólnodostępnej</p> <p>Bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu</p>

			Zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną
Wiejskie jednostki osadnicze	Obszary zabudowane poza wiejskimi jednostkami osadniczymi		<p>Zagospodarowanie podstawowe: zabudowa zagrodowa, zabudowa produkcyjna w gospodarstwach rolnych, agroturystyka</p> <p>Zagospodarowanie uzupełniające: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa obsługi turystyki i rekreacji, zabudowa usługowa (działalność rzemieślnicza i wytwórcza), budynki gospodarcze i inwentarskie, garaże, infrastruktura techniczna i infrastruktura drogowa</p> <p>Zagospodarowanie dopuszczalne: tereny sportu i rekreacji (np. place zabaw, boiska), tereny zieleni urządzonej i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni)</p> <p>Rewitalizacja struktury zabudowy oraz modernizację i poprawę estetyki ciągów jezdnych i pieszych</p> <p>Zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną</p>
Zabudowa na cele funkcji turystyczno-wypoczynkowych	Obszary wskazane pod rozwój zabudowy na cele funkcji turystyczno-wypoczynkowych		<p>Zagospodarowanie podstawowe: zabudowa rekreacji indywidualnej i zbiorowej, obiekty obsługi turystyki i ruchu turystycznego, zabudowa agroturystyczna, zabudowa pensjonatowa i nieuciążliwa zabudowa usługowa</p> <p>Zagospodarowanie uzupełniające: zabudowa zagrodowa, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, budynki gospodarcze, garaże, infrastruktura techniczna i infrastruktura drogowa</p> <p>Zagospodarowanie dopuszczalne: tereny sportu i rekreacji (np. place zabaw, boiska), tereny zieleni urządzonej (w ramach uatrakcyjnienia terenów zabudowy i zapewnienia wymaganej powierzchni biologicznie czynnej) i zieleni izolacyjnej (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni)</p> <p>Możliwość realizacji pól namiotowych, kampingów, zabudowy sportu i rekreacji</p> <p>z niezbędną infrastrukturą i zapleczem służącym tym obiektom</p> <p>Zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia</p>

			terenów w infrastrukturę techniczną
Zabudowa na cele ogródków działkowych	Obszary wskazane pod rozwój zabudowy na cele ogródków działkowych		<p>Zagospodarowanie podstawowe: zabudowa rekreacji indywidualnej w postaci ogrodów działkowych</p> <p>Zagospodarowanie uzupełniające: zieleń urządzona, stawy rekreacyjne, zieleń izolacyjna (w przypadku zaistnienia konieczności wprowadzenia tego typu zieleni), infrastruktura techniczna i infrastruktura drogowa</p> <p>Bilansowanie ilości miejsc parkingowych w zależności od potrzeb i dostępności terenu</p> <p>Zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną</p>
Budynki i budowle wykorzystywane do pozyskiwania odnawialnych źródeł energii	Obszary wskazane pod rozwój odnawialnych źródeł energii	zachowanie i ochrona środowiska	<p>Rozwój zabudowy produkcyjnej związanej z produkcją energii elektrycznej w oparciu o energię słoneczną na wyznaczonych terenach</p> <p>Zagospodarowanie uzupełniające: tereny otwarte rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zieleń urządzona</p> <p>Wprowadzanie zieleni izolacyjnej</p> <p>Rozwój obsługi komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną</p> <p>Porządkowanie podziałów geodezyjnych</p>
Tereny rolne	Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej	<p>zachowanie specyfiki i tożsamości gminy miejsko- wiejskiej</p> <p>zachowanie, ochrona przed wykorzystaniem zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i</p>	<p>Zagospodarowanie podstawowe: tereny produkcji rolnej</p> <p>Zagospodarowanie uzupełniające: zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych wraz z towarzyszącą infrastrukturą oraz obiektami związanymi z prowadzoną działalnością</p> <p>Zakazuje się prowadzenia działalności związanej z hodowlą, uśmiercaniem (ubojem)</p>

		<p>przydatności rolniczej</p> <p>zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego</p> <p>rozwój rolnictwa ekologicznego</p>	<p>i przetwórstwem zwierząt futerkowych</p> <p>Wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych dopuszcza się zabudowę usługową</p> <p>służąca obsłudze podróżnych</p> <p>Zapewnienie dostępności komunikacyjnej i niezbędnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną</p>
OBSZARY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK			
Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego oraz ochrona krajobrazu	<p>Tereny Rezerwatu Przyrody Polder Sątopy-Samulewo – otulina, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Guber i Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Legińsko - Mrągowskich oraz pomniki przyrody</p>	<p>podnoszenie jakości życia i komfortu zamieszkania</p> <p>zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy</p> <p>kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej</p> <p>ochrona środowiska przyrodniczego</p> <p>ochrona krajobrazu kulturowego</p>	<p>Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi bez naruszenia równowagi środowiska</p> <p>Zachowanie i ochrona w krajobrazie tych elementów, które są jego największymi walorami</p> <p>Wskazanie możliwości uniknięcia kolizji między zagospodarowaniem przestrzennym, a warunkami przyrodniczymi i ochroną środowiska</p> <p>Zapewnienie ciągłości ekologicznego systemu obszarów chronionych</p>
Ochrona krajobrazu	<p>Ciągi widokowe oraz dominaty kulturowe, w tym w szczególności przedpola widokowe ze szczególnym uwzględnieniem Zamku w Reszlu oraz klasztoru w Św. Lipce</p>	<p>podnoszenie jakości życia i komfortu zamieszkania</p> <p>zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy</p> <p>kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej</p> <p>ochrona krajobrazu kulturowego</p>	<p>Właściwa ekspozycja interesujących ciągów widokowych oraz ekspozycja dominat kulturowych poprzez zachowanie przedpól widokowych z szczególnym uwzględnieniem Zamku w Reszlu oraz klasztoru w Św. Lipce.</p> <p>Ponadto należy dążyć do takich zabiegów jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> –przeprowadzenie prac rewitalizacyjnych zespołów zabytkowych, z uwzględnieniem wytycznych konserwatora zabytków, –kontrolowanie charakteru remontów istniejących obiektów, a także sprecyzowanie ścisłych wytycznych dla obiektów nowych, na obszarach

			<p>wsí o charakterze kolonijnym i terenach położonych przy majątkach ziemskich, aby zachować charakter zabudowy zgodny z typem wsi,</p> <p>– ochrona cmentarzy z dominującymi w krajobrazie zadrzewieniami,</p> <p>–wprowadzenie programów rewitalizacji oraz wdrożenie planów odnowy poszczególnych miejscowości,</p> <p>–ochrona istniejących układów zieleni, w tym zadrzewień śródpolnych,</p> <p>–zachowanie istniejących układów ruralistycznych lub ich nieznaczne powiększenie, zgodnie z lokalnym charakterem rozplanowania budynków na działce;</p> <p>–opracowanie studium ochrony krajobrazu oraz wzornika architektury regionalnej dla obszaru całej gminy.</p>
Tereny eksploatacji kopalin	Na terenie gminy Reszel występują uliczne dokumentowane złoża surowców mineralnych	<p>zachowanie racjonalnej gospodarki złożami</p> <p>ochrona środowiska naturalnego</p> <p>zapewnienie bezpieczeństwa osadniczego</p>	<p>Określenie warunków zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, spełnienie wymogów dotyczących ochrony elementów środowiska, w tym obiektów budowlanych, racjonalnej gospodarki złożem, określenie filarów ochronnych dla obiektów lub obszarów wymagających ich ustanowienia</p> <p>Określenie uwarunkowań zagospodarowania terenów górniczych oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy w obszarze górniczym z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin</p> <p>Wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nie objętych eksploatacją</p> <p>Wykonanie rekultywacji terenu po zakończonej eksploatacji kruszyw w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji</p>
OBSZARY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ			
Obiekty ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków	Zabytki wpisane zarówno do rejestru zabytków nieruchomych, jak i obiekty znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków	<p>dbałość o dziedzictwo kulturowe i historyczne</p> <p>zwiększenie atrakcyjności</p>	<p>Respektowanie wytycznych ustawowych zawartych w prawie budowlanych i ustawie o ochronie i opiece nad zabytkami</p> <p>Dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i formy bryły zabudowy, przy założeniu harmonijnego</p>

	oraz obiekty uznane za zabytkowe	turystycznej Gminy	<p>współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej</p> <p>Stosowanie tradycyjnych technik i materiałów przy remontach obiektów zabytkowych, zachowania jednolitej bryły, formy i elewacji budynków</p> <p>Utrzymanie i wyeksponowanie obiektów ewidencyjnych, w tym pomników, kapliczek i krzyży oraz zabytkowych urządzeń</p>
DROGI I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA			
Drogi	<p>Szkielet układu drogowego na terenie gminy Reszel stanowią drogi wojewódzkie nr 594 i 590 przecinające gminę południkowo i równoleżnikowo.</p> <p>Układ podstawowy w gminie tworzą pozostałe drogi wojewódzkie i drogi powiatowe, natomiast układ uzupełniający tworzą drogi gminne, pełniące funkcje dojazdowe do jednostek osadniczych i nieruchomości.</p>	<p>zwiększenie płynności ruchu drogowego przy rosnącej liczbie pojazdów</p> <p>poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego</p> <p>zapewnienie lepszych połączeń z drogami krajowymi, powiatowymi oraz pomiędzy poszczególnymi miejscowościami</p> <p>zapewnienie ciągłości powiązań komunikacyjnych z gminami sąsiednimi</p> <p>zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy</p>	<p>Bieżące naprawy i modernizacje dróg na terenie miasta i gminy</p> <p>Wypożyczenie nowych terenów wskazanych pod zabudowę w niezbędną infrastrukturę drogową</p> <p>W przypadku lokalizowania nowej zabudowy niezbędne jest zachowanie minimalnych odległości wynikające z przepisów odrębnych</p> <p>Przebudowa dróg wojewódzkich do parametrów technicznych klasy zbiorcza (Z) z min. szerokością 20 m. Drogi powiatowe i gminne należy przebudować do parametrów technicznych, właściwych dla dróg lokalnych klasy technicznej L i dla dróg dojazdowych klasy technicznej D</p> <p>Budowa nowego dworca PKS</p> <p>Budowa parkingu dla autokarów turystycznych w lokalizacjach eliminujących przejazd tych autokarów przez mosty na rzece Sajnie w obszarze miasta</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - międzyregionalnej w relacji Kętrzyn – Lidzbark Warmiński - regionalnej w relacji Reszel – Ryn – Mikołajki - na szczeblu powiatowym między Korszami a Kętrzynem - rozwój ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w celu podniesienia atrakcyjności oferty turystycznej. <p>Realizacja szlaków turystyki wodnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w relacji rzeka Dajna-jezioro Dejnowa – jezioro Kiersztanowskie</p>

Infrastruktura techniczna	Gospodarka odpadami	podnoszenie jakości życia i komfortu zamieszkania poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie infrastruktury technicznej, z zakresu ochrony środowiska, komunikacyjnej	Dalsza organizacja i doskonalenie ponadlokalnych i lokalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi Utrzymanie i rozwój selektywnej zbiórki odpadów Kontynuacja i intensyfikacja akcji szkoleń i podnoszenia świadomości społecznej Wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów Intensyfikacja odzysku i unieszkodliwiania odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych Stopniową wymianę elementów azbestowych w obiektach budowlanych Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych Dębnie-Worławy, stały monitoring i modernizacja obiektu
	Sieć gazowa		
	System ciepłowniczy	zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy	Rozbudowa i możliwość gazyfikacji gminy Reszel z istniejącego gazociągu wysokiego i średniego ciśnienia
	System zaopatrzenia w wodę		
	System kanalizacji sanitarnej i deszczowej	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w kontekście rozwoju budownictwa, mieszkaniowego jednorodzinnego	Rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci rozdzielczej Stosowanie paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi, takie jak: paliwa ciekłe gazowe i stałe (np. biomasa, odpady drewna) oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii
	Sieć elektroenergetyczna		
	Telekomunikacja	kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej ochrona krajobrazu kulturowego	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie miasta i gminy Sukcesywna rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej Zaopatrzenie gospodarstw nie objętych siecią kanalizacyjną w oczyszczalnie przydomowe i szamba spełniające wymogi ochrony środowiska Wyeliminowanie zrzutów nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych Wymóg szczelnych zbiorników na gnojowicę Modernizacja systemu kanalizacji deszczowej Rozbudowa GPZ Reszel

			<p>Budowa linii 110kV Jeziorany – Reszel</p> <p>Przebudowa linii 110kV Kętrzyn – Reszel</p> <p>Rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia</p> <p>wymiana starych i budowę nowych stacji transformatorowych</p> <p>Sukcesywna wymiana napowietrznych linii niskiego napięcia na linie kablowe na terenach zwartej zabudowy miasta i wsi</p> <p>Możliwość budowy elektrowni fotowoltaicznych, rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej w celu ewentualnego przyłączenia zespołu elektrowni fotowoltaicznych i elektrowni wiatrowych do systemu elektroenergetycznego</p> <p>Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych, w tym infrastruktury światłowodowej</p>
TERENY ROLNE I LEŚNE			
<p>Tereny użytkowane rolniczo</p>	<p>Grunty orne, łąki, pastwiska, sady zlokalizowane głównie poza miastem</p>	<p>zachowanie specyfiki i tożsamości gminy miejsko- wiejskiej</p> <p>zachowanie, ochrona przed wykorzystaniem zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej</p> <p>zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego</p> <p>rozwój rolnictwa</p>	<p>Utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych</p> <p>Kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej</p> <p>Objęcie ochroną przed zmianą na cele nierolnicze terenów szczególnie cennych dla rozwoju rolnictwa</p> <p>Uniemożliwienie prowadzenia działalności związanej z hodowlą, uśmiercaniem (ubojem) i przetwórstwem zwierząt futerkowych</p> <p>Wspieranie prawidłowego użytkowania gleb i ich ochrona przed wprowadzaniem niewłaściwych zabiegów technicznych</p> <p>Propagowanie rolnictwa ekologicznego</p> <p>Ograniczanie lokalizacji obiektów inwentarskich w systemie bezściółkowym ze względu na ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych</p>

		ekologicznego	<p>Wzbogacanie terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej zadrzewieniami śródpolnymi, wiatrochronnymi oraz realizacją zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz cieków wodnych i wód powierzchniowych, które zapobiegają erozji oraz zanieczyszczeniu wód oraz gleb</p> <p>Zwiększenie nacisku na ochronę gleb najwyższych klas bonitacyjnych (I – III)</p> <p>Wprowadzenie nowej zabudowy na glebach najwyższych klas tylko na obszarach wskazanych pod rozwój zabudowy w zwartej zabudowie wsi</p>
Tereny leśne	<p>Lasy, tereny zadrzewione i zalesione</p> <p>Powierzchnia lasów w gminie Reszel wynosi ok. 2 843 ha, z czego lasy publiczne to ok. 2572 ha (w tym własność gminy to ok 16 ha).</p>	<p>zachowanie specyfiki i tożsamości gminy miejsko- wiejskiej</p> <p>zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego</p>	<p>Ochrona istniejących zadrzewień i zalesienia, które powiększają udział terenów biologicznie czynnych i stanowią ogniwo systemu ekologicznego gminy</p> <p>Zakaz budowy obiektów turystycznych całorocznych i sezonowych wewnątrz kompleksów leśnych powyżej 2000 ha oraz na terenie lasów wodochronnych</p> <p>Zalesianie kompleksów gleb niższych klas bonitacyjnych (wskazane klasy V, VI, VIz), stanowiących naturalne przedłużenie istniejących korytarzy i ciągów ekologicznych</p> <p>Wprowadzenie zalesień na terenach o niekorzystnych warunkach do rozwoju innych funkcji, w tym stworzenie leśnej zieleni izolacyjnej na styku terenów o różnych, kolidujących ze sobą sposobach zagospodarowania</p> <p>Utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru przyrodniczego lasów, w tym ich funkcji glebo-wodochronnej</p> <p>Ustalanie na etapie opracowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nieprzekraczalnej linii zabudowy od terenu lasu dla zapewnienia bezpiecznej odległości budynków od granicy lasu</p>
Wody	<p>Ekosystem wodny Gminy obejmuje zbiorniki wodne i rzeki. Obszar gminy znajduje się niemal całkowicie w dorzeczu rzeki Guber, dopływie Łyny.</p>	<p>zachowanie istniejącego systemu zbiorników i cieków wodnych, dążenie do poprawy klas czystości wód na obszarze całej gminy</p> <p>wykorzystanie zbiorników i cieków wodnych dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją,</p>	<p>Ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych zasadniczo z zakazem zabudowy kubaturowej (wyjątki: funkcje związane ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, a także wydobywaniem kruszyw)</p> <p>Wprowadzenie zakazu podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko</p>

		<p>wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego</p> <p>wykorzystanie surowców przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego</p> <p>prowadzenie działań zmierzających do zagęszczenia towarzyszącej sieci ekologicznej</p>	
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

„Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030” jest zgodna z obecnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju, tj. „Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020” (z perspektywą 2030 roku) oraz założeniami „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”, określającej nowe ramy i zasady prowadzenia polityki rozwoju. Natomiast na szczeblu regionalnym strategia jest zgodna z „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”.

3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. i jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja (1), Rozwój innowacyjnych firm (2), Małe i średnie przedsiębiorstwa (3), Kapitał dla rozwoju (4), Ekspansja zagraniczna (5));
- II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna (6), Rozwój zrównoważony terytorialnie (7));
- III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce (8), Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem (9), E-państwo (10), Finanse publiczne (11), Efektywność wykorzystania środków UE (12)).

oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny (1), Cyfryzacja (2), Transport (3), Energia (4), Środowisko (5), Bezpieczeństwo Narodowe (6).

Tabela 16. Spójność „Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030” z SOR

Strategia Rozwoju Gminy Reszel		Cele szczegółowe* i obszary wspierające**) – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju																		
		Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną					Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu						Obszary wspierające					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	
I	I.1							+												
	I.2				+		+	+	+							+				
	I.3				+															
	I.4				+		+	+	+							+				
II	II.1				+		+	+										+	+	
	II.2							+									+	+		
	II.3							+									+	+		
III	III.1				+		+		+					+						
	III.2		+	+	+				+	+	+			+	+					
	III.3				+	+	+		+					+					+	
	III.4				+		+			+		+		+					+	
IV	IV.1				+			+												
	IV.2				+	+	+			+										
	IV.3				+			+												
	IV.4	+	+	+	+			+												
	IV.5				+		+			+		+	+						+	

*Obszary: 1. Reindustrializacja, 2. Rozwój innowacyjnych firm, 3. Małe i średnie przedsiębiorstwa, 4. Kapitał dla rozwoju, 5. Ekspansja zagraniczna, 6. Spójność społeczna, 7. Rozwój zrównoważony terytorialnie, 8. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, 9. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, 10. E-państwo, 11. Finanse publiczne, 12. Efektywność wykorzystania środków UE,

**Obszary wspierające: 1. Kapitał ludzki i społeczny, 2. Cyfryzacja, 3. Transport, 4. Energia, 5. Środowisko, 6. Bezpieczeństwo Narodowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie SOR

3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.

1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce.

1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

- 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.
- 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.
- 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.
- 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

- 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.
- 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

- 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.
- 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.
- 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.
- 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.

Tabela 17. Spójność „Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030” z KSRR

Strategia Rozwoju Gminy Reszel		Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030											
		Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym					Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie			
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.4
1.	I.1	+	+		+								
	I.2	+			+	+							
	I.3	+				+							
	I.4	+			+	+					+		
2	II.1	+				+							
	II.2	+				+							
	II.3	+											
3	III.1	+					+	+				+	
	III.2	+				+	+	+				+	
	III.3	+			+	+	+					+	
	III.4	+					+	+		+	+	+	+
4	IV.1	+	+		+	+		+					
	IV.2	+											
	IV.3	+				+		+					
	IV.4	+				+		+	+				
	IV.5	+					+			+	+	+	+

Źródło: opracowanie własne na podstawie KSRR

3.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

„Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” jest najważniejszym regionalnym dokumentem strategicznym. Celem głównym Strategii województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cel główny będzie możliwy do zrealizowania poprzez realizację poniższych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1: Kompetencje przyszłości

- 1.1 Użyteczne kwalifikacje i kompetencje
- 1.2 Nowoczesne usługi
- 1.3 Profesjonalne organizacje

Cel strategiczny 2: Inteligentna produktywność

- 2.1. Satysfakcjonująca praca
- 2.2. Inteligentna specjalizacja
- 2.3. Wysoka konkurencyjność

Cel strategiczny 3: Kreatywna aktywność

- 3.1 Inspirująca twórczość
- 3.2 Efektywna współpraca
- 3.3 Ukształtowana tożsamość

Cel strategiczny 4: Mocne fundamenty

- 5.1. Silny kapitał społeczny
- 5.2. Optymalna infrastruktura rozwoju
- 5.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze

Tabela 18. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Strategia rozwoju Gminy Reszel		Cele strategiczne Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego											
		Kompetencje przyszłości			Inteligentna produktywność			Kreatywna aktywność			Mocne fundamenty		
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
1	I.1							+					
	I.2											+	
	I.3						+					+	
	I.4				+							+	
2	II.1											+	+
	II.2		+				+					+	+
	II.3											+	+
3	III.1	+	+		+					+	+		
	III.2	+	+		+		+					+	
	III.3		+										
	III.4		+	+			+	+	+	+			
4	IV.1						+			+		+	
	IV.2					+	+			+			
	IV.3					+	+					+	
	IV.4				+		+					+	
	IV.5		+	+			+	+	+	+			

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

3.4. Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego (projekt)

Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego (projekt) obejmuje 35 samorządów, z czego 26 zlokalizowanych jest w województwie warmińsko-mazurskim. Program jest dokumentem, który określa wspólne cele i działania w celu ich rozwoju i promocji marki CITTASLOW. Program określa cel główny funkcjonowania miast należących do Międzynarodowej sieci Cittaslow, którym jest: **efektywne wykorzystanie współpracy w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie roli sieci Cittaslow w rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego**. Realizowany on będzie poprzez następujące cele operacyjne i kierunki działań:

1. Integracja i mobilizacja zasobów
 - 1.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej
 - 1.2. Wzrost kompetencji administracji lokalnej
2. Promocja i ekspansja współpracy
 - 2.1. Kreacja i rozwój marki CITTASLOW
 - 2.2. Promocja gospodarcza
 - 2.3. Rozwój współpracy z otoczeniem sieci CITTASLOW
3. Wysokiej jakości nowoczesne usługi
 - 3.1. Rozwój usług dla społeczeństwa w oparciu o nowoczesne rozwiązania
4. Aktywna gospodarka
 - 4.1. Rozwój kapitału ludzkiego
 - 4.2. Kreowanie oferty inwestycyjnej
 - 4.3. Współpraca na rzecz rozwoju turystyki
5. Wysokiej jakości przestrzeń
 - 5.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej
 - 5.2. Rozwój atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych
 - 5.3. Rozwój infrastruktury turystycznej
 - 5.4. Ochrona środowiska przyrodniczego
 - 5.5. Czysta energia

Tabela 19. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030 ze Strategią rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego

Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030		Cele szczegółowe Strategii rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego													
		Integracja i mobilizacja zasobów		Promocja i ekspansja współpracy			Wysokiej jakości nowoczesne usługi	Aktywna gospodarka			Wysokiej jakości przestrzeń				
		1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5
I	I.1			+		+				+		+	+		
	I.2										+				
	I.3								+				+		
	I.4								+	+	+				
II	II.1									+		+		+	
	II.2		+							+				+	+
	II.3									+				+	+
III	III.1	+						+							
	III.2						+								

	III.3						+									
	III.4	+	+	+		+				+						
IV	IV.1			+		+				+	+				+	
	IV.2			+	+	+				+	+					
	IV.3							+		+				+		
	IV.4							+		+				+		
	IV.5	+	+	+		+					+					

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego

3.5. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

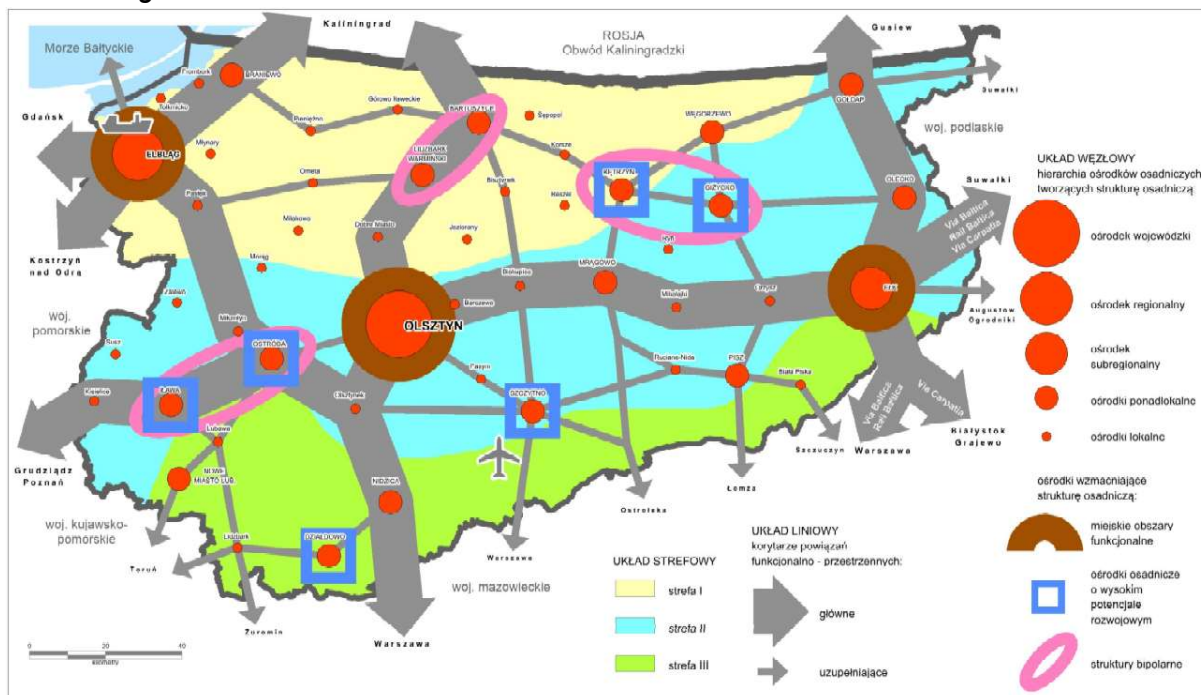
Ze względu na swoje położenie, Gmina Reszel nie należy do żadnego obszaru funkcjonalnego, wyznaczonego Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego. Województwo warmińsko-mazurskie rozwija się poprzez integrację funkcjonalną przestrzeni na poziomie wojewódzkim, krajowym i europejskim, przy wykorzystaniu potencjałów egzogenicznych i endogenicznych. Zrównoważony rozwój województwa kształtuje się wskutek racjonalnego wykorzystania zasobów regionu, uwzględniając ład przestrzenny w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz zachowanie walorów środowiska i krajobrazu. Dostępność terytorialna województwa w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych ulega poprawie w wyniku rozwijania się powiązań funkcjonalno-przestrzennych, w tym m.in. systemów infrastruktury transportowej, telekomunikacyjnej i technicznej. Skutkuje to wzrostem konkurencyjności regionu, jego atrakcyjności inwestycyjnej, rozwojowi inteligentnych specjalizacji. Równowaga funkcjonalno-przestrzenna jest rezultatem synergii pomiędzy funkcjonującym prawidłowo układem węzłowym, liniowym i strefowym.

W układzie węzłowym, opartym na równomiernie rozmieszczonych ośrodkach osadniczych, dominuje Olsztyn, który jest elementem krajowej sieci osadniczej. Najbardziej aktywne gospodarczo i rozwinięte ośrodki osadnicze wpisane są w korytarze powiązań funkcjonalno-przestrzennych z innymi ośrodkami osadniczymi. System korytarzy oparty jest na głównych ciągach transportowych, charakteryzujących się największymi natężeniami ruchu drogowego (transport towarów, transport ludzi, w tym tranzyt).

Układ strefowy, tworzony przez trzy rozciągające się równoleżnikowo strefy, wyróżniające się uwarunkowaniami fizyczno-geograficznymi oraz dominującym sposobem użytkowania terenów, determinuje rozwój struktury funkcjonalno-przestrzennej. Charakter stref i ich zróżnicowanie wewnętrzne, wpływa na rozwój wiodących funkcji poszczególnych stref. Układ strefowy obejmuje III strefy.

Gmina Reszel znajduje się w strefie I, obejmującej północną część województwa w pasie od Zalewu Wiślanego do Mazur Garbatych. Obszar wyróżnia znaczący udział powierzchni rolnych, w tym o wysokich wartościach dla produkcji rolniczej oraz nieznacznym udziałem kompleksów leśnych i wód powierzchniowych. W części zachodniej obszaru wyodrębnia się strefa Zalewu Wiślanego oraz Żuławy, cechujące się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i turystycznymi. Gospodarka regionu rozwija się tu z wykorzystaniem potencjałów i zasobów gminy, przy ochronie i odtwarzaniu struktur przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważonym korzystaniu z elementów środowiska.

Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Zidentyfikowany, na podstawie zapisów Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, potencjał Gminy Reszel to:

- zasoby i walory przyrodnicze oraz bogate zasoby dziedzictwa kulturowego (w tym w szczególności unikatowa tkanka urbanistyczna miasta Reszel, Zamek w Reszlu, Świąta Lipka – sanktuarium pielgrzymkowe),
- miasto o tkance urbanistycznej w dobrym stanie zachowania i walorach turystycznych, a także dużym potencjale ekonomicznym,
- występujący na terenie gminy obiekt sakralny bardzo atrakcyjny kulturowo i turystycznie, wymagające podjęcia działań organizacyjnych i prawnych, a także prac konserwatorskich i adaptacyjnych,
- miasto Reszel z dominantami w postaci wieży kościoła i ratusza,
- współpraca miast i regionów w ramach istniejących stowarzyszeń i inicjatyw, m.in. Międzynarodowa Sieć Miast Cittaslow,
- obszar z dobrze rozwiniętym przemysłem drzewnym,
- funkcja miasta lokalnego uzupełniającego sieć osadniczą w województwie,
- warunki sprzyjające prowadzeniu działalności gospodarczej w ramach inteligentnych specjalizacji województwa.

Zidentyfikowane problemy i zagrożenia dla rozwoju Gminy Reszel:

- peryferyzacja społeczna, głównie w zakresie dostępu do usług społecznych,
- wykluczenie komunikacyjne terenów wiejskich,
- niska konkurencyjność regionu w skali Polski i Unii Europejskiej (z wyjątkiem walorów kulturowych i turystycznych),
- niekorzystna sytuacja społeczno-demograficzna (depopulacja, niekorzystna prognoza demograficzna).

Na terenie Gminy Reszel przewidziano do realizacji następujące zadania o znaczeniu ponadlokalnym:

- ✓ przynależność miasta Reszel do sieci miasta Cittaslow,
- ✓ modernizacja dróg wojewódzkich do wymaganych klas technicznych,
- ✓ modernizacja dróg powiatowych do wymaganych klas technicznych,
- ✓ realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Kościerzyna-Olsztyn,
- ✓ działania mające na celu uznanie za pomnik historii sanktuarium pielgrzymkowego w Świętej Lipce oraz określenie możliwości wprowadzenia na tą listę miasta Reszel,
- ✓ ochrona wód powierzchniowych na obszarze zlewni pojeziernej,
- ✓ rozbudowa GPZ Reszel,
- ✓ budowa linii 110kV Jeziorany – Reszel,
- ✓ przebudowa linii 110kV Kętrzyn – Reszel,
- ✓ budowa dwutorowego odcinka linii 110kV z GPZ Reszel do istniejącej linii Bartoszyce – Korsze,
- ✓ budowa gazociągu przesyłowego z kierunku węzła w rejonie Gdańska biegnącego w kierunku Elbląg – Suwałki – granica państwa – na Litwę,
- ✓ rozbudowa, modernizacja i konserwacja schroniska dla zwierząt w Pudwągach,
- ✓ organizacja regionalnego systemu gospodarki odpadami,
- ✓ działania mające na celu poprawę sieci dróg publicznych na obszarze Związku Gmin "Barcja",
- ✓ działania na rzecz budowy ścieżek rowerowych.

4. System realizacji Strategii

Strategia rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030 będzie realizowana z wykorzystaniem narzędzi i procedur (m.in. dokumentów wykonawczych, o których mowa w podrozdziale 4.2. *Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych*) pomocnych w zarządzaniu dokumentem). W ramach zarządzania strategią można wymienić trzy podstawowe etapy:

- wdrażanie,
- monitorowanie,
- aktualizacja.

4.1. Wdrażanie Strategii

Pierwszym etapem **wdrażania Strategii** jest wskazanie osób i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zapisów *Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030*. Dokument jest uchwalany przez Radę Miejską, natomiast Burmistrz jest odpowiedzialny za całłościowy nadzór, zatwierdza wybór projektów oraz decyduje o zaangażowaniu finansowym, kadrowym i organizacyjnym Gminy w ramach każdego celu strategicznego. *Strategia* musi zaspokoić oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy. W związku z tym powinno się planować działania we współpracy ze wszystkimi interesariuszami, którzy przyczynią się do realizacji założonych celów. Zgłaszanie nowych pomysłów ma odbywać się poprzez wypełnienie Karty projektu (Załącznik nr 3), a następnie sprawdzenie kart przez **Zespół ds. zarządzania Strategią** pod kątem spójności z obowiązującą *Strategią*, a następnie zaopiniowanie do dalszego procedowania.

Schemat 7. Struktura zarządzania „Strategią Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030”

Źródło: opracowanie własne

Za realizację poszczególnych zadań zapisanych w Strategii odpowiada specjalnie powołany *Zespół ds. Zarządzania Strategią* (składający się z pracowników referatów Urzędu Gminy w Reszlu, przedstawicieli jednostek organizacyjnych i przedstawicieli Rady Miejskiej), do zadań którego należy:

- wnoszenie projektów planowanych w ramach *Strategii* do ujęcia w wieloletnich programach inwestycyjnych Gminy Reszel,
- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji *Strategii*,
- zapewnienia zgodności realizacji *Strategii* z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- monitorowanie realizacji *Strategii*,
- dokonywanie ewaluacji *Strategii*,
- dokonywanie aktualizacji *Strategii*,
- dokonywanie wszelkich czynności niezbędnych do prawidłowej realizacji założeń *Strategii*.

Koordynator projektów odpowiedzialny jest za:

- opracowywanie i składanie wniosków,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i zapisami w *Strategii*,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Natomiast Kierownicy projektów zarządzają poszczególnymi projektami. Do zadań Kierowników projektu należy:

- określenie zadań dla zespołu projektowego,
- zlecanie zadań projektowych,
- kontrolowanie postępu prac w projekcie w celu utrzymania zgodności projektu z założonym planem,
- sporządzanie raportów dotyczących postępów w projekcie,
- zarządzanie zmianami,
- odbieranie poszczególnych zadań,
- rozliczenie projektu.

4.2. Monitorowanie i ewaluacja Strategii

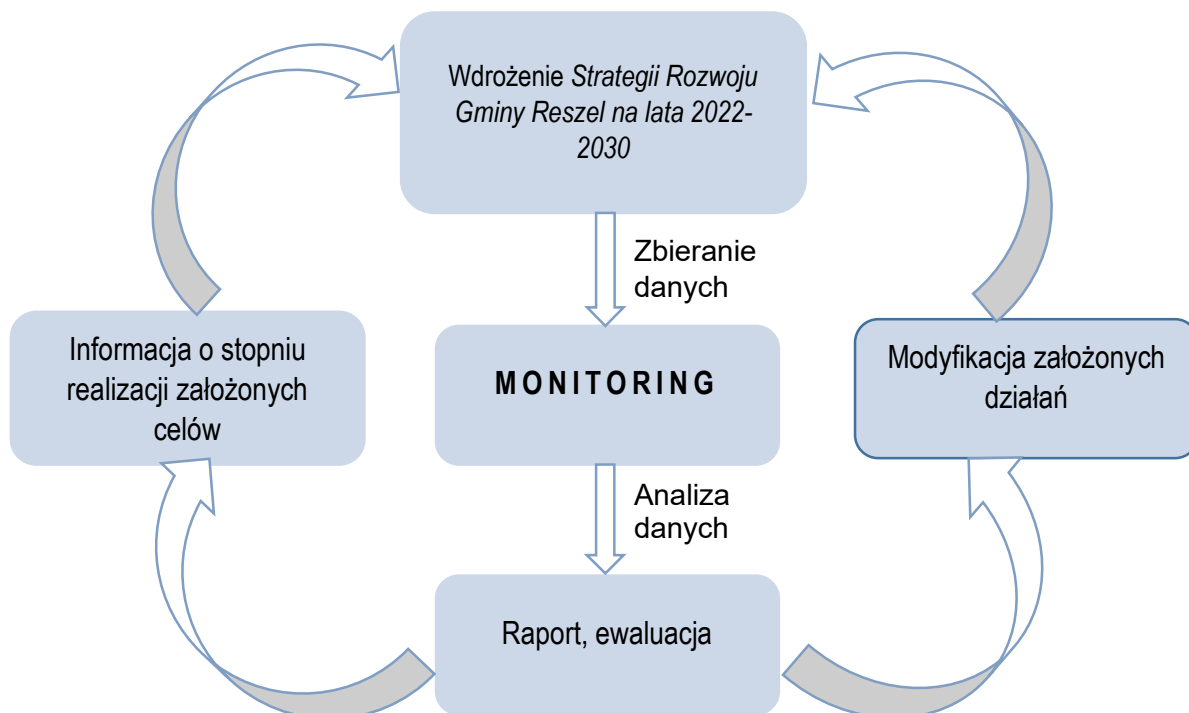
Monitoring jest systematycznym i szczegółowym badaniem realizacji *Strategii*. Koncentruje się na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań realizacyjnych w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów. Monitoring przeprowadzany powinien być w trakcie realizacji i obejmuje: harmonogram, budżet oraz weryfikację zaplanowanych rezultatów poszczególnych zadań.¹⁵ Za monitoring odpowiada *Zespół ds. Zarządzania Strategią*.

Monitorowanie realizacji Strategii powinno odbywać się na bieżąco, natomiast zaleca się sporządzanie rocznych raportów z oceny stopnia realizacji celów i rezultatów.

Monitoring obejmuje następujące działania:

- zbieranie i analizowanie danych,
- formułowanie wniosków, tworzenie raportów i ewaluację.

Schemat 8. Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne

¹⁵ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

Ewaluacja jest cyklicznym badaniem wybranych elementów strategii i powinna się koncentrować na stopniu realizacji celów strategicznych oraz spełnienia wizji strategicznej. Ewaluacja powinna następować w kluczowych momentach realizacji Strategii. Ewaluacja jest przeprowadzana na podstawie danych uzyskanych podczas monitoringu. Monitoring i ewaluacja są zatem przeprowadzane na dwóch poziomach: pierwszy dotyczy monitorowania realizacji działań i zadań, drugi monitorowania i ewaluacji osiągnięcia celów strategicznych.¹⁶

Ewaluacja strategii rozwoju społeczno-gospodarczego obejmuje następujące elementy:

- ewaluacja ex-ante - ewaluacja przed rozpoczęciem procesu wdrażania, która oceni trafność założeń oraz sposobów realizacji.
- ewaluacja on-going - ewaluacja w trakcie realizacji, w połowie wdrażania, która oceni poziom realizacji celów strategicznych oraz zidentyfikuje czynniki mające wpływ na realizację zaplanowanych działań strategicznych.
- ewaluacja ex-post - ewaluacja po zakończeniu okresu obowiązywania strategii, która podsumuje efekty działań strategicznych oraz pozwoli na wyciągnięcie wniosków, które winny stanowić jedną z podstaw dotyczących dalszych kierunków rozwoju oraz do podjęcia działań mających na celu ulepszenie procesu strategicznego zarządzania rozwojem społeczno-gospodarczym.¹⁷

Ocena zawarta ewaluacji powinna opierać się na poniższych kryteriach:

- trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu wyznaczone podczas konsultacji społecznych cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom lub potrzebom interesariuszy,
- skuteczność – określa stopień realizacji celów,
- efektywność – pozwala określić stosunek poniesionych nakładów (finansowe, ludzkie, czas) do osiągniętych rezultatów,
- oddziaływanie – określa wpływ osiągniętych rezultatów na grupę interesariuszy,
- trwałość efektów – pozwala określić, czy pozytywne efekty mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego.

Do efektywnego monitorowania procesów wdrażania Strategii należy posłużyć się wskaźnikami ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) dla projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz wskaźnikami własnymi. Przykładowe wskaźniki wskazano w podrozdziale 2.2. *Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów*. Wskazane wskaźniki stanowią katalog otwarty. Dobór właściwych wskaźników rezultatu, produktu oraz oddziaływania umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania *Strategii*, w tym:

- wskaźniki produktu – określają bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. długość wybudowanych dróg gminnych);
- wskaźniki rezultatu – określają bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu projektu (np. liczba osób korzystających z infrastruktury społecznej);
- wskaźniki oddziaływania – określają długookresowy wynik realizacji strategii (np. poprawa sytuacji na rynku pracy).

¹⁶ Ibidem

¹⁷ Ibidem

Tabela 20. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników

Cel strategiczny:				
Cel operacyjny:				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary (np. km, szt.)	Źródło danych (np. GUS, UM)	Wartość dla roku bazowego (2021 r.)	Wartość dla roku badanego (..... r.)
Wskaźnik produktu				
Wskaźnik rezultatu				
Wskaźnik oddziaływania				

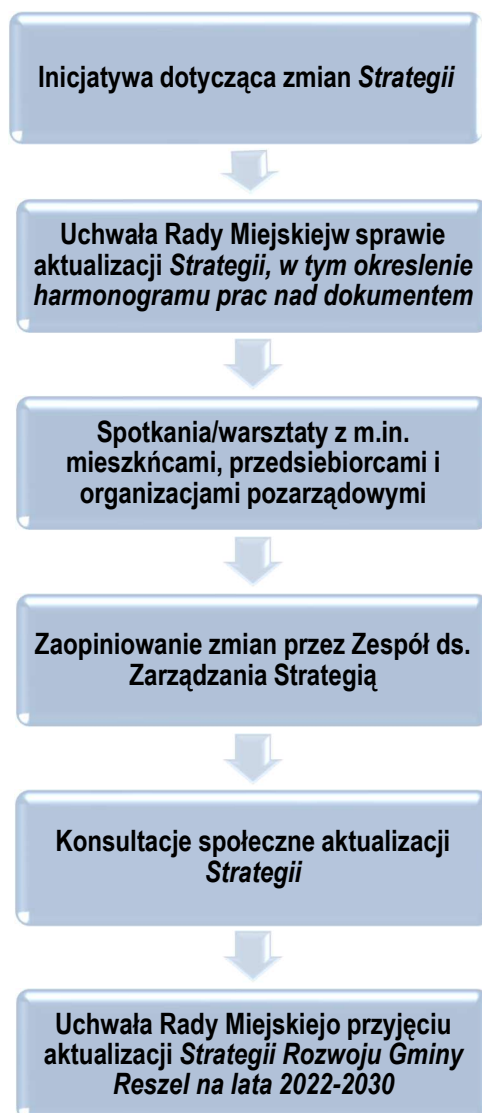
Źródło: opracowanie własne

4.3. Aktualizacja Strategii

W przypadku stwierdzenia zmian warunków i bieżącej sytuacji Gminy podczas monitorowania i ewaluacji Strategii, konieczna jest aktualizacja dokumentu. W tym celu niezbędne jest zaangażowanie m.in. mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych, organizując spotkania/warsztaty mające na celu zaktualizowania celów i kierunków działań Gminy. Materiały powinny być na bieżąco analizowane i uwzględniane przez Zespół ds. Zarządzania Strategią w trakcie ewaluacji. Pomysły i nowe projekty powinny być zamieszczane w Karcie Projektu, który przykład stanowi Załącznik nr 3 do niniejszej *Strategii*. Karta Projektu powinna zawierać minimum składające się z następujących elementów: nazwa, podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, opis zadania, cel, termin realizacji, koszty, źródła finansowania, zgodność ze Strategią, wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania oraz wskazanie osoby zgłaszającej projekt.

W przypadku zasadniczych zmian celów i kierunków rozwoju Gminy Reszel, należy uchwałą Rady Miejskiej zaktualizować zapisy *Strategii*. Aktualizacja *Strategii* powinna odbywać się według poniższego schematu:

Schemat 9. Proces aktualizacji „Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030”

Źródło: pracowanie własne

4.4. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze Gminy Reszel to dokumenty gminne, które realizują cele operacyjne wskazane w *Strategii* i są uchwalane przez Radę Miejską. Do dokumentów wykonawczych można zaliczyć programy polityki sektorowej (społecznej, mieszkaniowej, komunalnej i ochrony środowiska, przestrzennego rozwoju, kultury, zdrowia, edukacji, transportu) oraz programy operacyjne (dokumenty wynikające z odrębnych ustaw, np. Gminny Program Rewitalizacji).

Tabela 21. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych

Lp.	Obszar tematyczny	Dokumenty wykonawcze	Aktualność dokumentu	Spójność
1	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Reszel	Aktualny	Spójny
2	Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Aktualny	Spójny
3		Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Aktualny	Spójny
4	Gospodarka komunalna	Wieloletni plan gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Aktualny	Spójny
5	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami	Nieaktualny	Spójny
6	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Gminny program ochrony środowiska	Aktualny	Spójny
7		Plan gospodarki niskoemisyjnej	Aktualny	Spójny
8		Program usuwania azbestu	Aktualny	Spójny
9	Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Aktualny	Spójny
10		Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Aktualny	Spójny
11		Gminny program wspierania rodziny	Nieaktualny	Spójny
12		Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	Aktualny	Spójny
13		Gminny program przeciwdziałania narkomanii	Aktualny	Spójny
14		Lokalny program rewitalizacji	Aktualny	Spójny
15	Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;	Aktualny	Spójny
16	Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy	Aktualny	Spójny
17		Uchwały budżetowe	Aktualny	Spójny

Źródło: opracowanie własne

Spis schematów, rysunków, tabel

Schemat 1. Budowa części strategicznej „Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030”	4
Schemat 2. Badane obszary społeczno-gospodarcze.....	6
Schemat 3. Analiza SWOT	23
Schemat 4. Drzewo problemów	25
Schemat 5. Programowanie rozwoju.....	26
Schemat 6. Cel główny, cele strategiczne i cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030.....	30
Schemat 7. Struktura zarządzania „Strategią Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030”....	95
Schemat 8. Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030.....	96
Schemat 9. Proces aktualizacji „Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030”.....	99
Rysunek 1. Położenie Gminy Reszel na tle Polski, województwa warmińsko-mazurskiego i powiatu	7
Rysunek 2. OSI Obszary marginalizacji.....	48
Rysunek 3. OSI Miasta CITTASLOW.....	50
Rysunek 4. OSI REWITALIZACJA na terenie gminy Reszel	54
Rysunek 5. Struktura użytkowania terenów w gminie Reszel i kierunki zmian zagospodarowania przestrzennego.....	67
Rysunek 6. Struktura użytkowania terenów w mieście Reszel i kierunki zmian zagospodarowania przestrzennego.....	68
Rysunek 7. Mapa z zaplanowanymi do realizacji projektami - Miasto Reszel.....	68
Rysunek 8. Mapa z zaplanowanymi do realizacji projektami – Gmina Reszel.....	69
Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa warmińsko-mazurskiego	92
Tabela 1. Wyzwania Gminy Reszel w sferze przestrzennej i środowiskowej.....	11
Tabela 2. Czynniki wpływające na liczbę ludności w Gminie Reszel w latach 2015-2020	12
Tabela 3. Wyzwania Gminy Reszel w sferze społecznej	17
Tabela 4. Stan budżetu Gminy Reszel w latach 2015-2020.....	20
Tabela 5. Wyzwania Gminy Reszel w sferze gospodarczej	21
Tabela 6. Cel strategiczny 1 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań.....	32
Tabela 7. Cel strategiczny 2 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań.....	36
Tabela 8. Cel strategiczny 3 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań.....	39
Tabela 9. Cel strategiczny 4 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań.....	44
Tabela 10. Cele strategiczne województwa warmińsko-mazurskiego a OSI Obszary marginalizacji – perspektywa 2030	49
Tabela 11. Cele strategiczne województwa warmińsko-mazurskiego a OSI Miasta CITTASLOW – perspektywa 2030.....	50
Tabela 12. Zgodność celów Strategii Rozwoju Gminy Reszel do 2030 r. z celami strategicznymi województwa i funkcjonujących na terenie gminy Reszel regionalnych OSI..	51
Tabela 13. Oczekiwane skutki interwencji OSI Rewitalizacja a cele Strategii.....	54
Tabela 14. Działania planowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju gminy Reszel na lata 2022-2030 r. ze wskazaniem zakresu działań i źródeł finansowania	58

Tabela 15. Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenów Gminy Reszel.....	72
Tabela 16. Spójność „Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030” z SOR.....	87
Tabela 17. Spójność „Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030” z KSRR	88
Tabela 18. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	89
Tabela 19. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030 ze Strategią rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego	90
Tabela 20. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników	98
Tabela 21. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych	100

Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Reszel

„Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Reszel” jest oddzielnym dokumentem realizowanym w ramach „Strategii Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022-2030”.

Załącznik nr 2. Karta projektu

Nazwa zadania		
Opis zadania		
Obszar realizacji		
Cel zadania		
Podmiot realizujący		
Partnerzy projektu/podmioty zaangażowane		
Termin realizacji		
Koszt zadania (PLN)		
Źródło finansowania (PLN, %)		
Zgodność ze Strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Wskaźniki	produktu	
	rezultatu	
	oddziaływania	
Osoba zgłaszająca zadanie		
<i>Data i podpis osoby zgłaszającej projekt</i>		<i>Data i podpis Kierownika projektu</i>
<i>Akceptacja</i>		<i>Akceptacja</i>
<i>Data i podpis Skarbnika</i>		<i>Data i podpis Burmistrza</i>